

С В Я Т И Й ВОЛОДИМИР

№21–22, 2016–2017 рр.

(НÁ)ГОЛОС(Й)

ПРОЗА

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інститут журналістики

№21–22, 2016–2017 рр.

(НÁ)ГОЛОС(Й)

Кн.2. ПРОЗА

До 70-річчя університетської журналістської освіти в Україні
До 50-річчя Журналістської весни

#нашіж#нашіж#нашіж#нашіж#нашіж

Київ — 2023

Святий Володимир

Літературно-художній альманах
студентів Інституту журналістики
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Випуск №21–22, 2016–2017 рр.

Свідоцтво про реєстрацію:
Серія КІ №342 від 30.12.1998 р.

Шеф-редактор Володимир Різун
Головний редактор Любов Боярська

Редакційна рада:
Наталія Сидоренко
Валентина Михайлюта
Ана Море (Анастасія Алексеєнко)
Ольга Сухомлин

На обкладинці робота Анни Сергєєвої

Адреса редакції: 04119, Київ, вул.Мельникова 36/1
Інститут журналістики, кафедра історії журналістики (к. 204)
Електронна версія на сайті www.journ.univ.kiev.ua
e-mail: kafhistjourn@ukr.net

ВІД РЕДАКЦІЇ

(НЇ)ГОЛОС(И) ПРОЗОВІ

Книгу 2 альманаху «Святий Володимир», приуроченого до 70-річчя університетської журналістської освіти, відкривають прозові твори студентів та викладачів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. До цього поліфонічного хору долучаються голоси нашого братсько-родинного журналістсько-філологічного товариства з університетів Сум, Луцька, Запоріжжя та Маріуполя.

(НЇ)ГОЛОС(И) прозові представлені у широкому проблемно-тематичному і жанровому діапазоні. Пошуки себе і свого місця у цьому складному світі, проблеми самопізнання і самореалізації, драматичний життєвий досвід, питання любові і ненависті, болючі травми триваючої війни, відповідальність за своє і чуже життя — такими питаннями переймається наш автор. Можливо, деякі твори і видаються занадто декларативними чи дискусійними, але ж саме в юності ми намагаємося структурувати і впорядкувати оточуючий світ, пізнаючи і освоюючи його, здобуваючи необхідний життєвий досвід, набиваючи перші синці і роблячи перші досадні помилки.

І вперше пробуємо відстоювати й обґрунтовувати свою позицію.

І захистити слабшого.

І захистити весь цей прекрасний, але часом такий несправедливий світ своїм співчуттям, добротою, маленьким чи великим вчинком або хоча б схвильованим словом.

1. Примітка. Інформація про авторів актуальна на час формування номера

Редакція «Святого Володимира» щиро вдячна за співпрацю і підтримку нашим колегам та друзям — завкафедри соціальних комунікацій Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, професору Кравченко Світлані Іванівні, завкафедри журналістики та філології Сумського державного університету професору Ткаченко Олені Григорівні та доценту цієї ж кафедри Садівничому Володимиру Олексійовичу, завкафедри журналістики та соціальних комунікацій Класичного приватного університету професору Ковпак Вікторії Анатоліївні і «Фан-зоні українського слова» (м.Запоріжжя).

І хочемо (Н)ГОЛОС(И)ти, що наступний номер журналу буде присвячений ювілейній даті — 20-річчю літературно-художнього альманаху «Святий Володимир». Як усе починалося, хто були творцями і авторами видання всі ці непрості двадцять років читайте в ювілейному випуску. Скоро буде.

І далі БУДЕ.

{ПРОЗА}

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Микола ГУМЕНЮК

волонтер мистецького фонду «АрТерапія», студент-бакалавр спеціальності «Літературна творчість» КНУ імені Тараса Шевченка, поет, музикант, дослідник українського літературного авангарду, куратор літературних подій Житомира.

ВІКНОТERRAPIЯ

Середина грудня завжди була для мене часом AORy, але якщо ви питаєте, що таке AOR, то ви не розумієте ні мене, ні моїх жартів. Отже, жартувати про це не буду. Весла часу все ж безупинно плескали плесом життєвого озера й у мене було ще менше можливостей для втілення всіх великих діянь до завершення року. Попри цей неприємний факт, я зустрічав вогку й неприємну реальність біля входу в офіс свого психотерапевта: єдина маленька льодяникова доріжка пустила свого холодного слизького язика до офіс-центру від головної дороги.

Газони навколо доріжки (так, саме у множині «газони»; спорадично вцілілі газони, хоч я і не знав цих трав'яних острівних культур) нагадали мені мохову подушку лісів з часів мого школярства, а точніше лісових прогулянок після уроків, коли ти йшов мохом, аби не забруднитись у багнюку, хоч знав, що ноги сухими не залишиш. Так ось, черевики мої вже мокнуть не так сильно, але приходити з багном на підошвах до мізкоправа я не хотів; мої ступні відчували м'якість вологого підгазонного ґрунту. Авжеж, бо як часто ви ходите до лікаря такої специфіки? Може, у вас ціла мережа знайомих психотерапевтів? Отож! І я йшов туди вперше, мені не хотілося відкривати перед ним усю свою колоду лише картами свого занехаяного вигляду.

Я постояв коло скляних розсувних дверей і, здається, навіть вони з важкістю реагували на мою появу. Коли двері нарешті мене впустили, і я зайшов до холу цього холодного офіс-центру, червоний хрестик турнікету змусив мене засумніватись у правильності мого шляху. Я знову потурбував ці скляні губи, але згадав, що не люблю, аби мій час витрачали, чого власне й не бажав своєму лікарю, який все ж виокремив мені годинку зі свого щільного графіку.

Всього година, дурню, і ти можеш знову повертатись до свого звичного життя. Знаєш, година це вже не так багато і не мало: приблизно чотири рази випити чаю за переглядом цікавинок зі світу кіно чи іншого мистецтва. Ось воно – багатство юності, ось воно – тиняння світом у пошуках...

Може, там, на третьому поверсі, я знайду щось нове для себе, окрім шикарного скляного вікна, крізь яке добре видно сусідню

залізницю. Думаю, лише заради цього вікна варто постукати в одні з цих однакових, майже бутафорських дверей.

– Добрий день, – зустріли мене привітні очі з «Мовчання ягнят». – Ви записувались чи, може, прийшли за рецептом?

– Якщо є рецепт перманентної байдужості, тоді мені до Вас.

– А... Так? Добре, проходите, – кисть руки смикнулась у бік офісного крісла навпроти столу.

– Дякую, – я почав гріти собою крісло і вивчати простір офісу.

Звичайно, це навіть дивно, що все пройшло дуже швидко. Зазвичай тебе мусять допитати SSекретарки, а цей чоловік і таких бар'єрів не має. Думаю, саме це полегшило мені й вихід з того місця, хоч вікно дійсно було варте, аби залишитись там довше. Я навіть встиг до нього прив'язатись, тому й погодився на ще одну зустріч.

Цього разу Мойсееві двері мене випустили без зайвих запитань і перешкод, але те, що я побачив надворі, мало не повернуло мене в їхню скляну пучину...

Ні, єгиптяни не чекали мене вже на Сінаї, хоч краще то були би вони. Що вони б мені зробили? Тест на юдейство я не пройду, а ось ті очі мене впізнали і, очевидно, вже давно чекали. Не було часу на роздуми про що говорити цим віям, тому я одразу пішов у наступ.

– Тобі не холодно було тут стояти в мокрих черевиках?..

Ідеально, краще і бути не могло, моя головна проблема не вважала за потрібне відповідати, а вчепилась своїм гачком за мою руку і мовчки поковзала зі мною рецепторами цього на диво солоного та холодного язика. Я ж ішов збоку і насолоджувався булькотінням

грунту, оскільки воно означало, що ми мовчимо. Якби ця тиша продовжувалась вічно, я би не прив'язувався до чужих вікон.

Ні, дурненьке, тебе я точно не забуду і вже зараз чудово розумію, що скоро ми знову побачимось. Розкривай обійми своїх жалюзі і дай мені ще одну змогу наточити око об рейки.

9.12.16

Юлія КОЛІСНИК

студентка 1 курсу, 2 групи, ОС «Журналістика та соціальні комунікації»

ЗВОРОТНИЙ БІК МЕДАЛІ

Одинадцятий рік ревного сповідання безбожної віри викриває чи не всі хиби й прісність учень. Мескалін розвіюється – і здається тобі, що образи вже не сяють святістю, як раніше. Зараз храм усе більше скидається на заїжджий двір, і ти приходиш на службу не з волі серця запалити свічку, а лиш тому, що кличе дзвін. Як і десять років тому, ти ревний прихожанин, але у проповідях дедалі рідше знаходиш обіцяне спасіння; та й сам піп уже не той: колись перед ним благоговів – тепер викохуєш сумніви, час бути єретиком... І ти, відступник, може, й віднаходиш гармонію у цвітінні власних помислів, але ж догми суворо прості: мить проти релігії – і настоятель храму читає над тобою Псалтир.

Бездиханне тіло простяглося вздовж лави, але всередині бринить уже щось більше за тлінну плоть: сильний ти, народжений у цьому храмі; новий ти, готовий злетіти у височінь!

ІНТЕРМЕЦО

Присвячую Капустинським полям (частково)

Люблю Місто, лиш не його надмір. Місто — система інтенсивних взаємодій, яка прекрасна, але постійно тисне, тому іноді у Місті тісно. Я людина, істота завжди підневільна, завжди ланка якогось із ланцюгів (або й усіх відразу), якими сплутана Земля. Особиста свобода — це завжди лише гарна метафора. А втім, є місця, де всепроникна «Залізна рука города» таки добре заіржавіла, і цей її гандж дозволяє тобі послабити пута.

Люблю смакувати моменти... Я вилізла зі шкури гончого пса і трішки побула безтурботною «білою вівчаркою». За кожную добу встигала пірнути у мільйони вимірів. Удень «Сонце» самовдоволено палало, було побутовим «Людським горем», але ввечері по-людськи м'якшало й обов'язково запрошувало мене до бесіди. «Сонце» сідало на обрії – я пригорталась до польових трав, і ми разом переживали мить, а потім, п'яні квітковими пахощами, засинали в окремих світах... «Моя утома» розчинена в «Нивах у червні».

Намалювала своє intermezzo... фарбами пана Коцюбинського. А що? «Усі слова були уже чиймись». Запевняю: відчуття теж. Реальність загального користування. Мусимо ділитися.

ОДИН ТАНЕЦЬ

Історія заснована на реальних подіях

У Ліни були сіро-зелені очі, які обирали свій відтінок залежно від настрою. Коли дівчина раділа, вони відливали смарагдовим кольором, коли засмучувалась – сірішали. Її шкіра завжди була надто світлою та вразливою, тому вона вимушено ховала очі за сонцезахисними окулярами та майже ніколи не відпочивала на морі. Власне кажучи, вона просто не любила моря. Воно не вабило її своєю аурою романтики, а між мріями та наукою дівчина безсумнівно обирала другу.

Між передніми зубами Ліна мала щілинку. Через цю непримітну ваду, яку дівчина вигнала сама собі, вона ніколи щиро не усміхалась. Завжди лише із зімкненими вустами. Трохи сором'язлива, недолюблена, невпевнена в собі. Вона була саме такою, і такою зробило її життя.

До складання іспиту лишались лічені дні, а п'ятий, фінішний, курс невпинно наближався до кінця. Ліна мала стати вчителем історії, хоча завжди цікавилась медициною та мріяла бути лікарем. Але мрії часто руйнуються через банальну неготовність наважитись на рішучий крок. Вона просто побоялась скласти іспити з біоло-

гії та хімії. Історія здавалась набагато легшою та стовідсотково ви-
грашною. Можливо, якби хтось сказав, що вона зможе... Якби батьки
повірили в неї та підтримали... Забагато марних «якби». Зараз Ліні
варто було подумати про сесію, але це все ніяк не вдавалось.

За вікном було перше травня. Святковий день. До того ж, на-
весні ледь не кожен день здається святковим. Цифри та факти абсо-
лютно не хотіли триматись вкупі в голові, а запам'ятовуватись тим
паче. Атмосфера в тісній гуртожитській кімнаті ставала все більш
напруженою та важкою, а на першому поверсі розпочиналась тради-
ційна дискотека.

Ходити на дискотеки було зовсім не в її стилі, тим паче у
розпал сесії. Але цього разу вона чомусь знехтувала своїми звичка-
ми. У Ліниному педагогічному інституті, звичайно ж, навчались пе-
реважно дівчата. Дискотека була прекрасною можливістю зустріти
Когось, однак вона не планувала нічого такого. Вона «відходила» від
білявого Євгена, стосунки з котрим нещодавно добігли кінця. Збира-
лась на дискотеку Ліна похапцем.

Надягнула простий чорний гольф та строгі брюки дивного
бузкового кольору. Тоді так було модно. Волосся в той вечір вияви-
лось зрадливо брудним. Подруга Олена намагалася врятувати си-
туацію, зібравши волосся Ліні позаду. Скептично оглянувши себе в
дзеркалі, дівчина лишилась незадоволеною. Знову розпустила волос-
ся. І нарешті, спустившись на кілька поверхів вниз, вона опинилась
на дискотеці.

Приглушене світло, голосна музика і десятки пар навколо. У повітрі навіть не відчувався характерний гуртожитський запах, адже його затьмарили парфуми дівчат та одеколони хлопців, які так відверто намагались вразити один одного. Подруга швидко залишила Ліну саму, а та й не засмучувалась. Тільки довго бути їй одній не довелося.

Він помітив її одразу ж. А вона помітила його. Стрункий, високий і дуже привабливий. Її зелені очі вже не могли відірватись від його карих. Він був дещо сором'язливий, але впевнено прямував до неї. Ліна і подумати не могла, яка життєва історія в нього за плечима. Яка таємниця. Але...

Хіба ми думаємо взагалі про щось у той момент, коли раптом серед натовпу помічаємо Свою людину? Ні.

Хіба ми не готові, заплющивши очі, зробити довірливий крок у невідомість? Безперечно, так.

Але Він мав таємницю, яку варто було знати.

Слава з дитинства мріяв бути капітаном. Він по-справжньому любив яхти. Моря та океани вабили його свободою. Однак юнацькій мрії не судилося стати реальністю. У шістнадцять років Слава раптово захворів. Рак урадив його нирку.

Далі все було надто несправедливо. Операція. Депресія. Самотність.

Він закрився в собі, перестав спілкуватись з друзями, більше не хотів будувати планів на майбутнє. Лікарі говорили, що після таких операцій живуть максимум десять років. Йому вдалося прожити дванадцять. Батьки не могли більше бачити сина таким надломленим та вирішили спробувати допомогти. Слава почав навчатись в університеті.

В університеті все раптом змінилось на краще. Навчання, друзі ... дівчата. Йому так хотілося бути нормальним. Хотілося простого щастя – мати родину. Усе. Познайти з дівчиною для нього не було проблемою. Він був гарним, розумним та до того ж хорошою людиною. Проте варто йому було сказати дівчині про свою хворобу, як вона одразу ж відверталася. Важко дорікнути цим дівчатам. Пов'язати своє життя зі смертельно хворою людиною – це рішучий крок. І Слава це розумів.

Того вечора, помітивши Ліну на дискотеці, він вирішив змовчати. Це було нечесно та жорстоко, однак він відчув, що таку гарну людину він просто не може втратити.

Моменти вирішують наше життя. Саме з того моменту на дискотеці життя Ліни повернуло у зовсім новому, несподіваному напрямку. Помітивши цього кароого нерішучого хлопця, вона не знала, що відтоді він приходитиме до неї щовечора. Що вже за п'ять днів вони вирішать одружитись. Вона не стане вчителькою та вийде за нього заміж.

Їхню країну спіткає жахливий занепад та розпад, але вони будуть разом. Вони будуть родиною. Уже зовсім скоро вона народить

йому донечку Любу з темно-русявим кучерявим волоссям та кирпатим носиком. Та з його карими очима. Одного разу вони гулятимуть родиною, тримаючи Любу за ручку. Він нарешті скаже їй правду про свою хворобу, а коли Любі виповниться три, то назавжди лишить їх. Минуть роки, і Ліна з донькою сидітимуть на кухні, питимуть чай та говоритимуть про життя. Люба запитає в мами: «А як ти познайомилась з татом?». І почує цю історію.

Але це все буде потім. А поки...

— Потанцюєш зі мною?

— З радістю.

ТАМ, ДЕ БАГАТО НЕБА

Я вирушаю в дорогу з самого ранку. Прокидаюсь о шостій, похапцем збираюсь. І ось вже о сьомій крокую вулицями, що потопають у весняній зелені, із величезним рюкзаком за спиною. Дивно, але місто не спить. Мабуть, Київ і не думав зупиняти свій шалений ритм на ніч. Усі кудись поспішають, заклопотано поглядають на годинники, чекають необхідний транспорт... О, звичайно ж, люди працюють. Учні йдуть до школи, студенти на пари. Я нібито відкриваю для себе абсолютно інший паралельний світ, котрий існує зовсім поруч, у той час як студенти-журналісти зі своєю другою зміною тільки солодко потягуються в ліжечку.

Я добираюсь до вокзалу за півгодини до від'їзду. Пошуки, опитування водіїв, котрі відпочивають від нічної роботи, і нарешті я знаходжу маршрутку з цікавою назвою «Санавто». Хвилююсь. І тепер, витримавши паузу, прийшов час розкрити карти: моє місце призначення — це невеличке містечко Ромни на півдні Сумської області.

Чому я втікаю з Києва на вихідні? Ще й у малесенькі Ромни? Просто це необхідно. Життя студента у великому місті, на перший погляд, вимальовується лише в рожевих барвах. Повно свободи, можливостей для саморозвитку та відпочинку та лише іноді навчання. Насправді ж, кожен із нас поступово усвідомлює, як же це важко. Дні стають надто вже схожими, безкінечні семінари знищують вільний час, а хвилювання перед сесією розхитує нервову систему. Раптово асфальт під ногами видається надто гарячим, цегляні та скляні споруди нібито тиснуть згори, і ви починаєте занурюватись. Щось тягне вас до землі, і не лишається ні сил, ні часу подивитись на небо та вдихнути на повні груди. І тут надходить черга для процесу звикання та смиренності.

Ні! Так не можна! Треба протистояти! Саме коли ви усвідомлюєте це, починаються зміни на краще. Можливо, вони відбудуться на останній парі в університеті, і ви раптом вигукнете подрузі: «Чому б мені не поїхати кудись?» І ось ви вже разом замовляєте квиток із божевільного Києва в теплі та розмірені Ромни.

А тепер трохи історії міста Ромни. Як же без неї? Як стверджує Вікіпедія, до якої я першочергово звернулася за допомогою, «люди облюбували цю місцевість здавна», ще за часів палеоліту. Ходив тут

проти половців Володимир Мономах, вступали сюди війська Богдана Хмельницького, не втримався згодом й Іван Мазепа та розмістив тут свою ставку. Як і вся Україна, страждали роменці під час воєн та не припиняли боротьби, не випадково тут діяли осередки ОУН та УПА. А потім була перемога. І стали Ромни, як знову ж таки пише моя улюблена Вікіпедія, «одним із провідних промислових центрів Сумщини».

Що б там не говорили про те, що історія ніколи не вмирає та завжди навколо нас, але ми живемо тут і зараз. І це прекрасно! Тож я забула про гетьманів, війни та героїчне минуле. Я просто насолоджувалась тим, що мене оточувало: зеленими парками з веселими дітлахами на велосипедах, котрі збивають із ніг, старовинними дверима цілком сучасної музичної школи, фонтаном з русалкою та рожевими левами, єдиним пам'ятником свинці в Україні, колоритними хлопцями, котрі надто вже відверто розглядали дівчат...

Наша держава – це країна контрастів. Однак усе в ній поєдналося так гармонійно, що навіть у невеличкому містечку можна знайти радість та естетичну насолоду. Так, навряд ви тут побачите зразки класичного чи барокового стилю, барельєфи чи мозаїки. То й що? Зате тут можна просто відпочити, нарешті зітхнути з полегшенням і подивитися вгору.

А подивившись угору в Ромнах, просто неможливо потім знову прикипіти поглядом до свого годинника чи то до вивчення ліній метро, від котрих часто залежить ледь не наше життя. Бо в Ромнах так невимовно багато неба. У Києві воно сховане, підперте тими

громіздкими спорудами, котрі відкидають свої сірі тіні на похнюплені вишні. А в цьому містечку все інакше. Природа бує життям, будинки припинили рости до незліченних поверхів і зупинились. Регрес? Аж ніяк. Просто краще бачити безмежне синє небо, ніж «індустріальну велич».

А потім моє *intermezzo* раптово завершується, і я повертаюся. Знову метро, потім чекаю тролейбуса. Київ похмурий та непривітний. Мабуть, він відчуває мою зраду або ж мої думки спросоння стали трохи божевільними. Отож, я повернулась. Те саме місто, але щось змінилось. Я стала іншою. Тепер я дивлюсь на небо, адже це так важливо. Не забувайте і ви про це.

Марія ПАСІКА

студентка 1 курсу Інституту журналістики

Живу у небутті, логічно розмірковуючи. Такою вже вродилася. А ще напевне знаю: сила духу і незламність переконань активізують натовп. Однак для чого?.. Просто так хочеться, аби кожна людина залишила не абиякий слід, а відбиток індивідуальності. Жити чиєюсь тінню – існувати у рамках законності. Жити – розархівувати правила і легко злетіти у їхньому ефектному тлінні.

Пудрою ляжу на твій фейс. Липкою помадою стримаю по-дих. Тінями навантажу повіки, аби ті розуміли усю гріховність своїх діянь. Я накинуся рум'янами на вилиці, прокладаючи мости до вух із рота – дірки бездонної. Я мазками вкладуся на вії, аби спокушати інтимністю намірів. Смогою заборони окреслю очі тої, яка знедолить кожного. Я викрою свою історію твоїми ілюзіями. Вони тебе закликають, а я їх створюю. Хтось жбурляє огидою на мою адресу, та більшість мліє у моїх обіймах. Обличчя негідниці, яку опікуватиму довіку, ніколи не зміниться. Так навчав Сарказм: «Ти, Іроніє, що хочеш базикай, та знай, що вірять тобі. Обережною будь. Охайно правду жбурляй!» Так і живу оце, насичуючи усіх ілюзіями, особливо дівок сволотних. Правдолюбів тільки плачуть. Та нехай. Мені ще довго світ окреслювати...

СВІТОВИЙ McDonald's

Сучасний світ, ЯК McDonald's! Заклад для ВСІХ охочих. ДОСТУПНО, ШВИДКО, НЕДОРОГО. Тож проведу екскурсію країною світового маркетингу і неабиякої ініціативи.

Уявімо, що ми є отими чітко розкладеними коробочками, чеками, підносами, гамбургерами, картоплею — загалом усім, чим набите приміщення.

Зароджуємося на якихось сховищах, звідки цілеспрямовано направляємося у місце швидкого використання. Особливих навичок не треба. Якщо є певні здібності, головне, аби працівник закладу оперував логікою мислення. До речі, робітники теж не останні люди, їхня роль має свою мету: посередники між замовником і споживачем. Незалежно від такої перспективної посади, вони лише пішаки, які вміють продати те, що виробляють більш креативні персони першого світу. Не відволікаймося! Хто ж такі «замовники»? – зацікавлені у співпраці з лідерами. На перший погляд, право на вибір від початку їм даровано. Та добровільна залежність від знавців своєї справи виокремлює можливих індивідів як немислячу масу. Вони лише користуються запропонованим продуктом, не проектуючи власних ініціатив.

Тож повернемося до асортименту: не такий уже різноманітний, проте із можливістю вибору. Заклад переймається своєю клієнтурою. Світ створений елітою для ДОРЕЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ мас. Вітаємо Вас у світовому McDonald's! Тут раді Кожному!

Я ПРОЧИТУЮ ТЕБЕ ЯК РАНКОВУ ГАЗЕТУ.

Кожен день гортаючи шпальти, але не заглиблюючись у деталі. Зміст викладений уже у заголовку. То навіщо напружувати мізки? Ти намагаєшся здивувати мене картинкою та невичерпністю інформації.

Я ПРОЧИТУЮ ТЕБЕ ЯК ТИЖНЕВУ ГАЗЕТУ.

Сподіваюся на сенсацію. Але далі ліду не йду. Усе очевидно. Ти – очевидна провокація.

Я НЕ ЧИТАЮ ТЕБЕ ЯК ВЕЧІРНЮ ГАЗЕТУ.

Стомившись від шуму і ротацій, я занурююсь у книгу. З нею гріюся під ковдрою, ніби у міграції. Вона потребує реакції неординарністю мислення – і я виписую акредитацію. Ти ж лише газета. Однак, ти постійно непередбачуваний — і у цьому є грація.

Я ПРОЧИТУЮ ТЕБЕ ЯК РАНКОВУ ГАЗЕТУ.

І ти для мене не новація. Цього достатньо, аби зрозуміти моє ставлення: папір без належної обгортки і суттєвого наповнення. Класифікація.

А ТИ ЧИТАЄШ МЕНЕ?

Чи я лише декорація? Ми спотворюємо один одного. Необхідна мобілізація.

Зробила селфі свого життя. Здригнулася. Рука моя здригнулася, і я подумала: і то правда. Ніякої чіткості, лише розмиті наміри. Треба налаштувати фокус і повторити. Хоча фокус увесь у тому, що усе все одно спотворюється. Реальність згасає у просторових підпахах. І я втрачаю об'єктивність. Мої роздуми евакуюють за безпідставне паркування. Не варто згадувати тодішнє, коли попереду вирує життя. А я хочу!

Тепер заходжу у супермаркет вражень. Купую радість і підіймаюся ескалатором своїх «хочу». На другому поверсі – один великий відділ техніки, касирів немає. Бери, що заманеться, називається. І я дещо примітила: велику плазму інноваційних поглядів і мікрофон для глухих. Так, ще півгодини тому я блукала минулим, а тепер зазіхаю ступити на подіум відкриттів і говорити про них так, аби чув кожен. Не претендую на порозуміння. Це кульно, коли ти наново відкриваєш себе і розумієш, що можеш бути корисним.

Кладу товари у візок і йду на касу. Виявляється, не вистачає коштів навіть на мікрофон. Очевидно. Знання – це наш безцінний внесок у майбутнє. Мені не вистачило.

Автівку забрали. Додому повертаюся пішки. Дивлюся на засніжені вулиці і думаю: знати «великих» корисно тільки для того, аби не повторюватися. Але коли ученою радою в голові засіли чийсь міркування, складно відтворити свою реальність у рамках переконань експертів.

Зима струшує лупу. Когось це навіть забавляє. Я ж заходжу у будинок і занурююсь у тепло. Тепло згадую весну, ті часи, коли усе дихає можливостями. Підхоплюю той ритм – чути унісон. Я все ще вірю у щастя виграшу.

Я апелюю до тебе. Мої нарікання ніби документ критичного змісту. Почитай. Спроектувавши тебе у власній уяві, маркувала тебе як скептика. Ти гамірливий, поміркований, але влаштований, як критика. Ти різновекторний, а я неофітка, що задихається у твоїх відстанях. Ти любиш і ненавидиш мене. А я зневажаю і захоплююсь тобою. Проте нам комфортно. Твій бунт у розділі інтриг невідворотний. Дякую... Мій волоцюго упереджень.

Я ЗНИЩУЮ ЗВЕРХНІСТЬ, ЗАОХОЧУЮ ПОКОРУ. Я, мов демократична держава, хочу почути твою думку. Ти – моя нація, ти – моє майбутнє. Думаєш, я дарма загадую наперед? Анархія навряд чи запанує у світі, де й без того не дотримуються законів. Ця псевдокоханка тільки знищує твою свідомість. Тож я продовжу аналізувати те, як колись ми заживемо у злагоді: як президент і опозиція, як народ і влада. Ти боїшся, що я контролюватиму тебе? У жодному разі. Я лише слідкуватиму, аби ти постійно був під моїм особистим наглядом. Я ж жінка, я завжди піклуюся про всіх, а більшою мірою – про себе. Що, ти почув? Ні, то помилкове твердження. Я любитиму

тебе, аби ти підкорився моїй волі. Що-що? Та ні, це знову тобі лише почулося. Я просто хочу, аби ти доповнював мене. Аби я почувалася потрібною. Яка ж держава без влади? Народ – то орган дії, а я її спрямовую. Ми з тобою знайдемо спільну мову. А ні – однаково доведеться. Інакше я знищу тебе, дороге моє кохання. Я настільки до тебе призвичаїлася, що або вб'ю тебе, або ми будемо разом. Обирай. Ми ж демократична країна. А без народу яка демократія? Що? Тобі байдуже? Ну то й добре. Мені подобаються яскраві стосунки. Це психологія відносин жінки, це несприйняття антипатії. Ти будеш моїм, народє! І ми заживемо демократично, як усі нормальні люди. У любові та взаєморозумінні.

p.s....НавікиТвояУкраїна

Вікторія КУДРЯШОВА

студентка 1 курсу, журналістика

ПОВЗИК – ВИГНАНЕЦЬ ЛІТЛЯНДІЇ

«Зухвале пташення», «горобчик-забіяка» – як тільки не називали Повзика мешканці Літляндії (географічна поправка – зараз «Ірландія»)! Так, у птахів були свої причини недолюблювати одного із собі подібних.

Одного дня Мудра Сова склала навіть довжелезний список недоліків Повзика, розгорнула дзьобом списаний вщент сувій, насунула окуляри та обурено зачитала всі претензії на Пташиній Раді. За словами місцевого психолога, агресивність горобчикowego брата заважала йому будувати стосунки з іншими птахами, адже він нахабно відганяв усіх пернатих від спільної годівнички. При цьому Повзик не соромився й пхати свого гострого дзьоба у справи інших птахів та безцеремонно заглядати у кожну шпаринку, не зважаючи на оклики типу: «За своїм дуплом слідкуй!». А до чого ж крикливий! «Туї-туї-туї» вже стояло у вухах буквально у всіх мешканців Літляндії та, м'яко кажучи, заважало будувати особисте життя.

Особливо незадоволеним поведінкою нахаби виявився Дятел: «санітар лісу» довбав по корі до тих пір, поки його скарга не була заслухана. «Ваша Честь, він зачепив мою честь!» – вперто звертався до Мудрої Сови Дятел. Головна його проблема полягала в тому, що він міг підніматись лише вгору по стовбуру, а якийсь незда-

ра Горобчик дражнив поважного санітара на чергових змаганнях, видряпуючись то до крони, то до коріння. Словом, Повзик набрид усім надзвичайно, і шановне Птаство ухвалило на Раді його провчити як слід.

Спосіб помститися запропонував, звичайно ж, Дятел: лісовий міністр економіки, тобто упорядник господарства, вирішив «убити відразу двох зайців» (напевно, не до речі, бо в Літляндії зайці не водяться). Чого приховувати, він завжди прикручував звук у лісовому радіо, як тільки чув, що птахи скаржаться на сирість дупел чи дефіцит горіхів та жолудів. А жадного Повзика у цей час примудрявся сховати чи не по два кілограми припасів за раз! Отже, Дятел задумав Повзика «розкуркулити» і, як добрий пташиний Робін Гуд, роздати усе його добро «стражденним».

Операція «прочухан горобчику» планувалась на люту зиму, адже саме в цей час, по-перше, загострювалась продовольча проблема, а, по-друге, Повзик міг би сповна відчувати голодне животіння. Пан міністр фінансів, звісно ж, не збирався докладати до цієї брудної справи власне крило, тому наказав зібрати по всій Літляндії у «зграю благородних розбійників» «кожної тварі по парі», як колись Ной на свій ковчег.

На світанку птахи усіх можливих і неможливих видів, щиро вірячи в торжество справедливості, зачались біля дупла Повзика. Їхні крила обмерзли інеєм, вони рвали на собі пір'я від холоду, затикали особливо співучим дзьоби, що, до того ж, стукотіли на морозі, але терпляче чекали, коли ж їхній головний ворог покине

свою оселю. І бридко, й огидно було спостерігати, як Солов'ї-Розбійники піднімали своїм свистом на бойову операцію інших (у Літляндії грабують не крадькома, а відкрито!).

Так і розтягли птахи все чесно нажите Повзиком добро, і вже ледве-ледве змогли долетіти до своїх домівок, тримаючи в дзьобах награвоване. А Зозуля ще й захотіла познущатись та підкинула колишньому великому господарю своє яйце з таким же підступним пташенням, як і його перната мама.

Сказати, що цим необдуманим вчинком птахи прирекли бідного Повзика на голод, а себе на достаток – нічого не сказати. Щоправда, під час погрому в дуплі Повзика, Синичку-Сестричку все-таки замучила совість і, скориставшись моментом, вона вирішила Повзика знайти і попередити. Та коли задиханий птах дістався свого житла, лісових розбійників уже й сліду не стало, лише боляче подряпала його Зозуля, що похапцем залишала горобчикову оселю. Відтоді назавжди залишилась біля ока Повзика чорна смуга, що нагадувала йому про найжахливішу зиму в його житті.

Та, що найдивніше, не покинув він зозулиного пташеняти. Як би важко не було Повзику виживати, він завжди тягнув у дзьобі комахку саме для малого, який став для нього єдиним живим створінням у льодяному царстві пташиного холоду.

Із початком весни Повзик неначе стрепенувся від заморозки, назбирав припасів для зозулення, забезпечивши йому тим самим непогане існування, та й полетів собі з Літляндії геть. Лісове птаство-таки досягло свого – більше Повзика ніхто і ніколи не бачив.

Тільки часом приносили Поштові Голуби чутки, що він живий-здоровий та, як і раніше, економний. Будуючи собі гніздо, завжди звукує отвір дупла, гарненько утеплює його мулом, відкладає туди традиційних 5–8 яєць – і задоволений. Та все одно нікому не довіряє: тільки взимку приєднується до синиць, родичка яких колись йому допомагала. Зграй не утворює, до Ірландії не літає. Цікаво, а чому Повзик не водиться у південній частині України?

УСІМ ЗАХИСНИКАМ ВІТЧИЗНИ...

(перефразую Т.Шевченка:

І полеглим на полі бою, і тим, хто зараз на фронті, й майбутнім призовникам – в Україні й не в Україні «...моє дружнє посланіє...»)

Шкода, солдате, що я не знайома з Тобою: Ти, тільки Ти, зміг би розвіяти романтичний образ війни, яка спопеляє героїзмом сторінки історичних романів та плавить своєю масштабністю екрани телевізорів та ноутбуків... До пори до часу я уявляла Тебе в ідеально випрасуваній, як у фільмі, формі, вичищених чоботях та з симпатичним шрамиком на щоці, який так додає мужності... Нічого не підозрюючи, в моїй уяві ти варив «похідну» кашу в казанку, жартував із побратимами та співав бадьорих солдатських пісень.

Так сталося, що моє дорослішання співпало за часом із революційними подіями в нашій країні: куля, що наче просвистіла над

вухом, цілком закономірно зачепила дужку моїх рожевих окулярів, крізь які я завжди дивилася на світ. І тепер, крізь цю вразливо спадаючу полуду моїх дитячих мрій, я розумію, солдате, що ходиш Ти в закривавленому лахмітті і не обмежуєшся лише «симпатичним шрамиком»: ба навіть збився з ліку, рахуючи рани на тілі й в душі! А теплої каші Ти й поготів не бачив: «сухий пайок», напевно, ділиш з іншими військовими зовсім не за пісню, а за гіркими розмовами... Сподіваюсь, і на цей раз я не надмірно ідеалізую Твій образ.

Цікаво, що я звертаюсь до якогось певного Захисника Вітчизни й водночас пишу всім українським солдатам! Ех, знали б ВИ, як складно звертатися до «узагальненого образу»... Боїшся ненароком образити, кинути необережне слово, бо зовсім не знаєш, що у ВАС, мужніх чоловіків, на душі. Доброволець Ти чи вирваний долею із обіймів молодого життя? Плаче за Тобою бабуся, жінка, донечка чи молоденька дівчина? А, може, й всі одразу? А, може, й ніхто?...

У всякому разі, Ти точно потрібен мені! Передчуваю вже, як дістанеш мого листа із ладанки, а якщо припаде до душі – повісиш мішечок із моїми думками собі на груди. Хоча, може, ви читаєте листи всією частиною? Навряд чи в Тебе так багато часу, щоб відповісти мені (якщо я все-таки наслідуюсь написати свою адресу...)

Ти знаєш, я люблю, коли опадає листя й смачно хрускотить під ногами... Часто серджусь навіть на двірників, які вчасно його підмітають і не дають можливості насолодитись цим шурхотом... Шурхотом змін.

Певно, вальсуєш ти в меланхолійному осінньому вальсі зовсім не із коханою дівчиною, а з автоматом Калашникова... А що – барви осені дуже доречні, коли треба замаскуватись у формі кольору «хакі». Стій, ми ще не домовилися про танець: відразу згадується Велика Вітчизняна, яка стала початком кінця для тогочасних випускників, адже почалась саме влітку. Цього року і я вальсуватиму – завдяки Тобі, солдате... Чомусь Ти постаєш переді мною неодмінно молодим, з пронизливими васильковими очима, що світяться знанням життя...

Ти рятуєш мене, а я, хтозна, може, й тебе цим листом врятую... Це щось більше, ніж «послуга за послугу», Ти ж розумієш. Не тому, що я марно намагаюсь уявити Твій тривожний психологічний стан чи хочу відволікти Тебе — а раптом і ти вже втомився від того, що всі навколо товкмачать на тему війни? Скоро – День миру, так хай він наступить й у Твоєму серці, солдате! Не «ми» – держава, як казав один самовпевнений король, держава – це ВИ, її Захисники...

Та, якій нещодавно виповнилося 16

Алла КОБИНЕЦЬ

викладачка Інституту журналістики КНУ

ІНТЕРВ'Ю

Завтра у мене напружений день, хоча й вихідний. А для цього потрібно гарно виспатися. Таким є моє головне правило перед початком чогось архіважливого.

Це по-перше.

А гарно – це так, щоб під очима не було ні синців, ні мішків. І не дай Господь, права щока буде прим'ятою. Зі мною таке трапляється: я люблю спати на правому боці, підсунувши руку під подушку. Якщо у такій позі мені вдається пролежати всю ніч, то вранці, як кажуть, чекай поганого настрою. А все через те, що під оком, на правій щоці, з'являються зморшки. Вони мене явно не прикрашають (скажіть на милість, а кого зморшки прикрашають взагалі?), і я починаю нервувати. Все наче з рук падає, світ білий не милий, сонечко не в радість. Але згодом себе опановую і починаю рішуче боротися з цим неприємним явищем.

Оскільки я косметиці не дуже довіряю (ні для кого не є секретом те, що у «круті» креми виробники безсовісно додають гормональні речовини), то доводиться, як кажуть, грати в гру під назвою «сам собі косметолог». Раніше її я дуже любила, бо часу на неї витратила зовсім трішки. Тепер оте «трішки» треба подвоювати, чи, пак, потроювати. Від цього теж настрою не додається, але я весь час

тримаю у свідомості притчу про стареньку, котра мала дуже гарну шкіру обличчя. Коли її запитали, якими кремами вона користувалася, та весело відповіла, що вмивалася лише водою з милом, а лице в неї таке не від косметики, а від позитивних думок...

Та я, здається, відволіклася. А поділитися з людьми добрими порадами, та ще й перевіреними на собі, ой, як, все-таки, хочеться! Отож слухайте. Після того, як умиєшся, треба натерти на дрібну тертушку свіжої картоплі і злегка відтиснути з неї сік. Це робиться для того, щоб він не потрапив вам, скажімо, на футболку чи кофтину і не наробив плям, які практично неможливо відіпрати. Потім картоплю розкладаємо рівномірно на повіках і навколо очей. Ну а далі – найприємніше: лежи собі і мрій, поки картопелька не підсохне. Можна для більш позитивного ефекту поставити диск із легкою музикою. Опісля картоплю знімаємо і вмиваємося.

Не знаю, як кому, а мені це до вподоби. Ефект миттєвий. А щоб його закріпити, треба пройти по обличчю скрабом, виготовленим теж у домашніх умовах. Для цього я беру вершки, але куплені тільки на базарі, – столову ложку, і додаю до них чайну ложку дрібної солі. Ретельно розмішую і втираю у шкіру обличчя. Якщо розчин залишається, ще втираю його і в шию, руки (це вже на вибір), тримаю хвилин п'ятнадцять і змиваю. Якщо ви думаєте, що від цього шкіра буде блистити, помиляєтеся. Вона, навпаки, стає гладенькою, ніжною, мов у немовляти. Здається, і дихати легше після такої процедури..

По-друге, підготуватися до інтерв'ю.

Це вже простіше, але знову-таки, дивлячись, з якого боку підійти до поставленого завдання. Бо говорити перед знімальною камерою, вірніше, розповідати про себе, рідненьку, та ще й у присутності незнайомого (бр-р-р-р!) оператора – це тобі не засинати з однією-єдиною думкою: вранці встати гарною, свіжою, з настроєм. Тут треба думати головою (що я, безперечно, вмію) і показати себе з найкращого боку (тут, звичайно, трохи складніше, але нічого, гадаю, що справлюся). «Ти – рекламний продукт. Ти – наче товар лицем, а тому маєш бути на висоті», – сказала мені за кілька днів до цієї «екзекуції» Лідуся (ми якихось два чи три роки працювали разом), котра несподівано виникла із одноманітно-сірих буднів нашого рідного міста на правах напівподруги-напівприятельки, цілком природно і, головне, міцно увійшла в моє теперішнє життя. Не знаю, чому так все відбулося, навіть її впустила... Але справа була зроблена, а відступати назад – не моє правило.

За час, що ми не спілкувалися, Лідуся дуже змінилася. Вона стала по-справжньому щасливою. У неї наче вирости крила. І це завдяки ... розлученню. Повірити важко, але факт.

Чесно кажучи, її чоловік (тепер уже колишній) мені ще тоді не подобався (ну а тепер я глибоко зафіксувала свою неприязнь до нього і можу її зовсім не приховувати).

Він був грубуватим, трохи нервовим. Мужлан – і крапка. Як на мій погляд, то й цього вже було достатньо, щоб не зупиняти на ньому свій вибір (але що вдієш, коли інші під вінець не дуже кличуть?). «Книжна» дівчинка, домашнього виховання, зі своїми наду-

маними, а тому штучними і, отже, непридатними для життя ідеалами (чого варті були її захоплені коментарі з приводу популярного в роки нашої юності фільму – не то індійського, не то польського виробництва – із промовистою назвою: «Дівчата повинні виходити заміж»!). І Лідуся жила мрією про щасливе заміжжя. На той момент вона ще не розуміла, що наші думки мають здатність матеріалізуватися, а отже пропозиція Івана одружитися з нею була сприйнята із захопленням.

Сама Лідуся росла в неповній сім'ї, з бабусею і мамою, а батько, який потроху попивав, їх залишив. Цьому «посприяла» бабуся. Вона була переконана, що її дочка гідна кращого. Та кращого потім нікого не трапилося. Все це відбувалося на очах у Лідусі. А тому дівчина вирішила, що в неї повинна з'явитися справжня сім'я, і прожити свій шлюб вона мусить за двох: і за себе, і за маму.

Уявлення про міцність родини в неї були цілком реалістичні: чоловік має турбуватися про дружину, бути опорою в усьому, любити її, а друга половина має створити в домі затишок, бути хранителькою домашнього вогнища.

Так це спочатку. Незважаючи на часті переїзди, життя в гарнізонних гуртожитках, обмеженість у спілкуванні, відсутність роботи за фахом (Лідуся з червоним дипломом закінчила фізмат нашого педінституту), молода жінка почувала себе щасливою. Невдовзі після народження сина подружжя переїхало поближе до нашого міста, а згодом – поселилося в Лідусиній квартирі – поряд з мамою та бабусею. Чим не сім'я?

Кінець примарному її щастю прийшов несподівано: Іван влаштувався на роботу із безперервним графіком, але чомусь так, що нічних змін виявилося удвічі більше від денних. Це Лідусю наштотувало на думку про подружню невірність. А коли одного разу вона побачила довгу руду волосину, прив'язану до ... гудзика його білосніжної сорочки, сумнівів не залишилося: Іван – підлий зрадник.

– Ти уявляєш, я її бачила. Малолітка, відразу після школи, півтори думки в голові, – зі сміхом розповідала Лідуся. – Зате амбіцій – нам би з тобою в неї повчитися!

– Ні, дякую, – в тон відповіла я, уявляючи, як тяжко все це пережила Лідуся. Це тепер вона веселиться, а півроку тому була на себе не схожа... Що не кажіть, а час – найкращі ліки, і моя приятелька – справжній тому приклад.

Нині Лідуся працює в шлюбній агенції перекладачем, прекрасно заробляє (не рахуючи презентів та «бонусів»), відчуває себе людиною і мріє познайомитися із достойним чоловіком з-за кордону «для дружніх стосунків і створення сім'ї», більше того – вірить у це, а отже, знову дає привід думкам матеріалізуватися, але вже на інший манер.

– Чого ти ігноруєш заміжжя? – спитала мене так, наче з'ясувала, чому я не виконала домашнє завдання з математики. І я, як учениця, котра не вміла обманювати, чесно призналася: чоловіки мене з деяких пір не цікавлять. Сказавши так, згадала, що чула десь уже цей діалог. Де? Ага, в кіно. Треба сподіватися, що Лідуся його теж бачила...

– Уточни, – наполягала сувора подруга, відчуваючи, мабуть, себе знову в звичній для неї педагогічній стихії.

– Розумієш, дорогенька... – почала було я, та Лідуся мене вмить перебила (дійсно, присікалася, наче на уроці).

– Ти мені не хитруй. Ніяка я тобі не дорогенька. Я запитую, а ти відповідаєш. Як у школі, гаразд?

Все зрозуміло: Лідусю, як би сказав класик, занесло...

– Я просто вирішила відпочити від усіх залицяльників! – випалила перше, що спало на думку.

– О, це вже щось! – Лідуся вишкірилася так, наче ось-ось лусне від цікавості. – І скільки ж їх у нас було... у такому, м'яко кажучи, віці? Десяток чи може аж два? – і вона зайшла у сміхові. Що-що, а сміялася моя подруга завжди красиво, розкотисто, дзвінко. Колись вона мені по-секрету зізналася, що довго перед дзеркалом вчилася і посміхатися, і очима кліпати (на кшталт: я нічого не розумію!), і взагалі сміятися на повну силу. А я думала-гадала: як це їй вдається так гарно виходити на фотографіях? Ну чистісінька тобі кінозірка! Молодчина, нічого не скажеш.

— А до чого тут мій вік?

– Як до чого? А до того, що тепер (Лідуся зробила акцент саме на цьому слові) нам з тобою перебирати харчами не варто. Треба хапатися за варіант мужчини і брати його, розумієш, брати ...голіруч!

— Як це брати? – не второпала я. – Хіба це річ яка?

– Ні, а хіба я сказала, що річ? Я сказала це в переносному значенні... Ага, зрозуміло. Метафора для нас – це вища математика.

— Не ображай, будь ласка, мій улюблений предмет, – насупилася я.

— І зовсім я не ображаю. А кажу, що годі перебирати, треба визначатися і створювати сім'ю. Я, хоч і ковтнула вдосталь цього «щастя», та не втрачаю надії.

— Правда?

— Авжеж! І тобі раджу. Але ні. Краще я за тебе візьмуся. Тоді буде результат.

— Лідусю, ти за мене не переживай. Краще я сама...

— Ні, досить самодіяльності. Я вже бачу, до чого ти себе довела.

— До чого?

— А до того, що ми вже бити годину сидимо отут, тебе он двоє аж поїдають очима, а ти не бачиш!!! Ось тобі емансипація, фемінізація – словом, два в одному.

Не знаю, чому, але Лідуся мене-таки вмовила зайнятися влаштуванням свого особистого життя, причому негайно. Я уважно подивилася на отих двох жеребців, котрі «поїдали мене очима» і залишилася внутрішньо задоволеною. Лідуся була права: я приваблива, сексуальна і подобаюся особам протилежної статі. От лише в мене до них, мабуть, вимоги завищені. Але в цьому, на мій погляд, немає нічого дивного: я – дамочка освічена, дуже гарно працевлаштована, матеріально забезпечена; маю гарну родину і багато друзів. Власне, завдяки їм я не відчуваю себе самотньою. А мої двійко чудових племінників мене просто обожають. Менший, Артемко, так той ла-

ден не злазити з рук, а старший, Ігорко, взагалі сказав якось: «Ти така м'якенька, що по тобі дуже приємно товктися».

Ото й товчуться – і по мені, і в мене – всі вихідні, коли моя старша сестриця «тусується» серед місцевої богеми: вона несподівано відкрила в собі майже заснулий талант художниці і тепер докладає надмірних зусиль для його пробудження. Я б не сказала, що їй на цій ниві світять промені слави і світове визнання, зате сімейний бюджет став стрімко поліпшуватися. Ну а мені нічого не залишається, як готувати племінникам пудинги й млинці з сиром та родзинками.

Ну а жеребці – так собі, нічого особливого. Один з них нагадав мені мого колишнього начальника. Його ранок починався із заявленої, обридлої мені фрази: «Привіт, Юліє, як справи на любовному фронті?» Або ще ліпше: «Привіт, Юліє, як спала (з ким спала)?». Мене це спочатку веселило, потім стало дратувати. Так і хотілося запитати у відповідь: «А як ваші походеньки? Не спіймали на гарячому?», та його статус, а ще – моє виховання – не дали цього зробити.

Інший був набагато симпатичніший, але вираз його обличчя ніяк не міг приховати... ну, як м'якше сказати, – прогалин у навчанні, принаймні, такі, як він (а в цьому я вже мала змогу пересвідчитися), слово «щука» чомусь завжди писали з буквою «ю»...

– Ну що? Бачиш, який ти маєш успіх у середньостатистичному кафе серед мужчинок? Тепер таких, як вони, прийнято відносити до середнього класу.

— Чому середнього? Тому, що вони з потугами закінчили середню школу?

Але на мою «шпильку» Лідуся чомусь не відреагувала: мабуть, її так поглинуло бажання «взятися» за мене, що в цей момент вона більше ні про що не здатна була думати.

— Тезово. Підсумуємо, – Лідуся картинно насупила чоло («Ач, і це вона навчилася робити, як кінозірка, щоб, чого доброго, зморшки не посіялися передчасно. От артистка...» – мені чомусь неймовірно захотілося дати їй щигля), – ми розпочинаємо нашу операцію під назвою... «Міс Ю».

— Чому саме «міс», а не «леді»?

— Бо леді вже є, це вже бренд, – спокійно пояснила мені моя наставниця. – Не може ж бути дві «леді Ю», правда?

Я погодилася: міс – так міс. Лідусі видніше.

— Для початку треба підготувати невелику розповідь про себе, а також скласти коротеньке інтерв'ю: ну мене звати Юля, мені... Сама розумієш. Очі, волосся, професія, захоплення, а також – мрія про лицаря серця. Головне – не скупитися на епітети про себе: красива, розумна, успішна, струнка (на цьому слові у мене в душі занило: віднедавна я почала набирати зайві кілограми, ось чому племінникам зручно на мені товктися, наче на канапі), умієш готувати, любиш спорт, кіно, танці, подорожі...

— Стій, Лідусю. Так це ж стандартний набір фраз, його мабуть усі пишуть. Ну це ж нескромно!

— Знайшлася скромниця! Це ж реклама, тобто самореклама! Затям собі раз і назавжди! Цією анкетою ти маєш притягнути до себе увагу, або ні – одразу зачарувати! – як мінімум, комп'ютерного, чи максимум – нафтового магната. Якщо їх іще – Лідуся пирснула – не розібрали до тебе.

І ми обоє зайшлися сміхом.

— Ну а тепер тобі моє домашнє завдання, – в голосі Лідусі знову з'явилися сталеві педагогічні нотки, – записуй. Ой, ні, ну що ж це я? Ти вже знаєш: розповідь про себе і коротеньку анкету. І завтра після шостої ти приходиш у нашу агенцію. Тільки не думай сачкувати. У нас, як писав класик, довгі руки. Прощай, жду в офісі.

І Лідуся, чарівно посміхнувшись двом жеребчикам, які час від часу кидали апетитні погляди на наш столик, випурхнула з кафе. «Звідки в неї стільки енергії, оптимізму, бадьорості? Це ж треба: щоб відчути себе щасливою, слід ... розлучитися. Скажи кому – не повірить».

Домашнє завдання «від Лідусі» виконувалося доволі легко. Коротка розповідь мені видалася досить коректною. Не занадто солодкою і не сухою. Ну а сама анкета – хотілося читати й перечитувати! Я уявила на мить, що вона лежить перед очима нафтового магната, — й задоволено посміхнулася. Ну скажіть, хто буде байдужим від слів «I'm not fat, just pleasantly plump» (я не товста, але тільки приємно округла), або «I were quite satisfied in this life if I would have a reliable support and defense» (я була б цілком задоволена в цьому житті, якби мала надійну підтримку і захист)? І якщо додати,

що я люблю прикрашати мій одяг та інші речі вишивками («I like to decorate my clothes and other things with embroider»), а також мрію жити у власному будинку, мати красивий садочок, повний кольорів навколо нього, і вівчарку з великими розумними очима («My dream is to live in a private house, to have a beautiful garden full of colours around it, to have a sheep-dog with big clever eyes»), то хто, скажіть на милість, відмовиться з такою «міс Ю» мати справу?

Я заснула з почуттям виконаного обов'язку. Уві сні мені примарилися каруселі Діснейленду і різнокольорові кульки морозива, які роздавав високий дивакуватий мім у смішному капелюсі. Наступного дня я стояла на порозі шлюбної агенції, тримала в руці диск зі своїм одкровенням, сповненням моїх найзаповітніших мрій.

— Господи, якби кожен так готувався! — захоплено сказала його директорка, висока і худорлява Інга, яка із задоволенням «запустила» мою анкету в роботу. — Але вам ще треба пройти одну, не зовсім приємну, процедуру, — Інга зам'ялася. — Як ви ставитеся до камери?

— Тобто?

— Розумієте, треба ще зняти за вашою участю відеоролик, на якому б ви розповіли про себе те, що написали. Так вимагають наші правила. Фотознімків замало для того, аби наші зарубіжні партнери впевнилися, що ви — реальна людина, не вигадана. Гаразд?

— Добре, — пообіцяла я. — Коли зйомка?

— Завтра. Тут, в офісі, але в іншій кімнаті. Ми для вас великими буквами заготуємо текст, гаразд?

— Навіщо? — здивувалася я. — Мені не важко буде все це переповісти. Я зможу.

— Чудово. Ось побачите, як зміниться ваше життя, коли градом листи підуть! Іноземні чоловіки — вони такі... — при цьому Інга закотила під лоба свої великі очі з довгими пухнастими віями, намагаючись кількома рухами продемонструвати, напевне, їхні чесноти. Я зробила вигляд, що розумію її, як ніхто інший. — Ви обов'язково знайдете своє щастя...

...І ось прийшло завтра. На півдорозі до офісу я згадала, що не крапнула на себе улюбленого парфюму, і це чомусь мене дуже засмутило. Повернулася, схопила духи — і притьмом кинулася назустріч своїй мрії...

Двері відкрив високий чоловік. Він приязно посміхався.

— Заходьте, мене звуть Віктор. Я оператор і зараз буду вас знімати. Ви готові? Де ваш текст?

— Мені не потрібен ніякий текст, я й так можу.

— Правда? Оце новина! Та ми тут по два десятки дублів з дівчатами записуємо. Коли монтую, від сміху ледь не падаю: двох слів у житті зв'язати не можуть, а подивившись ролик — самому не віриться: принцеси!

— То завдяки вашому старанню, — похвалила його я. — Давайте працювати, бо в мене обмаль часу.

— Не проблема, — Віктор ввімкнув камеру.

І я розпочала. Звичайно, моя англійська була далека від досконалості, особливо вимова, але я мужньо закінчила інтерв'ю без

жодного додаткового дублю («Кому сподобаюся, той зрозуміє», – подумалося. І відчула себе вільною, наче тягар з плечей).

– Чесно кажучи, я такого не сподівався побачити, – Віктор здивовано переглядав відзняті кадри. – Хочете, я вам покажу? Я швидко, лиш відмотаю назад.

– Не варто. Робіть із цим матеріалом все, що треба.

– А ви... Можна запитання? – Віктор на мить розгубився.

– Звичайно.

– Навіщо все це вам? Ви така стильна, розумна, красива. Скажіть, кого шукаєте: бойфренда для постелі чи чоловіка для душі?

– Важко сказати, – я на мить замислилася. – Швидше для затишку. Для спокою. Для захисту... Ну гаразд, будемо прощатися?

– Заждіть, – Віктор почервонів. – У мене сьогодні це – остання зйомка. Може, ми десь погуляємо, посидимо з вами в кафе, поїмо морозива? Знаєте, я люблю, щоб морозивні кульки були різного кольору: рожеві, фіолетові, жовті. І скажу вам по-секрету, що знаю кафе, де саме таке й продається. А ще там є чудова кава...

– Якщо кава, то я згодна, – несподівано сама для себе я прийняла його пропозицію.

Морозиво дійсно було неперевершеним. А Віктор... Він проводжав мене додому, не випускаючи зі своєї міцної долоні мою. Потім ми довго стояли біля під'їзду, милувалися тихим надвечір'ям і розмовляли, дивлячись один одному у вічі.

Наступного ранку він подзвонив і знову запросив мене в кафе. Ну а каву ми пили вже в мене вдома. Виявляється, він чудово її готує.

...Тепер він робить це кожного ранку. Я прокидаюся і виходжу на ганок, де мене чекає столик із духмяним паруючим напоєм у маленьких чашечках мого улюбленого сервізу «Візаві».

Німецька вівчарка Грейс із великими розумними очима зустрічає мене радісним лементом. А поряд – Віктор, такий домашній, спокійний, надійний і безмежно дорогий.

Часто запитую сама себе: чи можу, поклавши руку на серце, сказати, що я цілком задоволена життям? Йї відповідаю завжди однозначно: так, можу, бо зі мною – він... Моя опора, мій захист, мій надійний друг.

І моя велика любов.

ОСИНА ТАЛІЯ

– Чула, Ганю, Надьку-калорію Петро кинув!

– Як?!

– А так: спакував два клунки речей і до матері двинув, на сусідню вулицю.

– Ти бачила?

– Ні. Та Зінка Сулимова казала, що сама йому двері хвіртки відчиняла. Допомогала («Ач, зміюка, так і полює, так і полює, – зі злістю подумала на сусідку, – за такими, як ти, порядній людині і не втовпитися»). А він ще їй подякував і так вишкірився, що Зінка, гляди, не спатиме на radoшax.

– Ну Зінка хай носа не дере. Подумаєш, кинув. Через тиждень-два вернеться. Милі сваряться...

– А от і не сварилися вони. По-цивілізованому розійшлися. Як у справжнісінькій тобі Європі.

Ольга Процюк, яка щойно видала подрузі суперсвіжу новину, повернула голову в бік заходу, наче Європа стояла одразу в неї за плечима.

– А чого ж воно в них так?.. – сумно спитала Ганя. – Ну хай мій, п'яничка гіркий, десь би пощез. Я й спасибі тій, що пригріє, сказала б. А то ж порядний чоловік! При такій роботі... Подумати тільки... Кинув!

– Мовчи, чуєш, Ганю, чужа сім'я... Та я, як узнаю щось, розкажу. – І Ольга енергійно розмахуючи сумкою, рушила далі вулицею, поспішаючи на роботу.

А коли вона надвечір-таки довідалася, що саме не поділили Надька з Петром, то мало не впала від здивування. Добре, що в той час сиділа на стільці за своїм робочим столом у бухгалтерії тепличного комбінату. Того самого тепличного комбінату, яким ось вже років з десять керував Петро Остапчук. Тепер – покинутий Надькою.

Дівчата саме апетитно поїдали некондиційну редиску, хрумачуючи, наче стадо кролів. За вікнами ще лежав посірілий, зернистий сніг, який танув – не міг розтанути, а тут, у конторі, на столі красувалися справжні дарунки природи. Вони веселили зір і додавали апетиту. Та й день був напрочуд вдалий: партію товару щойно забрав замовник і відразу ж розплатився. Ольга закрила готівку в сейфі і

теж, було, поклала до рота редисину, закусивши хлібцем. А тут – Володя, електрик, нагодився і вніс, як кажуть, ясність у гарячу тему, що вмить стала предметом активного обговорення в їхньому колективі (із самісінького початку робочого дня – всі бу-бу-бу, бу-бу-бу...). Ви-являється, Петро Остапчук, їхній директор, пішов від жінки через... Ні, це неймовірно!

...Петро з Надькою прожили душа в душу двадцять років. А приїхав він у невеличке провінційне містечко, де жила його мати, після інституту з дипломом агронома. Надька якраз школу закінчила – і під вінець. Люди всяке говорили. Мовляв, не вживуться, бо він – світла голова, а вона – все в трієчніцях ходила. Та бач, а розуму стало – такого хлопця вихопити! Не кожна дівка так зуміє.

Надька народила йому двох діток – одне за одним: хлопчика й дівчинку. Вродою вдалися вони в неї. Ну а розумом – у Петра. Надька ж навчилася шити і стала, як тепер називають у народі, модельєром. Це давало непоганий прибуток у сім'ю. Що не кажіть, а руки молода жінка мала золоті, не шила – творила.

Та одного разу, Петро саме снідав у літній кухні, дружина приголомшила його новиною: досить навколішки перед клієнтами повзати, забаганки чужі вислуховувати, примхи терпіти. Набридло. Хочу, мовляв, дім моделей відкрити, щоб і цілий цех працював, і магазин був, а самій – керувати процесом.

– Ти що, з глузду з'їхала? Ти знаєш, що це таке – керувати виробництвом, людьми, збувати товар? А приміщення, обладнання, і, головне, – спеціалісти?

Надька натомість стояла і посміхалася загадково. Петро, не помітивши цього, вів далі свою тираду:

— Я тобі ось що скажу, дорога моя: ото шиєш, і ший на здоров'я. Клієнтів не вистачає – збав ціну і дай обяву в газету. Не хочеш – сиди вдома. Прогодую, не переживай. І, чуєш, не діставай мене більше такими ідеями. У мене своїх проблем – по горло.

Для більшої переконливості він різко провів по шиї ребром правої долоні.

— Як знаєш, любий, – проспівала Надька своїм солодким голосочком. – Але я від свого не відступлюся. Тільки щоб тоді не втручався до мене. Добре?

— Надюшо, ну коли таке було в нас? – Петро змінив удаваний гнів на найщирішу милість. – Ти ж знаєш: все, що роблять твої золоті ручки, я дуже ціную. Ти в мене така...

І він, витираючись серветкою, встав, ніжно пригорнув дружину до свого трохи закругленого животика. Дзвінко, «по-музичному» (так жартома їхня дівтора називала голосні поцілунки) цмокнув її в щічку, навіщось ущипнув за носика і таємниче прошепотів:

— Ну-ну, чекай-чекай, увечері до тебе як доберуся...

Але обіцянки не дотримав. Увечері Надійки вдома не виявилося. Діти в один голос повідомили:

— Мама поїхала в Київ по кредит.

Петро став, мов укопаний: який кредит, звідки?

— Тату, ти не переживай. У мами однокласник – крутий банкір, він їй не відмовить.

— А ви звідки знаєте?

— Мама з ним по телефону розмовляла.

— А коли повернеться?

— Завтра.

Петро не те, щоб розізлився, ні. Він за будь-яких обставин залишався завжди підкреслено спокійним – комара, мабуть, за все життя не образив. А тут нерви здали. «Уб'ю, як приїде», – сказав сам собі і пішов спати.

Звичайно, Надьку він не вбив. Навіть слова лихого не зміг підібрати «для годиться» – таким сяючим і щасливим було її обличчя, коли переступила поріг домівки. Дівтора на ній радісно повисла – гостинців чекала, а Петро стояв неподалік, мовчки спостерігав за цією картиною.

— Петрусю, у мене все вийшло! – радісно вигукнула замість привітання Надійка, і дві руки-лілеї лагідно обвили його шию. Грозовий розряд, який ось-ось мав гримнути на повну силу, за лічені секунди розтанув від того теплого дотику, ні – розсипався тисячами дрібних сліпучих іскринок, – о, він знав, які ж бо вони гарячі! – Ти не повіриш, але я зуміла! Я зможу це зробити!

Петро і справді не вірив. Але через свою вроджену делікатність мовчав. Натомість він подумки перераховував, що ж доведеться продати, аби повернути кредит, і в кого з друзів чи родичів ще можна буде позичити грошей...

Але позичати нічого, як не дивно, не довелося. Чи то в крутого банкіра рука виявилася такою легкою, чи в Надії раптом

прокинувся геній підприємливості, бо справа, яку вона розпочала, повільно рухалася вперед. І Надька разом з нею.

Рік, мов день, минув швидко. За ним ще один, потім ще і ще... Дім моделей «Надія» став не лише втіленням мрії молодої енергійної жінки, а й справжньою окрасою її рідного містечка. Тут було все: і два цехи із сучасними швейними лініями, і демонстраційна зала з розкішними дзеркалами, і навіть маленька, на чотири столики, кав'ярня. Поряд – салон-магазин, і ще три таких магазини в інших містах. Надька мала окремий кабінет, майстерню, де вона розробляла ескізи та лекала нових моделей.

Вона невпізнанно змінилася: колись заклопотана провінційна швачка-надомниця перетворилася у справжню, упевнену в собі, бізнес-леді, у салон до якої мали за честь прийти найвпливовіші люди.

Кредит вона віддала і вже працювала на прибуток. І треба ж такому статися: їй запропонували взяти участь у рейтинговому конкурсі! Вагалася-вагалася, та, врешті-решт, дала згоду. Підготовка до цього забирала у неї багато часу. Але перспективи були багатообіцяючими. І Надька заради них ступила на хитку і підступну конкурсну стежину, з якої могла в будь-який момент впасти сама чи з чиеюсь «допомогою». А тому, хто падає, у такому бізнесі навряд хто руку подасть...

Однак і тут фортуна стала на її бік. Звичайно, й однокласник-банкір трохи втрутився. Але головна заслуга була, все-таки, її. І приз, на який розраховували кілька досить серйозних претендентів, у провінцію повезла вона, Надійка Остапчук.

Тепер, будучи на вершині визнання, Надія взялася за створення власного іміджу. Бо надивилася на конкурсі всякого: модельєри – випечені, доглянуті, вишукано одягнені. Мають стильні зачіски, макіяж, прикраси. Лише вона вирізнялася з-поміж них своєю провінційністю. Це, звісно, кидалося в очі, і їй було дуже некомфортно: від цього вона відчувала свою меншовартість, незважаючи навіть на те, що природа її зовнішністю анітрохи не обділила. Та за роки шлюбу і великих емоційних навантажень на ниві модельного бізнесу, яку взялася ороти самотужки, бізнес-леді себе, м'яко кажучи, занехаяла. Зник блиск її чорних очей, навколо губ з'явилися дрібні зморшки, а талія, хоч і була на місці, але такою тоненькою – осиною, як жартома називав Петро, вже не була. Поміряла сантиметром – так і є: вона збільшилася аж на третину!

Та хіба тільки в Надьки! Он Петро як погладшав! М'язи, які колись так і вигравали, де й поділися, а про живіт краще взагалі не згадувати. «Ні, це неподобство! Цьому треба покласти край! Я обов'язково щось придумаю!» І з таким войовничим настроєм Надька розпочала боротьбу за свою зовнішність, а заодно – й за Петрову.

Перші кроки далися їй нелегко. Слід було з кимось порадитися, але от із ким? У провінції люди такими дрібницями мало переймаються – у них і важливіші проблеми є. Тому, не довго думаючи, рушила вона до Києва, в інститут краси. Там її чекало велике розчарування, бо після огляду спеціалістів почула таке: у неї – чудові пропорції, і кілограм сюди – кілограм туди – великої погоди не зробить. Та й на обличчі вад немає, то чого тут пороги оббивати?..

– Здається, я вам зможу допомогти, – сказала їй молоденька медсестра, яка проводжала приголомшену жінку до виходу. – Зачекайте хвилику, зараз я принесу дещо.

Заінтригована Надька нетерпляче очікувала, мовчки ковтаючи сльози. А коли з'явилася сестричка із текою в руках, вся напружилася.

– Тут описаний дуже доступний і нетравматичний для організму метод схуднення, – сказала вона їй. – Але на це потрібен час. І усвідомлення того, що ви робите. Головне, визначитися, скільки калорій за добу ви будете споживати. І далі все дуже просто. Почитайте, перегляньте відео, і якщо потрібно буде, перепишіть собі все. А потім повернете.

– Як, так просто ви мені все це даєте? – здивувалася жінка. – Це ж, мабуть, дорого коштує.

– Не знаю, чому, але я вам вірю і хочу, щоб ви самі в усьому розібралися... Ви не схожа на наших елітних клієнтів. Не варто через забаганку під хірургічний ніж лягати, повірте мені. – І додала: – Добре, удачі! Чекаю з результатом.

Медсестричка сховалася за дверима клініки, в якій не судилося Надьці стати витонченою красунею. Проводжаючи дівчину вже професійним поглядом, вона подумала, що їй міг би пасувати голубий блузон із сріблястим пояском – остання новинка, яку щойно закінчили розробляти в її будинку моди. І пообіцяла собі, що обдарує дівчину стильним одягом, коли повертатиме теку. Це буде, обов'язково буде, коли вона подолає й цей бар'єр...

Умінню Надьки добиватися свого міг би позаздрити кожен. Так було, наприклад, коли женила на собі Петра: спочатку сама перехопила ініціативу й першою запросила його на танцях, потім причепилася, мов той реп'ях, щоб додому провів, бо, мовляв, вона дуже темряви боїться. Після цього – побачення призначила, а далі – навіщо зволікати – запропонувала ... одружитися. І на все залицяння, якщо його так можна було назвати, вистачило одного-єдиного тижня! Правда, ні вона, ні Петро досі про це не пошкодували.

Або коли салон відкривала, затялася: зроблю, і бач, таки зробила. І з проблемою зайвих кілограмів вона вирішила справитися. Та якби знала, чим все це обернеться...

Словом, у ситому житті Остапчуків настали різючі переміни. Ранок розпочинався з того, що Надька, озброївшись калькулятором, розраховувала денний калораж для себе й Петра, а далі бралася готувати їсти. Її норма на добу становила дев'яцот калорій, Петрова – тисяча. О, тут не розженешся, якщо чашка кави з молоком та цукром «тягне» на цілих 100 калорій! А м'ясо, гарніри, випічка? Чоловік спочатку іронічно ставився до цієї, здавалося, дитячої, забаганки, намагаючись підігравати. А коли зрозумів, що вона взялася за їхнє харчування по-серйозному, почав задкувати, мовляв, навіщо воно тобі, я тебе й таку кохаю.

Але на Надьку це не діяло: вона вперто йшла до своєї мети. І треба сказати, не безуспішно. За два місяці схудла досить помітно, ще через два стала схожою на дочку-десятикласницю. Її бурхлива енергія, що вивільнилася від «спалених калорій», творила справжні

чудеса. На роботі вона не приховувала секретів свого чарівного перетворення, охоче з усіма ділилася, і вже скоро за нею міцно закріпилося прізвисько «Надька-калорія».

Вона знала про це, але не реагувала, бо вважала, що на такі дешевенькі штучки можуть ображатися лише некультурні люди. У цьому Надька була глибоко переконана, як і в тому, що її статус не дозволяє вести себе так, як раніше.

Але не все в її житті видавалося таким вже й безхмарним.

Петро – ось хто турбував її. Він ніяк не міг пристосуватися до нового режиму харчування, і часто-густо забігав з роботи до матері, щоб перехопити чогось поживного. Стара дивилася-дивилася на все це, а далі нагрянула з візитом до невістки.

Глянула на неї – і жажнулася: перед нею стояла ... половина Надьки, не жінка, а підліток в елегантному костюмі й бездоганній зачісці.

– Дитино, не чуди, – повела, було, розмову свекруха, та Надька, не дослухавши, перебила її на півслові:

– Мамо, все добре, чуєте? Я вже в нормі, й Петро скоро свою форму поверне. І все. Ніхто нікого голодом не морить, це вам лише здається.

На тому й розійшлися. Хотілося, ой як хотілося їй сказати невістці все, що думає з цього приводу. Але розсудила інакше: нехай буде так, як ведеться. Зрештою, Надія – жінка хороша, прекрасна мати, та й он як угору пішла: все місто одягає, та хіба тільки своє?..

Чи був правий той, хто придумав прислів'я, що буцім-то шлях до серця чоловіка лежить через його шлунок? Хтозна. Бо в Остапчуків серце Петра, як і раніше, належало Надійці, а от із шлунком трохи не склалося, адже голод – не тітка. І дружина несподівано дізналася, що її благовірний забігає до матері «на млинці», розгнівалася не на жарт. Це було перше «яблуко розбрату», яке несподівано впало додола з вічнозеленого сімейного дерева.

А коли в домі запахло справжньою грозою, Петро не став очікувати, як схрестяться на шаблях дві блискавки. Він вирішив перебратися до матері. Надька не заперечувала. Але зопалу сказала на прощання, що він псує їй імідж, і таким бачити його біля себе вона більше не хоче.

– Яким це? – образився чоловік. – Тепер тобі, може, іншого подавай?

– Може... – спересердя кинула Надька і зачинила перед його носом двері подружньої спальні...

...Ну а яким видався ранок – вже знаєте і ви, і Зінка Сулимова, й Ольга Процюк. І вся контора тепличного комбінату...

– Ні, я не розумію цих жінок, – філософствував Володя. – То їм те подавай, то се. Ні, це збочення якесь: чоловіка голодом морити. Я б теж не витримав. Поважаю Петра. Молодець.

– Ич, розцвірінькався як! Жінки йому не такі! А тебе терпіти можна – коли ти тільки й думаєш, якій би його дівці голову задурити? Бідна твоя Ніна, ой, чує моя душа, добром твої залицання не закінчатся...

– Цить, Олько, я ж обережно, – Володя перейшов на шепіт. – Ну було там, раз чи два. Але ж без наслідків. І якщо ти не розкажеш, то більше нікому...

– Іди, волоцюго, бодай тебе! – Ольга удавано голосно кинула електрику, щоб швидше залишив їх. Бо, як-не-як, а новину треба гарненько обговорити...

Коли розходилися додому після роботи, то вирішили одногolosно: винувата-таки Надька-калорія, хай там що.

– А давайте, дівчата, Петра по черзі годувати! – вигукнула одна з них. – Може, він когось із нас і вибере собі – замість Надьки?

– Ні, не виберу, – почувся голос директора. – Я вже свій вибір зробив. А вам раджу, мої дорогенькі, закрити тему... Завтра хоч слово почую – вижену!

– О, вже зленькі ми, – пробувала іронізувати Ольга, та на неї зацитькали: Петро був на диво спокійним і говорив рівним голосом, чітко карбуючи кожне слово. А коли він такий, то можна чекати неприємностей. Така ось історія – смішна й невесела водночас...

Але крапку ній поставила сама ж таки Надька-калорія.

Було це вже восени. Повернувшись після чергового сезону моди, який приніс їй більше, ніж завжди, замовлень, Надька відпочивала у дворі, біля яблуні, зручно вмостившись у кріслі з лози. Строкатий плед з печворку – останній її хіт сезону – тепло зігрівав тендітні жіночі плечі. Сонечко то визирало, то ховалося, й лице від цього ставало то ясним, то похмурим.

Тихі кроки за спиною відволікли її від роздумів, і вона різко повернулася. Перед нею стояв Петро і ніяково посміхався. За час, поки жив не дома, він дуже змінився, став струнким, підтягнутим, і від цього наче виріс. Надійка здивовано розглядала його – і очам не вірила.

– Ну як тобі моє життя без калорій? – весело звернувся до неї замість привітання.

– Пішло на користь, – у тон йому проказала дружина і, виплутавшись із пледу, встала з крісла.

Її очі сміялися так, як тоді, коли перший раз побачилися на танцмайданчику. Вона загадала: буде зі мною танцювати – вийде за нього. А тепер... Надька наморщила лобик, відчуваючи, що зараз має все вирішитися. «Що б його тепер загадати? О, ідея! Запрошу на пироги. Зайде – значить повернеться, а ні – то з Богом».

– Ходімо в дім, я напекла пирогів з яблуками, он їх стільки долі, дивись, а збирати і їсти нікому... – випалила Надька одним духом і завмерла: ну ж бо, йди...

– І це каже мені моя мучителька солодка, заради якої я щодня у спортзалі пропадаю?

— Так.

— І вона сама мене частуватиме?

— Так.

— І калорії не рахуватиме?

– Ні, ні, ні, до біса калорії!

Мить – і, підхопивши Надьку на руки – невагому, мов пір'їнку, – Петро легко збіг східцями на ганок, сам собі дивуючись: як же він стільки міг без неї – такої – жити?

Артем МУРАДОВ

студент 5 курсу Інституту Журналістики КНУ

Улюблена література: Жуль Верн («20 000 льє під водою», «Таємничий острів», «Навколо світу за 80 днів»), Макс Фрай («Лабіринт», «Волонтери Вічності», «Ілюзії»), Януш Вишневський («Самотність у мережі», «Мартіна») тощо.

ОВЕРКІЙ І ПТАШКА

Хмари ховали блакитне небо від лісу. Навколо дерев кружляв легкий туман. Наставали сутінки. На цьому темно-зеленому фоні був невеликий будинок, що стояв на земляному підвищенні і був пофарбований у світло-коричневий колір, тому виділявся досить чітко. Чоловік похилого віку підходив до власної оселі і ніс у руках два великі кошики з грибами. Через кілька хвилин він уже лежав у ліжку і відпочивав від виснажливого походу в лісову гущавину. Дні Оверкія минали у кропіткій роботі, і його здоров'я не ставало дужчим. Закінчувався вісімдесят п'ятий рік його життя, всі близькі люди або забули про нього, або вже відправились на той світ... Тоді наш герой почав шукати собі розраду. Проте, незважаючи на всі зусилля, ніщо не наповнювало його життя великим щастям.

Оверкій сидів вдома і з сумом дивився у вікно. Дощ йшов уже цілий день... Раптом біля дверей почулися доволі тихі і дивні звуки... Коли він відчинив двері, то побачив, як абсолютно мокра пташка на мить підлетіла вгору, але одразу ж впала на землю, більше не в силах зробити хоча б один рух. Оверкій обережно взяв її у руки, заніс у

будинок і поклав на стіл – це була самка білобрового дрозда. Він узяв чистий рушник і почав витирати ним нещасну істоту. Дід помітив, що, на щастя, на пташці не було ніяких слідів серйозних переломів або ран. «Швидше за все, вона виснажилася через те, що довго намагалася сховатися від негоди...» – подумав він.

Тепер кожен його день набув значно більшого сенсу. Він піклувався і уважно стежив за станом пташки, не забував давати їй достатню кількість їжі та води, щоб вона змогла якомога легше видужати. Оверкій підходив до неї майже кожен ніч, і, коли вона спала, м'яко гладив її вказівним пальцем правої руки та пошепки казав: «Спи, відпочивай, моя рідна». Через кілька хвилин він задмухав свічку на столі і вкладався спати. Вже у ліжку Оверкій ще певний час слухав приємні звуки нічного лісу, дивився на яскраві зірки і великий місяць.

Вдень пташка потроху літала у дворі і вже доволі сильно звикнула до свого господаря. Вона поки що не думала летіти кудись далеко, а дід часом сідав на ґанок і просто милувався цим чудовим подарунком долі. Так непомітно минали дні, тижні, місяці... Проте з плином часу Оверкій не відчував себе менш щасливим: неймовірно, як щира турбота про маленьку істоту могла змусити душу людини так розквітнути.

Але настав час, коли щебет пташки перестав звучати в цій місцевості. Це знову була осінь, на багатьох деревах уже пожовтіло листя. На той час наш герой був зайнятий багатьма різними справами, і тому не відразу помітив, що його улюблениці ніде не видно.

Проте, зрозумівши це, він занепокоївся. Коли Оверкій знайшов її мертве тіло біля задньої частини будинку, то відчув, що навколишній світ одразу став якимось тьмяним і ворожим. Він не міг зрозуміти, як вона померла.

Так минуло кілька днів, поки йому не вдалося випадково помітити гніздо з пташенятами його улюблениці. Воно розміщувалося на нижній гілці ялини в 20–30 метрах від будинку, ледь вище рівня кущів. Оверкій вирішив, що потрібно обов'язково подбати про малечу, поки вони не стануть достатньо дорослими. А коли вони полетять своїм шляхом, то наш герой зможе без жодних сумнівів сказати: «Я більше ні про що не шкодую».

ЧЕРВОНА ТАЄМНИЦЯ

Любов — це слово, що позначає величезну силу. Вона — основна причина досягнень людини в багатьох сферах її діяльності. Вона — це шалена стихія, яка об'єднує людей в усьому світі. Водночас, у суспільстві це явище найбільше асоціюється з коханням між чоловіком і жінкою. Звичайно, воно також надихає багатьох творчих людей на шедеври. Існує безліч думок із приводу того, за якими принципами повинні складатися відносини стосунки у парі, щоби між людьми було чудове взаєморозуміння. Я думав на цю тему і виокремив певні істини:

1) У своїй другій половинці не варто шукати прямого віддзеркалення власних батьків (з різницею лише у віці). Добре, коли в них

є спільні риси, проте пам'ятайте, що ця кохана людина стала для вас особливою з іншої причини: ви відчуваєте, що в ній є романтична таємниця, — і саме вона постійно приваблює вашу увагу.

2) Варто бути ближче до людей не тільки тоді, коли їм добре, а й коли їм погано, щоби подати руку допомоги. Завдяки таким діям ви можете знайти свою справжню другу половинку або принаймні нового друга.

3) Любовні стосунки — це не взаємовигідний контракт між сторонами, що співпрацюють, а доволі дивний зв'язок, що поєднує живих людей зі всіма їхніми перевагами й недоліками. Тому ті, хто намагаються обмежити це почуття лише вузькими матеріальними рамками, постійно зазнають невдач в особистому житті.

4) Не варто зневажати любовне питання, навіть якщо у вас нічого не виходить у ньому. Тоді може статися так, що на той час, коли поряд із вами опиниться цікава людина, ваше серце вже буде як шматочок льоду. У такому випадку буде дуже складно швидко відкрити його, бо після такого важкого етапу людині часто буває непросто повернути собі бажання кохати.

5) Любов вимагає ризику — це означає, що часом варто забувати про власну гордість, а деякі вчинки робити зовсім уперше в житті. По-справжньому увійти в життя привабливої вам людини вдається лише тоді, коли виходить залишити власну зону комфорту.

Усією душею цінуйте своїх коханих, не сприймайте їх як належне, адже багато людей мають великі труднощі в особистому житті й насправді мріють опинитися на вашому місці. Ті, хто страждають

від самотності, — не мучте себе, адже ваше щастя вже напевно в дорозі, — і ця людина теж мріє про зустріч із вами. Дозвольте собі трохи розчинитися в коханні і ви пізнаєте його глибину: нехай кам'яні стіни всередині вашої душі, створені роками невдоволень і розчарувань, зруйнуються, щоби вам через багато років не довелося шкодувати про величезну кількість втрачених можливостей. Дістаньте задоволення від таких приємних дрібниць, як усмішка вашої другої половинки, або ж як ця людина вимовляє ваше ім'я, коли перебуває поруч. Так, навіть коли ваш час разом назавжди завершиться, ви не будете ні про що шкодувати, адже ви почували щось радісне від кожної деталі. Тоді ви будете непереможними перед обличчям смутку.

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Олена ФЕДЯЙ

Студентка 5 курсу спеціальності «Журналістика» Сумського державного університету. Друкувалася в збірках «Як цвіт весняний», «З глибин нетанучих джерел», альманасі «Ромен» (2013). Переможець IV етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу ім. Петра Яцика (2012) та Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді ім. Т. Г. Шевченка (2012, 2013).

БІЛЕ ВОРОНЕННЯ

Портретне есе

Відому художницю Лесю Ємець я знала з дитинства. Її очі були скоріше медові, ніж карі, а душа нагадувала запашний апельсиновий джем. Солодкий, густий і по-літньому теплий... Серед сотень банок шедеврів консервації такий трапляється один на мільйон. Спробував ложечку — і вже не можеш відірватися: хочеться знати інгредієнти, шукати секретні складники й готувати його щодня. Та Леся не поспішала заводити дружні стосунки. Завжди трималася осторонь, залишаючись для знайомих і однокласників тією вишука-

ною ексклюзивною стравою, яку куштують лише на свята. На жаль, рецепт її завжди залишався сакральним і лише бабуса могла похвалитися досконалим знанням таких омріяних тонкощів і пропорцій. Ще б пак, це ж вона вісімнадцять років так старанно готувала апельсиново-сонячний Лесин характер, дбайливо змішуючи привітну вдачу зі стриманістю аристократичних манер.

Онука була її коронною стравою, екзотичною, не схожою на всі наявні. Медово-пронизливий погляд і філософські роздуми про життя 5-річної дівчинки скоріше лякали, аніж захоплювали, а неприродна дорослість швидко зробила її маленьким білим вороненням — об'єктом знущань і насмішок, улюбленицею співчутливих вихователюк і величезним приводом для заздрості та пліток. Із того часу бути у центрі уваги Леся так і не полюбила, навпаки — старанно пофарбувала біленьке вороняче пір'я, а з ним і свої надивовижу розумні думки.

Роки, як омріяні татові іриски, тяглися для Лесі невимовно повільно й зовсім не солодко. Вона ніколи його не бачила, та знала напам'ять усі нечасті, довгоочікувані листи й берегла, як частинку серця, барвисті сувеніри та гостинці. Так ніколи й не скуштувавши надісланих цукерок, Леся читала їм казки, а подарованим червоним черевичкам завжди бажала на добраніч. Не взувала, вважала невимовно рідними й засинала, обіймаючи їх, покинувши у вітальні турботливо куплені бабусею іграшки.

Леся вірила в диво. І доки інші безтурботно шили лялькам ошатні рожеві спіднички, годинами малювала янголів: аске-

тичний одяг, сонцесейний німб, медові очі, а в крилах — біленьке вороняче пір'я.

Уважна й допитлива, Леся вчилася старанно та із задоволенням. Після занять у художній школі обриси янголів стали чіткими, зовсім земними, а в їхніх наївних дитячих контурах кожен міг легко впізнати Лесину маму. Кожного разу, коли замість татових ірисок доля приносила дівчинці оманливо-спокусливий рафінований біль, вона довірливо простягала долоньки. Не плакала, не влаштовувала істерик, а смиренно перемальовувала старенькі фотографії із сімейного фотоальбому. Слова «померла під час пологів» не звучали жахливо. Леся точно знала: мама її любить. Так казала бабуся, а їй треба вірити...

Вірити... «Вірити не можна нікому», – говорило собі маленьке воронення, поспіхом наносячи на біленьке пір'я черговий шар їдкої тягучої фарби, приречено товщий за всі попередні. Мабуть, уперше в житті ретельне прибирання завдало комусь такої невинуватої шкоди. Невеличка шухлядка, старенький зошит, кольорові конверти, чернетки татових листів, бабусині недолугі виправдання й розгублене «вибач, я хотіла як краще», що й зараз долинає до неї убивчим зойком нічного мегаполісу.

Декілька необережних дій — і розбавлений сльозами апельсиновий джем смакував уже не так смачненько. Наївні дитячі мрії опинилися на смітнику разом із червоними черевичками й колекцією зіпсованих цукерок, які знали більше казок, ніж Шехерезада.

Як справжні Терези за гороскопом, Леся прагнула гармонії, тож на бабуся довго не ображалася. Вивчилася на дизайнера, стала успішним художником і взяла красномовний псевдонім — Воронення.

Думки мимоволі переповнювали її, як трипільський мальований глек, та із шаленим плюскотом розливалися кімнатою. Неконтрольовані й дикі, вони затоплювали собою все: химерні візерунки дизайнерського італійського паркету, шкіряні меблі та готичні дубові шафи... Стримувати пориви натхнення Леся не вміла, тонула в них самовбивчо і приречено. У напівзабутті могла промалювати всю ніч, не відчуваючи втоми та втрачаючи лік часу. Наставав ранок і те, що вчора було смертоносною повинню, сьогодні ставало невеличким спокійним озерцем. Леся ховала його витoki в підземних потоках душі, час від часу напуваючи спраглих колег і подруг. Декілька ковтків — достатньо, щоби відчути убивчу концентрацію фатально розчиненого болю.

Леся вірила, що силу волі можна натренувати, як м'язи. І коли, зрадивши своїй рішучості, проміняла шляхетну ціль на кілька швидкоплинних задоволень, то без вагань узяла найгострішого кухонного ножа й безжально вирізала на лівому зап'ясті горизонтальну вісімку — нескінченність. Крові не боялася й діяла по-медичному відсторонено. А дарма. Глибока рана сочилася, довго не заживала, залишивши на ніжному оксамиті шкіри чіткий красномовний рубець. І кожного разу, перш ніж розрізати на шматки всі свої виплекані стараннями мрії, Леся згадувала той пронизливий біль і з острахом відкидала геть ножиці інстинктів і слабкостей. Сахалася, вмить приходила до

тями й так надійно стримувала внутрішнього ворога від сліпих не-
обдуманих вчинків, що часом взагалі забувала про його безперечне
існування.

А він був. Блукав нетрями її підсвідомості в рожевих пухна-
стих капцях і звався доволі просто — замкненість. Без військових об-
ладунків і холодної зброї в руках, він повільно гаптував із її нитки
Аріадни величезний светр страждань. А вона вдягала його й ховалася
від усього світу, милувалася, почувалася комфортно та відсторонено.

Я випадково зустріла її в маршрутці й, мабуть, не впізнала,
якби не все ті ж пронизливо-медові очі та роздратовано-спантели-
чене «привіт». Сумна й неприродно відлюдькувата, вона змарніла,
погладшала і, здавалося, зовсім перестала любити себе, безповорот-
но пофарбувавши таке принадливе біленьке вороняче пір'я. Зверхній
тон і кілька лайливих слів на адресу бабусі, яка зателефонувала в не-
підходящий момент, відразу дали зрозуміти — із роками зіпсувався
кулінарно довершений апельсиновий джем, ощадливо припасений
долею до великого свята.

РОЗПЛЮЩИТИ ОЧІ

Галя знову не спала всю ніч. Заплакана й утомлена, вона при-
речено ковтала снодійне, однак пігулки давно вже не допомагали.
Нав'язлива думка розтинала її м'язи мільйонами ржавих лез: коли по-
вернеться Руслан?... Отруєне відчаєм тіло нервово тремтіло. Сльози

переходили в істерику, підвищувався тиск і нестерпно боліла голо-
ва... Боже, котра година? Майже шоста!..

Ранок розливався по скляних мембранах будинків тягучими
краплями сонячного меду, зіпсованого, приторно-гіркого.

Таким був і її омріяний шлюб, чи, краще сказати, «офіційне
нерозділене кохання».

Сценарій вкотре повторювався. Руслан повертався напідпит-
ку, роздратовано грюкав дверима і, жбурляючи брудні черевики на
білий пухнастий килим, цинічно обурювався. Мовляв, усі жінки ко-
рисливі й ниці, їм від нього потрібні лише гроші, жодна не варта
такого красеня... Галя не сперечалася й, намагаючись уникнути чер-
гових побоїв, майстерно вдавала, що спить. Крики стихали, та німа
колюча образа ще більше давила груди. Серце шалено калатало. З
огидою дивилася на чоловіка, та ще більше ненавиділа себе, почувалася
зрадженою, нікчемною, жалюгідною.

...Звичайний день. Руслан мовчки зайшов до кімнати, байдуже
роззирнувся: килим випраний, сорочка випрасувана, помиті череви-
ки акуратно стоять біля входу. Стильно зачесана дружина енергійно
готує млинці зі згущеним молоком, його улюблені. Усе як завжди. Ні
вибачень, ні виправдань, ні винуватого «добрий ранок». Галі вони й
не потрібні. Вона підсвідомо знає відповіді на тисячі своїх запитань.
Руслан ніколи її не кохав. І, якби не завагітніла, нізащо у світі не за-
пропонував би руку та серце.

«Телефонувала твоя тітка. Вони з чоловіком у Сумах, через пів години заїдуть у гості, – сухо промовила Галя, знімаючи з пательні останній рум'яний млинець. — Одягнись і застели скатертину».

Рідня не забарилося. Галя заварювала духмяний малиновий чай, Руслан хизувався дорогим ремонтом. Поцілунки, вдавана турбота, аристократичні манери, розповіді про високооплачувану роботу і плани на майбутнє... Імітація взаєморозуміння настільки якісна, що майже не відрізниш від оригіналу. «Ох і пощастило ж тобі, Галиночко! — із заздрістю мовила тітка Віра. – І квартира, як віночок, і сама, як квіточка...».

Гості розійшлися, а Галя прокинулася... у лікарні. Від сильного знеболюючого дзвеніло у вухах і паморочилася голова. Схвильована медсестра говорила щось про побої, внутрішню кровотечу та викидень. Біля ліжка плакала мати.... Особливе відчуття: Галя зірвала чорну шовкову хустинку з очей жіночої відданості. Після виснажливих процедур її повністю поглинув сон: у суцільній темряві вона гладила величезних отруйних павуків, думаючи, що то кульбабки, сонцесайні, молочно-пухнасті, схожі на солодку цукрову вату. Колись, задмухуючи такі, вона мріяла мати Руслана за чоловіка, а треба ж було вчасно розплющити очі.

Каріна ХАЧАТАР'ЯН

Першокурсниця кафедри журналістики та філології Сумського державного університету. Закінчила Великочернечинську спеціалізовану школу. Лауреат республіканської олімпіади з української мови й літератури, а також переможець міжнародного мовно-літературного конкурсу ім. Тараса Шевченка 2015 року.

КОХАННЯ НЕ ЗНАЄ ЗАКОНІВ

*Любов — це битва, наперед програна...
Три роки. Статистика, біохімія, мій особистий
досвід — термін кохання один і той самий.
Не подобаються мені такі збіги...*

Ф. Безбедер

Кохання... Найсильніше з усіх пристрастей... Одночасно оволодіває головою, серцем, тілом... Тенета... Накривають, без можливості визволення... Лабіринт... Фобія тупого кута... Павутина... Або безнадійно заплутався, або розірвав — вільний навіки...

«Кохання — це битва, наперед програна...» І життя — це бій. Лише полюбивши, людина складає зброю... А тут два варіанти: є взаємність — може захистити закоханих від пострілів оточуючих, адже тепер на полі бою вони вдвох, отже, сильніші; нема її — приречення на поразку. Закохавшись, людина капітулює перед світом. Ті двоє щасливців формують власну планету на власній орбіті, у них — своя атмосфера: де є двоє й кохання, там місця немає більше нікому.

Сьогодні «кохання» стало багатозначним — нахабно стають поряд із цим словом, шокують такі означення, як «за розрахунком», «за контрактом», «за примусом». Усе далі в глибину віків відходить кохання за покликом серця... Справжнє кохання...

І як тоді перемогти в любові?... Три роки... Усталений термін терпіння... Лише навіжені можуть присвятити 1095 днів людині, яка байдужа їхньому серцю. Зазвичай нормальній особі вистачає місяця, щоби переосмислити свій вибір, і ніякі корисливі цілі чи переваги від подоби любові не можуть розбавити хоча б краплею яскравої фарби суцільні сірі будні, морок фальшивості почуттів...

Бабуся розповідала, що раніше кохання прирівнювалося до скарбу. Знайшов — на все життя збагатився. Проте люди не шукали, це не було полюванням за своїм щастям. Вони не марнували час, цілодобово «сидячи» в соціальних мережах, оновлюючи світлини, не оголошували всьому світові, мовляв, «у активному пошуку»... Кохання само знаходило їх — і не в ресторані чи на Мальдівах, а на полі, у кращому випадку — на вечорницях. Воно знаходило їх у праці, постійній праці над собою. Дівчата намагалися якомога краще опанувати навички роботи по господарству, вишивали сорочки, прагнули стати справжніми господинями, щоби не лишитися в «старих дівах». Хлопці ж облаштовували дім, заробляли на весілля, працювали до сьомого поту, бо хто ж подасть рушника ледацюзі?

Про такі стосунки писали книги, ними захоплювалися. І тоді кохання ставало статистикою щасливих заручин, адже обирали не за певними критеріями, вимогами, а за покликом серця. Тепер кохання

також статистика, але розлучень. «Вічного не існує! Воно залишилося в казках, романтичних фільмах!» — найпоширеніший стереотип серед теперішньої молоді. Маячня!

Кохання сьогодні — це рідкість, це — розкіш! Воно вирувало в Ромео і Джульєтти, зводило з розуму Тетяну Ларіну, поглузувало над ворожими родами Марічки й Івана, вулканом вибухнуло в головних героїв новели «Момент» Винниченка, а потім його знівечила корисливість Рахіри з повісті «Земля» Кобилянської, приглушила зрада Лукаша з драми-феєрії «Лісова пісня». Образила кохання Маруся — головна героїня бестселеру «Молоко з кров'ю» Люко Дашвар, обравши не любого, а заможного. Не зміг із гідністю оцінити це почуття й герой роману «Зів'ялі квіти викидають», який погнався за «двома зайцями» й не зміг ошчасливити жодною...

Кохання уникає зачерствілих душ, яких сьогодні все більше. А люди часто плутають це світле почуття з банальною звичкою, яка рано чи пізно минає, лишаючи лише спогади, і ті, хто ще вчора кохали, говорять, що кохання вічного не існує. А через тиждень «закохуються» знову... Однак «хто раз любив, той не полюбить знову!»

А ще згубно впливають на кохання ті вимоги, які люди ставлять один до одного, правила, за якими змушують жити один одного. Кохання не знає законів! То навіщо ж їх вигадувати...

Підсумки не тішать. Як говорить Сомерсет Моєм: «Найбільша трагедія полягає не в тому, що люди гинуть, а в тому, що вони перестають любити». І не дивно, що сьогодні справжнє кохання схоже на привид: усі про нього говорять, але мало хто його бачив, проте

величезна помилка стверджувати, що справжньої любові не існує, а є лише швидкоплинне захоплення. Любов на все життя реальна, і та меншість, яка її зустріла й відсвяткувала весілля і «срібне», і «золоте», насолодилася життям сповна, а іншій більшості можна лише поспівчувати...

РАПСОДІЯ «ТРИЧІ МЕНІ ЯВЛЯЛАСЯ ЛЮБОВ...»

(з особистого життя І. Франка)

Білим шоколадом лилося кохання на вже, здавалося б, готовий десерт почуттів чоловіка й жінки. У дивовижній страві вистачало всього: шматочки стиглих плодів, вирощених любов'ю, вершки чарівних слів від до нестями захопленого серця й навіть гіркий чорнослив від розчарувань та нездійснених мрій. Вони — відмінні кондитери... Заключний акорд їхнього шедевр — тонка глазур білого шоколаду, такого ж світлого, як і їхні почуття, такого ж гарячого, як їхні серця, а може, тільки його? О, ні... Чоловіки — не досконалі в куховарстві, без жіночої руки цих ласощів не приготувати, отже, усміхнулася все-таки взаємність цим стосункам...

Вони майстерно готували свій шоколад — свою останню ноту, довели його до потрібної консистенції, зробили мало не найсмачніший шедевр світу... І, здавалося б, кохайте! Живіть! Щасливі будьте! Але... Хто хоч раз куштував шоколадку «Millenium», той не міг не помітити лісових горіхів зверху...

Ось так і на десерт наших закоханих, мов нещадний град, посипалися горіхи презирства та зневаги батька нареченої до молодого... Вони, безперечно, наділили страву новим чудовим смаком і могли цілком поєднатися з іншими компонентами. Та не змогла Ольга побачити щось чуже у власній роботі... А Франко, очевидно, виявився не таким вправним кондитером, щоби зберегти десерт, вилучивши всі недоліки-горіхи...

Ольга почала творити з іншим... Творила нове... Франко ж уперше впевнився: солодке згубно впливає на здоров'я...

«Друга — гордая княгиня...»

Пристрасне танго зі смаком молочного шоколаду... Танго почуттів. Танго гордості, неприступності... Танець болю, розбитих дощенту надій. Чому? Він же прибрав усю солодку дитячість першого кохання, він же надав темнішого відтінку новим стосункам... Це вже не білий аркуш, не розкрите навстіж серце, куди кожен може кинути свій недоречний горіх... Це щось більше... міцніше... Воно не тане в роті, як уперше, воно не кожному до смаку прийдесться... І Франкові не прийшлося... Вибився з ритму цього запального танцю, та й партнерка не особливо трималася за нього... Зовсім не трималася! Для неї — це танго, не більше... Танго Юзефи Дзвонковської.

«Явилась третя... І очам приємно...»

Виснаження. Біль. Дві розбиті мрії... І тут чорною кішкою перейшла дорогу долі Франка ще одна жінка... Целіна прийшла раптово. Нагнала темряву на вже й без того похмурий день письменника. Улилася в його душу чорним гірким шоколадом. Улилася в душу, але

не торкнула серця... Не стала коханням, стала чимось незбагненим. Лише силуетом червоних, чорних кольорів лишилася в пам'яті. Червоних — бо кохав він. Чорних — бо була байдужою вона...

А що таке кохання?

«Людські погляди розірвали б його на шматки лише за один такий день. І згадки б не лишилося. Ні... Любов — не для чужих очей. Любов — то таємниця. Незбагненна примха безрозсудного серця. Квітка папороті. Палкі обійми під сонцем не змусять ту квітку розпуститися вночі. Тільки — дві зорі, що раптом перестануть світити холодним блакитним вогнем, запалають теплим світлом любові і впадуть у своє кохання, як у темний, безлюдний ліс, де на них уже чекає квітка папороті. І що його бідкатися про загублене життя? Любов — краща за життя. І щоби це зрозуміти, треба прожити ціле життя».

СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Тетяна БОКОТЮК

Студентка Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки (м. Луцьк), навчаюся на факультеті філології та журналістики за спеціальністю «Українська мова та література». Цікавлюся літературою, журналістикою, громадсько-організаторською діяльністю. З улюблених авторів Ф. Кафка, С. Цвейг, Г.Г. Маркес, Р. Бредбері, Н. Гуменюк, Л. Костенко, В. Симоненко, М. Вінграновський.

ПО ЛЕЗУ НОЖА

— Добрий день, це СтеФанія?

— Добрий, а це хто?

— Це її мама.

— А це не СтеФанія, я СтеПанія, я близька подруга.

— Ой, у вас такі схожі голоси.

— Так, нам завжди це казали.

— Ви розумієте, я так переживаю... Справа в тому, що вона два дні тому пішла в супермаркет за булочкою й досі не повернулася.

Я так переживаю, не знаю, що й думати. Де вона? Що з нею??? Може, ви хоч щось знаєте?

— Ми з нею давненько не говорили, тому й поняття не маю. Я Вас не чу-у-у-ю-ю-ю, не чу-у-у-ю-ю-ю (спеціально кидає слухавку).

Вона сховалася у якійсь закинутій квартирі. Повсюди горіли маленькі свічки, теплі вогники, що заспокоювали, а по кімнаті валялися недописані від руки сценарії.

Зараз несамовито веселилась, наче накрило хвилею ейфорії. На повторі грала одна й та ж весела пісня на повній гучності. Вона танцювала, не чула нікого й нічого. Ніхто не потрібен. А потім впала від виснаження. Це було під ранок. І якось закричала. Нема кому руки подати. Пролежала так безпомічно, а потім оклигала, долізла до підвіконня, закурила. Недопалок загасила у міцній каві. Захотіла втекти. Не від себе, бо від себе, здається, уже пізно, а просто далеко-далеко.

На трасі зупинила таксі. Сіла.

— Подалі звідси, будь ласка.

У салоні не було чим дихати. Почала задихатися... Це щось помирало в ній, не хотіло покидати тіла. Помирало по частинці, по краплинці, а вона намагалася це все зібрати, назад склеїти воедино. Але ні. Усе це падало на обличчя, перекриваючи доступ до повітря. Вбивало. Вона висунулась із вікна й дихала, дихала, так судорожно ковтала важке повітря. Таксист розпитував, чим допомогти, але вона ані словечка не зронила. Нарешті відпустило. Напад минувся. І вже мовчки їхала далі. Постійно дивилася у вікно, бачила болота, втоп-

тані стежки, барвисті поля й сонечка за склом таксі. Вона їх порахувала. Там рівно три. Уже вечір. Восьма тридцять п'ять.

— Ось вокзал. Пані, Вам, напевно, вокзал треба? Ми ж уже все місто об'їздили. Мовчите... Тоді Вам точно вокзал треба, — промовив таксист.

А вона вийшла з таксі не оглядаючись. Помітила насмішкуваті та здивовані погляди перехожих.

— Чого дивитися? Смішно, так? Ех, — подумки сказала.

— СтеФо, це ти??? Що з тобою?? Для чого тобі норкова шуба? А домашні капці? Ти так із дому пішла? Що з тобою, СтеФо? Чому в тебе розтріпане волосся? Чому червоні очі?

— Іди, я не хочу тебе бачити, не хочу, йди, я сама, не хочу...

— Я ж СтеПа. Пам'ятаєш мене?

— Я всіх забула, а тебе — тим більше. Йди.

— Дарма ти так. Мені твоя мама дзвонила, турбується...

— (плаче)

— Ну, добре, СтеФо, не плач, не плач. Може, поїмо? І ти мені все розповіси. Он, якась жіночка пиріжками торгує. Давай купимо? Я така голодна.

Почали їсти. Ті пиріжки так смакували: пухенькі, духмяні, солодкі, з улюбленою вишневою начинкою. Дівчата згадали дитинство, а ще холодне домашнє молоко, родинний стіл, бабусю і... Різко під зубами щось неприємно заскреготало. Боляче запекло, занило. Це шматочки гострого, колючого скла. Повен рот крові.

— СтеПо, як ти мене взагалі знайшла?

— Не знаю, якось відчула просто. Відчула тебе.

На дворі ніч. Тепла літня ніч, самотня ніч. Парить. Завтра буде дощ.

— Знаєш, чому я втекла, знаєш чому?

— СтеФо, чому ж?

— Він прийшов тиждень тому і приніс мені на збереження запакований ніж. Спочатку не зрозуміла для чого. Через годину приносить уже три ножі. І цього разу вони були вже голі, нагострені, блискучі. Поклав їх у комод із моїми речами. Сказав, що на збереження. Я тихенько підійшла до нього, обняла й шепнула на вухо: «Я відчуваю щось лихе, ти мене не кохаєш».

А день по тому приніс ще й сокиру. І цього разу поклав мені її на ліжко. Я зжахнулась, закричала: «Ти мене точно не кохаєш, це не кохання, ні, ні, це не воно!»

Так я опинилась у самотньому полі, де немає любові, там цілковита порожнеча. Але. Не хочу вертати. Поживи замість мене, благаю, мені й тут добре. Так добре.

{Есе, рецензії, інтерв'ю}

Алла КОБИНЕЦЬ

студентка 1 курсу Інституту журналістики КНУ

«НІЧ У МУЗЕЇ: ВІДНАЙДЕНІ У ЧАСІ»

Таку назву мала подія, що відбулася в Національному музеї історії України з 20 на 21 травня.

Вона розпочалася о 22:30 з концерту колективу Romian, який працює в стилі sympho-rock і neoclassic. Це був короткий, але досить гарний виступ, який супроводжували світлові ефекти на фасаді музею. Цей «пролог» до музейної «ночі» побачили й послухали всі, кому було цікаво. Далі учасники заходу долучилися до грандіозної історичної гри, яка тривала з 23-ї години й до 5-ї: тут були й нічний перегляд колекцій, і театральні-розважальні дії.

Гра була напруженою й цікавою. Гості музею розділилися на групи і вирушили різними маршрутами в пошуку «виходу» з минулої епохи: палеоліту, середньовіччя, Київської Русі. Для того, щоби не загубитися в часі, ми використовували різні підказки, «ключі» — у вигляді ребусів, знаків тощо. Прикметно, що учасниками «переходів» були не лише дорослі, а й діти, які, виявляється, досить швидко орієнтувалися на тій чи іншій «історичній місцевості». Працівники музею придумали багато правил гри, які не можна було порушувати, а коли ставало зовсім складно, охоче допомагали. Особливого «шарму» музейній ночі додавали костюмовані персонажі, у які вони ж і перетворювалися. Щоби перейти з одного періоду в інший, необхідно

було дотримуватися правил гри і виконувати всі завдання, відповідати на всі запитання. Особливістю ігор було те, що вони відбувалися в повній темряві. Можна було користуватися лише каганцями, ліхтариками з мобільних телефонів. Це додавало таємничості й загострювало почуття відповідальності.

Хто мав бажання, узяв участь у тематичних екскурсіях, які провели гіді: вони розповіли про релігійні особливості, елементи містики та еротики давнього періоду, ми почули історії кохання видатних діячів минувшини.

Упродовж «Ночі в музеї» працювала лаунж-зона, де учасники дії відпочивали, слухали музику, грали в настільні ігри, пили чай, каву, куштували солодощі й вино від партнерів музею.

А вранці, о 5-й годині, усі вийшли на територію музею, пройшлися лабіринтами фундаменту Десятинної церкви й рушили зустрічати світанок на Старокиївській горі, милуючись обрисами Андріївської церкви, втаємниченою Замковою горою та Подолом, який почав прокидатися від сну.

Ніч у музеї — це міжнародна акція, яка дає змогу оглянути музейні експозиції вночі. Вона приурочена до Міжнародного дня музеїв, який відзначався 18 травня. Її мета — продемонструвати можливості сучасних музеїв, залучити до них якомога більше відвідувачів.

Уперше «Ніч музеїв» була проведена в Берліні в 1997 році. У 2001 році до цієї акції долучилися 39 країн Європи та Америки. Тільки 2005 року «Ночі музеїв» відбулися в 750 музеях Франції і 500 — Європи.

Українські музеї вперше масово приєдналися до всесвітньої акції 2008 року. Цього року темою Міжнародного дня музеїв стала: «Музеї та суперечлива історія».

Вікторія КУДРЯШОВА

студентка 1 курсу Інституту журналістики КНУ

ТРИЗУБ — СИЛА ВОЛІ

Якщо вже Всесвіт і тримається на трьох китах, то Україна живе на трьох зубцях і то не вила пана Ляшка. Просто чомусь кожен вважає себе в праві заглянути в нашу ротову порожнину та поставити діагноз українській державності: корінний зуб зіпсований карієсом корупції, клик вибитий воєнним станом, а «зуб мудрості» взагалі ще молочний...

Коли вже українці усміхнуться на повен рот, хай навіть сяючи коронками, поставленими після тривалої боротьби?

Тоді поганятимемо державність тризубом — ось вам і вінець, і скіпетр. Канделябр сучасності! Колись ми витягли цей якір із морських глибин та забрали в Посейдона, і твердо злетів він соколом над українською землею. Завмер птах у польоті та впав на політичній карті, десь коло Чорного моря. Не тільки ми, українці, але і кримські татари цю волю підхопили, та що воля без сили? Свобода робити, що заманеться, плюс влада та нелюдська витримка породжують тільки резус-фактор, і ніяк не народиться в родині національних якостей бажане словосполучення — «сила волі». Хай навіть Джамала стимулюватиме процес на Євробаченні з «1944», з українського тризуба однаково вперто вилазитимуть колоски золотистої ниви, крапатиме віск одвічного ремесла — бортництва та випорхуватиме сокіл-воля.

Магічне число три утримує язык (триЗУБ), але в українців однаково котиться слина, як задивляються вони часом на європейські цінності. Бо не можуть підпорядкувати волю силі, а силу — волі. Остання випинається на згинах прапора анархією, сила ж набуває форми протесту, що веде до фізичного знищення.

А що, як духовна сила — у «корінних зубах» нашої нації, себто в неухильному дотриманні звичаїв та традицій? Хіба у вас є якісь інші пропозиції щодо зміни суто естетичної функції українського символу, крім як попорпатись у його істинному корінні? Аби герб не тільки акуратно вимальовував своїми зигзагами десь в інтернаціональній книзі слово «ВОЛЯ»...

Адже виховати силу волі — викувати новий тризуб, усвідомити себе через родову «печатку» князя Володимира. Знак на монетах того, хто хрестив Русь, не може бути не віщим. А ось Олег — Рюрик — може. Може плести байки про те, що наш герб насправді символ державності Рюриковичів. Тож, не з Радянського Союзу, а з Київської Русі пішла та дивна ненависть до обраного народу, який просто хотів існувати...

Так, кожен із нас стоматолог у якомусь сенсі, кожен вважає, що належно «лікує» державу своїми висловлюваннями. Та коли, коли ми вже зрозуміємо, що у своїй боротьбі потрібно бути не сильними, а вільними? Вільними зробити вибір на користь Батьківщини, але водночас мати силу волі не спокуситися на сучасні німецькі сосиски, консервативну англійську вівсянку або, куди вже гірше, — на путінських ведмедів із балалайками.

Ганна КУДРЯВЦЕВА,

студентка 3 курсу Інституту журналістики КНУ

ЕКРАНІЗАЦІЇ МОЄЇ МРІЇ

1. «Вівторки з Моррі» Мітча Елбома

Я прочитала цю книгу одразу після закінчення школи — період мого особистого Ренесансу, коли вивчення довідників з історії та української мови залишилося позаду. Тоді художньо-біографічна та мотивуюча література ще не досягла того успіху, що має зараз: ніхто не знав Регіну Бретт, а про «Їж. Молись. Люби» Елізабет Гілберт в Україні ходили лише чутки — і ті стосувались екранізації. Тому історія професора філософії та соціології Моррі Шварца та його боротьби з аміотрофічним латеральним склерозом, розказана його ж студентом Мітчем Елбомом вразила мене неймовірно. Захворювання Моррі — невиліковне і виражається в тому, що потроху перетворює людину на овоч, адже атрофуються всі його кінцівки, а отже й можливість рухатися, самостійно їсти, пити, чистити зуби, ходити в туалет, писати, цілуватися, гратися з онуками, іншими словами, усе, що людині є життєво необхідним. У книзі описані зустрічі викладача і його колишнього студента, які відбувалися щовівторка від 1995 року й до самої смерті пана Шварца. Щоразу Моррі дає Елбому — на той час, успішному спортивному журналісту — важливі життєві уроки й поради. Мене захопило те, що ці уроки не мали нічого спільного з

настановами мотивуючої літератури, яким так сліпо слідують зараз люди, на кшталт: «Кожного дня вставай о 5 ранку / роби 500 віджимань / усміхайся усім людям / роби більше, ніж інші», — і все в такому дусі. Це прекрасна книга, яка сповнена часом гумору, а часом — світлої печалі, але головне те, що вона не залишає читача байдужим.

Довідка: книга була видана в 1997 році, миттєво стала бестселлером; залишається найбільш популярною мемуарною історією сьогодення; була екранізована в 1999 році у вигляді телефільму, який лишився невідомим.

2. «Повість про пана Зоммера» та «Контрабас» Патріка Зюскінда

Патрік Зюскінд займає дуже поважне місце на моїй книжковій полиці — у фігуральному сенсі, бо насправді моя книжкова полицка за хаотичністю більше нагадує загублену бібліотеку Ярослава Мудрого. Уперше ім'я німецького автора з нестандартним прізвиськом впало мені в око, коли у 12 років я взяла з полицки книжкового відділу «МегаМаркету» видання «Парфумера». Певно, мене привабила ексцентрична обкладинка, де було зображено дівчину з трояндою й довгим, хвилястим, а головне, червоним волоссям. З тієї ж полиці я взяла «Джейн Ейр» та «Портрет Доріана Грея» і тріумфально віддала мамі на касі. Коли я прочитала «Парфумера», моєму захопленню не було меж, і за Жаном-Батістом Гренуєм послідувала низка інших героїв пана Зюскінда.

«Повість про пана Зоммера» — спогади одного чоловіка про його дивне і смішне дитинство, у якому фігурує дехто пан Зоммер (як пишуть дослідники, не зрозуміло, чи він дійсно існував у реальності твору, чи це вигаданий хлопчиком персонаж), який мав дружину та не мав дітей, був відлюдкуватим і всім, хто насмілювався до нього заговорити, кричав:

— Та відчепіться від мене нарешті!

Пан Зоммер, звичайно, герой, завдяки якому оповідач послідовно викладає свою історію та її часом сумні, часом огидні, але здебільшого дуже кумедні деталі.

«Контрабас» — моносповідь одного контрабасиста, у якого в житті всі проблеми від того, що в нього є контрабас. Типовий для Зюскінда, меланхолійно-іронічний настрій робить цю п'єсу такою популярною серед режисерів.

3. «Вуличний кіт Боб» Джеймса Боуена

Історію кота Боба я дізналася завдяки своїй подрузі Аліні, яка подарувала мені автобіографічну книгу Дж. Боуена на 21-й день народження. Зазвичай я не люблю, коли мені дарують книги, бо вибір літератури для мене — індивідуалістичний акт, у якому немає місця нікому, окрім мене і книжкового магазину. І ще інколи інтернету. Однак історія колишнього наркомана з Британії, який роками поневірявся на вулицях Лондона, врешті пройшов реабілітаційний курс і зустрів свого найближчого друга — кота Боба, зіграла мене в

несподівано холодні останні серпневі вечори. Хоча мені подарували другу книгу, а саме «Світ очима кота Боба», було б логічно спершу екранізувати її попередницю. Моє бажання побачити цю зворушливу реальну казку в кінотеатрі чи ноутбучі вже справдилося, адже прем'єра фільму відбулася в листопаді 2016 року.

4. «Найкращий засіб від північного вітру» Даніеля Глаттаусера

Усім потрібно розслаблятися, тому якщо хтось із режисерів вигадає, як екранізувати роман у вигляді інтернет-листування, то всім жінкам півтори години ніжності забезпечені. Книга розповідає історію двох людей, які випадково зустрілися в інтернеті: вона постійно відправляла запит на відписку від газети на його поштову адресу. Хто ці люди одне одному? Співбесідники? Приятелі? Друзі? Коханці? Та і як можливо бути кимось для когось, кого не бачив жодного разу в об'єктивній реальності? Роман перекладено 32 мовами, він став бестселлером 2007 року.

Олександра ХМАРНА

студентка 3 курсу Інституту журналістики КНУ

КНИГИ, ЯКІ Я ХОТІЛА Б ЕКРАНІЗУВАТИ

5. «Джеррі з островів» і «Майкл, брат Джеррі» (1917), Джек Лондон

«Я зіштовхнувся там із настільки страшною жорстокістю, що раз і назавжди зрозумів: жодна нормальна людина, хоча б раз побачивши це на власні очі, уже не дістане задоволення від дресированих тварин».

Не надто відомі й об'єктивно не найкращі твори класика пригодницького жанру, чоловіка, що вміє занурити в життя тварини, проникнути у її думки й показати світ її очима, розкривши його, наче книгу. Тільки найчерствіші й найжорстокіші серця не розтануть від зворушливих та жорстоких історій із життя собак. Ці тварини, мабуть, є Джековими улюбленцями, адже вони ставали персонажами його творів ледь не частіше за людей. І не дивно, адже за щирістю, добротою й безпосередністю ці істоти дадуть фору багатьом нашим родичам за видом.

Отож, не найкращі твори. Однак варті екранізації не менше, ніж десяток разів презняті «Морський вовк» та «Поклик прашчурів». Чому? Усе зрозуміло з цитат вище. Собаки, як ніхто інші варті нашої

любіві. І хто, як не Джек Лондон, може нам це показати? Може, канібали Соломонових островів чи дресирувальники зі старих американських цирків — персонажі, далекі від сучасного кіноглядача. Однак невинуватиме зневага до тих, хто відданий нам до останнього, така ж актуальна, як і сотню років тому.

4. «Марсіанські хроніки» (1950), Рей Бредбері

«Хоча б скільки ми мацали Марса, ми ніколи не зможемо його торкнутися. А потім зненавидимо його і, знаєте, що тоді зробимо? Здеремо з нього шкіру й напнемо таку, яка буде нам до вподоби... Ми, земні люди, маємо справжній талант до руйнування всього визначного і прекрасного».

Збірка оповідань, написаних у 40-х роках ХХ століття, була повністю чи частково екранізована понад десяток разів. Однак нам усе ще бракує цілісного і якісного кінотвору, який переніс би фантастичний світ американського письменника на широкі екрани.

Якби ця книга була людиною, то виглядала б як класичний американський «міський божевільний», що носить табличку з написом «The end is near!» і розлякує дітей на мирних нью-йоркських вулицях... за хвилину до того, як небо розверзеться і з нього на планету посипляться метеорити, «чужі» й демони пекла разом узяті.

У Бредбері простежується той самий сором, що й у Лондона. Однак, якщо другий зневажає конкретних людей за жорстокість,

сліпоту та байдужість, то в першого це сором за все людство, яке не може вберегти власний дім та вже норовить занепасти ще й чужий. Деструктивна сутність у людях перемагає у творі не для докору, а як попередження, поки ми ще можемо це зупинити. Книги не допомагають. Екранізація теж не спрацює, звісно. Проте вода камінь точить. Нагадування про те, до чого призведуть наша безвідповідальність і прагнення до завоювання всього навколо, рано чи пізно має дати свої плоди. Землю ми вже втрачаємо. Час захистити Марс поки що є.

3. «Ода до радості» (2014), Євген Положій, Люко Дашвар, Макс Кідрук, Лариса Денисенко, Сергій Жадан, Галина Вдовиченко, Олександр Гаврош, Яна Дубинянська, Ірен Роздобудько, Володимир Лис

«Наша дійсність потребує вчинків. Від кожного щось доброго бодай потроху — і матимемо зовсім іншу реальність навколо. Але задля цього треба підтримувати в собі вогник радості, дар бачення приводів для неї. Іноді це неабияка наука» (Г. Вдовиченко).

Десять українських письменників «скинулися» історіями про радість чи для радості і створили збірку. У складних реаліях тривалої війни книжки про радість губляться на полицях. Що вже й казати про те, щоби їх екранізувати. Та й десять оповідань не пов'язані ні сюжетно, ні жанрово, ні стилістично, ні навіть настроєво, адже радість кожного письменника має свій специфічний присмак і піс-

лясмак. Тож зліпити це все в одну кінострічку нелегко. Та й навряд чи хтось при здоровому глузді візьметься за таке. Однак «не забувати повертатися до світла» — заповіт, який залишив мені інший книжковий персонаж (він, до речі, помер, як і багато інших героїв тієї книжки), і якому я беззаперечно вірю. «Ода до радості» — світло в наших книгарнях. І той факт, що вона принаймні з'явилася, не може не тішити.

2. «Смажені зелені помідори в кафе «Зупинка» (1987), Фенні Флег.

«Як же так виходить? Живеш, стараєшся, а потім після стількох років виявляється, що не так уже й важливо, добре ти поводилася чи погано».

Ця книга вже була екранізована в 1991 році, отримала досить добрі 7,6 балів із 10 на IMDb, дві номінації на «Оскар» за кращий сценарій і кращу роль другого плану та навіть стала рекордсменом ранніх 90-х, зібравши удванадцятьо більше грошей, ніж було витрачено на зйомку. Однак сучасний кінематограф має набагато кращі можливості розкрити всі переваги цієї книги. До того ж, нині йому так бракує сюжетів, вартих уваги. Цей — один із таких, від яких не можна відірватися і від яких потім довго доводиться відходити.

Це справжня «Ода радості» американської літератури. Посібник із того, як бути щасливою людиною. Історія родини, у якій попри всі труднощі, негаразди і втрати хочеться опинитися. А ще

поштовх до дії, бо насправді ніколи не запізно щось робити. Бо неможливого не існує. Гімн життя з усіма його злетами й падіннями, ще й не такий пафосний, як його опис у моєму виконанні. Це курс ліків від депресії та марного сумування, який варто би скоротити до одного двогодинного прийняття в кінозалі чи вдома біля екрану і використовувати як панацею від сезонних нападів смутку.

1. «Ви, певно, жартуєте, містере Фейнман!» (1985), Річард Фейнман, Ральф Лейтон

«Отже, головний принцип — не дурити самого себе. А себе якраз найпростіше обдурити. Тут треба бути дуже уважним. А якщо ви не дурите самих себе, то вам буде легко не обдурювати інших вчених. Потрібна лише звичайна чесність».

Моду на науку запровадив зірка фізики Альберт Ейнштейн ще сотню років тому. Зараз естафету перейняв і впевнено тримає не менш популярний і улюблений король наукпопу Стівен Гокінг. У той час, коли зазвичай кінозірки приносять славу видатним особистостям, граючи їх у кіно, Гокінг сам приніс популярність і Оскара Едді Редмейну, виконавцеві головної ролі в біографічній стрічці «Теорія всього». Фейнману пощастило трохи менше і його неординарна особистість лишалася поза увагою широкого загалу, хоча будь-який зацікавлений у фізиці перехожий знає його ім'я.

Ця книга — біографія вченого, показана в історіях, які він розповідав своєму товаришеві. Саме він, Ральф Лейтон, записав і видав ці історії. Тут і про талант до зламування замків і гри на барабанах, і любов до розіграшів, і про участь у освітній комісії, розслідуванні катастрофи космічного корабля та Мангеттенському проєкті. Однак усе не так нудно, як звучить у описі. Фейнман мав нестандартний погляд на життя і світ, критикував псевдовчених та показних розумників, вважав абсолютно безглуздою тогочасну систему освіти й не боявся сказати те, що думає, навіть таким титанам наукової думки, як Нільс Бор.

«Якщо ви вчений, квантовий фізик, і не можете двома словами пояснити п'ятирічній дитині, чим займаєтеся, — ви шарлатан», — казав він. Зрозуміло, що його або ненавиділи, або обожнювали. Єдине, чого навряд чи можна дочекатися від Фейнмана — це нудьга. Тому й з екранізації його автобіографії може вийти якісна комедія, що вигідно буде виділятися на тлі третьосортних сюжетів, які знає напам'ять кожен шестикласник. А там недовго й до екранізації «Фейнманових лекцій із фізики», що не може не принести користі суспільству. Серіал «Космос» Карла Сагана разом з однойменною книгою мав такий успіх, що підняв науково-популярну літературу на новий рівень. «Лекції» ж мають потенціал для того, щоби замінити наукопоп власне популярною наукою.

Ірина КОВАЛЬКОВА

студентка 3 курсу Інституту журналістики КНУ

Топ-5 українських мультфільмів (за версією одного маленького експерта)

Експерт: Даниїл Ковальков

Стаж перегляду мультфільмів: 4 роки

Улюблені мультфільми: Disney XX століття

*Добре знається на українському
мультимплікаційному кіно.*

5. «Сонячний коровай»

Виробництво: Київнаукфільм, 1981 рік. Режисерка: Алла Грачова. Тип: мальований. Тривалість: 10 хвилин.

Мультфільм про тісто, яке втекло від бабусі до лісу й поступово перетворилося на коровай.

Думка експерта: «Це про братика Колобка. Тільки коровай не співає пісень і не втікає від злих звірів».

4. «Злидні»

Виробництво: на замовлення студії «Пілот», 2005 рік. Режисер: Степан Коваль. Тип: пластилінова короткометражка.

Мультфільм про злидні, які оселились у гуцульській хаті.

Думка експерта: «Це такі створіннячка, які всім пакостять. І їх ніяк не можна позбутися. І треба знати, як їх правильно вигнати».

3. «Лис Микита»

Виготовлено на замовлення товариства «Просвіта» на кіностудії «Фрески» з 2005 до 2007 року. Ідея: Володимир Кметик. Тип: мультсеріал. Тривалість серії: 15 хвилин.

Мультфільм за однойменним твором Івана Франка. У мультику використані пісні Океану Ельзи, Братів Гадюкіних, ABBA, Піккардійської Терції та інших відомих гуртів.

Думка експерта: «Я люблю дивитися про пригоди Лиса. Він говорить цікаві слова і він дуже хитрий».

2. «Як Петрик П'яточкін слоників рахував»

Знятий у 1984 році студією Київнаукфільм. Режисер: Олександр Вікен. Тип: мальована анімація. Тривалість: 10 хвилин.

Мультфільм про неслухняного хлопчика, який уві сні потрапляє до Африки. Це слугує виховним моментом і позитивно впливає на поведінку головного героя.

Думка експерта: «Мама каже, що я схожий на Петрика. Але насправді в садочку я завжди слухняний».

1. «Козаки»

Виробництво: Київнаукфільм, 1967 рік. Режисер: Володимир Дахно. Тип: мультсеріал. Тривалість серії: 10–20 хвилин.

У 2016 році вийшли нові серії про пригоди Ока, Грая й Тура у всіх куточках світу. Козаки грають у футбол із командами різних країн.

Вони влаштовують кориду в Іспанії, зустрічають Лох-Неське чудовисько в Шотландії й бачаться з джином у Туреччині. Кожна серія триває 2 хвилини.

Думка експерта: «Це найцікавіший мультик. У ньому все смішне і веселе. Мені подобається маленький козачок, він спритний і забиває багато голів».

«БРАТИ» НА ОСТРОВІ

Мартіна Макдонаха інсценізують ледь не всі провідні театри світу. «Срібний острів» теж не відстає й залучає до свого репертуару постановку «Брати» за п'єсою драматурга «Сиротливий Захід».

Рожеві дерева, блакитні квіти й різнотрав'я, білі пухнасті кролики — такі малюнки на стінах виглядають, як запрошення до казки. Піднімаючись сходами, можна на мить відчутися Алісою в Задзеркаллі. Фойє театру «Срібний острів» одразу дає зрозуміти, що тут панує творчість. І навіть ветеринарний магазин не псує цього антура-

жу. «Срібний острів» — це авторський театр, ідейною натхненницею якого є акторка, заслужена артистка України Людмила Лимар.

...Казки не сталося, бо п'єси Мартіна Макдонаха казковими не назвеш. Це скоріше трагікомедія про складне й суперечливе життя людини, про наше з вами життя.

Театр — це завжди умовність. Це символи і знаки, за якими йде глядач, які допомагають йому розгадати алегоричну канву постановки. Та коли перше, що ти бачиш на сцені — рушниця, таємничість одразу ж зникає. Ймовірно, це проблема самого автора п'єси, а не режисерів, бо ж і в інших постановках інших театрів зброя на стіні є обов'язковим елементом декорацій. Відчуття, ніби тобі ще не почали читати загадку, а відповідь ти вже знаєш. Рушниця вистрілила. Але, хоч цілилися нею в героїв, куля потрапила у газову плиту — метафору низьких, дріб'язкових і невиправданих цінностей сучасного покоління.

Загалом уся постановка є метафорою нашого суспільства, де не залишилося нічого чистого і справжнього, істинного і вічного. Сурогат щирості, пластмасова свідомість, існування на межі — такий собі театр абсурду. Прихильникам жанру сподобається, а от консерватори заплутаються в неоднозначності вражень. Двох божевільних братів на сцені втілювали Ілля Ткаченко (Вален) та Дмитро Мазньов (Коулмен). Перед акторами стояло непросте завдання, адже їхні герої, хоч і здаються на перший погляд двома бовдурами зі спотвореною свідомістю, які тільки те й роблять, що кричать і б'ються, насправді мають тонкий психологізм і певні душевні відхилення.

Професія актора дає змогу й актору, і глядачам побачити характери, події та вчинки людей під іншим кутом. У будь-яких людських проявах (братерській ненависті, пияцтві, кризі віри тощо) є інший бік. Щоби побачити їх у цій п'єсі, потрібна потужна оптична система.

Єдиним героєм, у справжності якого неможливо сумніватись — отець Уелш у виконанні Юрія Раєвського. Священник здається єдиним промінцем світла в непроглядній темряві забутого містечка. Та насправді він не є героєм позитивним, він — та сполучна ланка між життям на межі й життям поза межею. Його лист-монолог — єдине, що виправдовує недоліки постановки й наповнює п'єсу сенсом. Актор читав не текст, він читав смисли. І дивився глядачам в очі. Це була ніби вистава у виставі, ніби перформанс монотеатру, гідний окремої стрічки в афіші.

Взагалі, його лист — і є те, заради чого існує ця п'єса, найпотужніший її символ. Він одночасно є і сподіванням на примирення братів, вірою в краще майбутнє, надією на порятунок для суспільства та для окремої людини. Він є душею Уелша, яку підпалюють запальничкою, а потім, схаменувшись, вішають її обвуглений клаптик під розп'яттям.

Найбільше розчарування — відкритий фінал. Лише чітка і зрозуміла крапка має силу впливу на глядача. Людська природа в тому, що ми постійно думаємо про наслідки й безпосередньо залежимо від них. Кожна причина має свій наслідок і саме це мотивує та провокує нас до певних дій. То в чому сила цієї п'єси? Показати, що

суперечки й система псевдоцінностей нічого не варті? Що жертви, на які ми йдемо, нічого не означають для світобудови? Це й так не викликає сумнівів.

Можливо, сучасний театр і має бути саме таким: абсурдним, безглуздим, провокативним. Бо не дарма ж Макдонаха називають геніальним драматургом. Та мені здається, що геніальні ідеї мають дещо іншу форму.

Софія ГРИЦКЕВИЧ

студентка 2 курсу Інституту журналістики КНУ

*Яке прекрасне це поріддя людське!
Який чудесний світ новий оцей,
Де отакі є люди!*

Олдос Гакслі

Осягнути своє життя, а тим паче — миттєвості, які я проводила з книгою чи з пензлем у руках, особисто для мене неможливо. Надто багато того, що я вже забула, зробило внесок у формування мене як людини. Одне пам'ятаю точно — я завжди хотіла гарного, щасливого життя, а гарне, щасливе, забезпечене життя в моїй голові дорівнювалося творчості, помноженій на працю.

Творчість увійшла в моє життя дуже рано. Я навіть не пам'ятаю, коли я стала бачити світ по-іншому, але, напевно, це якось пов'язано з моєю матір'ю (вона — художниця), яка спочатку намагалася виховувати нас «по-простому», але потім побачила, що нічого не вийде, і стала долучати до світу мистецтва. До кінця першого класу я вже чітко знала, що танцюристкою, музиканткою і співачкою точно не буду (хоча ще довгих вісім років ходила до «музикалки», намагаючись зробити кар'єру студентки класу фортепіано); до художньої школи мене ніхто не відводив (а сама я була надто тиха й покірна, щоби самій кудись їхати). Тож потроху моє життя звелось

до єдиної втіхи, що була вдома (до того, як з'явився комп'ютер із його програмами для писання й самовчителами з інформатики)— книжок.

О, то була справжня втіха! Усе почалося з них, маленьких крадіїв часу; злих геніїв всесвітньої літератури, які шепотіли до мене голосами Чехова і П'юзо: «Нумо, візьми мене з полицки. Ну ж бо. Я буду гарна й хороша та абсолютно не заважатиму тобі на уроках». На полицях стояло все, що тільки можна було знайти в тогочасних бібліотеках країни і світу, — атласи, енциклопедії, класика, фотоальбоми...

Здається, саме тоді я навчилася виявляти недоліки в сюжеті і брехати. Для життя, звісно, ці риси — жахливі недоліки, але де б було кіно, де були б ті сценаристи, якби не історії й побрехеньки!

Звісно, потім трапилося багато чого. У восьмому класі якось непомітно для себе я написала і принесла до школи сценарій для лялькового театру (якого тоді, щоправда, не існувало в природі) та попросила першу вчительку дати мені «на розтерзаніє» десяток дітей, яких ще не торкнувся інтернет. Вистава, що ми її ретельно готували щодня після уроків, так і не побачила світ — нас вигнали зі шкільної бібліотеки, де відбувалися репетиції, із криком «Що ж ви наробили?!»

Досі, згадуючи це, я не можу зрозуміти: чим саме провинилися дванадцятирічні діти, які хотіли зробити п'єсу про заблуदлого страуса? Напевно, у голові в жіночки з адміністрації це виглядало як планування теракту з намірами подальшого знищення її дорогих декорацій.

Безсумнівно, — думаю я тепер — такий жорсткий опір лише йде на користь майбутнім митцям. Авжеж. Бо реальність — це не лише поні й малювання мультиків. Пам'ятаю, як сиділа на лавочці й гірко ридала, бо це ж була моя перша п'єса, а я ще і слова, і музику написала до пісеньки. Першої. У моєму житті! Пісеньки! Мій шлях у мистецтві ознаменувався сльозами на гральному майданчику у дворі.

Ні, звісно, потім було весело. У таборі були вистави, вдома чекали книги. Я захопилася коміксами. Малювала їх і вважала, що за десять років із них можна бути шити ляльки і продавати. Мама повісила над моєю головою картину з мультика, до якого робила розкадровки на Київнаукфільмі.

Тепер, згадуючи минуле, згадуючи дитячі страждання, сльози, радість від почутих слів, які я писала на подушці перед школою, пам'ятаючи, як тішилася, коли знятий у таборі фільм здобув якийсь там приз; як раділа мама, якій я приносила перші вірші й саморобні книжки з картону, розумію, що творчість — це настільки неосяжно, наскільки неосяжним є море, якщо стояти на березі.

Проте варто сісти на... скажімо, гелікоптер чи просто вмести-тися на боці чайки, яка заблукала... Й от ви вже летите, дивлячись на те згори, і: «О, який чудесний світ новий оцей, де отаке є море!»

Звісно, тепер у моєму житті ще більше творчості в людсько-му її розумінні, аніж раніше. Ще більше вражень, від яких я дістаю колосальне задоволення, але й більше роботи, яку треба зробити. На-

самперед над власними «я» й «хочу»: адже будь-яка дія, що виходить за межі звичайного (як-от втілення дурних фантазій у те, що згодом буде зватися фільмом чи книгою), вимагає сил і натхнення, натхнення, терпіння й ще раз — сил.

ДО СЮЖЕТУ ПРО МЮЗИКЛИ ЛА-ЛА-ЛЕНД

Можливість зняти повнометражний фільм випадає далеко не кожному. Дебютанту Демієну Шазеллу доля посміхнулася — хоча на початку мюзикл вважали некомерційним жанром і грошей на його втілення не давали. Студія «Focus» вимагала змінити джазового музиканта на рок-співака, а також позбутися надто складних номерів та переписати фінал. І поки Демієн переписував сценарій і домовлявся з продюсерами, на екрани вийшла його перша стрічка – «Одержимість». Касові збори дозволили режисеру-початківцю почати зйомки омріяного «Ла-ла-ленду», якому згодом дісталися визнання критиків і нагороди головних кінопремій.

Але на початку все було далеко не так. На передпоказі фільму Демієн жорстко розкритикував своє дітище, назвавши його «привальним». І навіть те, що фільм запросили відкрити Венеціанський фестиваль, режисера збентежило. Далося взнаки й довге очікування на втілення проєкту — цілих шість років. Проте хвилювання були

марними — уже в перші вихідні фільм посів п'ятнадцяту сходинку серед прем'єр світу й почав тріумфальну ходу кінотеатрами планети.

Що ж так зацікавило дітей і дорослих у цьому старому, як світ, жанрі кіно?

Можливо, те, що мюзикли здатні переносити нас в інший, казковий світ, світ чудес і дива, спроможні захопити кожного?

Історія Мії, яка мріє бути акторкою, та Себастіана, піаніста з нічного клубу, не є видатною чи оригінальною. Це можна сказати хіба що про костюми, покликані підкреслити самобутній стиль фільму, або про яскраві декорації — втілення різнобарв'я. Проте саме цій кінокартині судилося полонити серця тих, хто вірить у те, що мрії здатні збуватися.

МОЯ ЧАРІВНА ЛЕДІ

Що є найголовнішим у мюзиклі? Танці, спів і обов'язково — гарна ідея, щоби захопити глядача. Можемо вас запевнити — історія Елізи Дулітл, простодушної продавчині, яка перетворюється на поважну даму зі світськими манерами, є саме такою.

В оригінальному мюзиклі за мотивами п'єси Бернарда Шоу головну роль виконувала інша відома акторка — Джулі Ендрюс. Вистава мала шалену популярність, а «Моя чарівна леді» була зіграна на Бродвеї аж 2717 разів. Тож коли Ендрюс не запросили на зйомки

повнометражного кіно, прихильники зірки були, м'яко кажучи, розчаровані. Втім, згодом і вони, і сам Рекс Харрісон, який зіграв професора в обох версіях, змінили свою думку.

Цей фільм став найдорожчим проєктом кіностудії «Ворнер Бразерс» і зібрав у прокаті майже учетверо більше за свій бюджет. Одрі Хепберн не дістала жодної нагороди за свою роль у фільмі, хоча вона не тільки співала й танцювала, але й імітувала специфічний лондонський акцент. Рекс Харрісон, її партнер за фільмом, казав, що спочатку «не дуже зрадів, коли Одрі обрали на роль Елізи», але потім змінив своє рішення, й актори залишилися друзями на довгі роки.

Історія про те, як із непривабливої квіткарки виростає справжня принцеса, не могла не розтопити серця мільйонів. Це вона й робить уже протягом половини століття.

Автори фільму зберегли оригінальні пісні з бродвейської постановки, а майже всі актори перейшли з театральної сцени в живе кіно. Це, втім, пішло фільму тільки на користь — завдяки добротній грі Харрісона й милій, неповторній Одрі Хепберн історія Попелюшки від англійського драматурга отримує друге життя.

Не можна не сказати і про те, що п'єса, за якою знято фільм, є своєрідною даниною Шоу своєму захопленню фонетикою. Ставши всесвітньо відомою, історія Елізи показала погляд драматурга на нерівність між класами й те, що ніякої різниці між нижчим та вищим рівнями насправді немає.

Однак, не тільки це викликало в тогочасній Англії захоплення «Пігмаліоном», який з успіхом йшов на сцені понад сто разів. Голов-

ним, за версією глядачів, була чесність, з якою Бернард Шоу передавав характери персонажів. Багато разів текст піддавався цензурі, однак щирість Елізи, яка з однаковим запалом кричить «В жодному чортовому разі!» і виходить у світ, елегантно всміхаючись принцам і королям, сумніву точно не викликає.

ФРЕД АСТЕР

Про Фреда Астера можна сказати багато чого: неперевершений, єдиний у своїй справі, чудовий і зачаровуючий. Але ми обмежимося тим фактом, що саме з Фреда Астера та його участі в родинному фільмі «Леді, будь хорошою» розпочався новий жанр — мюзикл, а Фред разом із сестрою Адель злетів до вершин світової слави й почав переможну кар'єру танцівника.

Небагатьом відомо, що Фред насправді народився під іменем Фредеріка Аустерліца. Це — його австрійське ім'я. Він був тим, кого в тогочасній Америці називали «дитиною-зіркою». У шість потрапив на професійну сцену у ролі танцівника, а у вісімнадцять уже виступав на Бродвеї. Такий успіх прийшов не одразу, лише через багато років невтомної праці, хоча на початку Фред не виявляв особливого зацікавлення в танцях, і до студії із сестрою його змушувала ходити матір. Вона навіть продала свої коштовності, щоби діти мали змогу відвідувати танцювальну залу.

У тридцять другого Адель вийшла заміж, тож Фредові довелося торувати професійний шлях танцівника самостійно. Уже за рік після того він об'єднав зусилля з Джинджер Роджерс — колишньою театральною акторкою та радіоведучою. Джинджер почала кар'єру в шістнадцять, танцюючи і співаючи в масовці театру, де тоді працювала її мати. Незабаром до їхнього міста завітав мандрівний водевіль. Джинджер зголосилася на заміну хворій танцівниці. Згодом виграла змагання із чарльстону — і залишила рідне містечко назавжди. Але до справжньої, всесвітньої слави в парі з Фредом Астером залишався іще не один рік.

Фред і Джинджер були ідеальною парою: вона — тендітна і вродлива, з непересічними акторськими здібностями, він — казково пластичний, з харизмою та бажанням досягти найвищого результату. Разом вони знялися в дев'яти фільмах і революціонізували жанр мюзиклу, додавши до нього вишукані танцювальні номери, про які писали всі газети міста. Фред казав про Джинджер, що вона «багато трудилася й ніколи не плакала» та давала зрозуміти всім — краще за танець з Астером не може бути нічого у світі.

Джинджер ніколи не виконувала сольних номерів; він, навпаки, став рости як самостійний виконавець і хореограф. Навіть працелюбність Астера, про яку так любили писати в газетах, стала її, а не його козирем.

«Вона багато фальшивила, але це не завадило їй згодом стати кращою за багатьох, хто танцював зі мною до цього», казав він.

По-різному склалися їхні шляхи після розпаду дуету. Вона дістала «Оскар» у 1940 році за роль у фільмі «Кітті Фолл» і вирішила присвятити себе драматичним кіноролям. Він і далі знімався як танцюрист і загалом зробив тридцять кінокартин, не враховуючи тих, що він спродюсував і поставив сам. Те, як уміло Астер інтегрував незвичні мелодії й ритми в стиль свого танцю, знайшло відгук у серцях мільйонів глядачів і критиків. За сорок років роботи на сцені Астер зробив понад півсотні фільмів і поставив кількості танцювальних номерів для кіно й театру. Після тривалої паузи він повернувся до фільмів лише в п'ятдесятих, але тепер знімався в більш серйозних, драматичних стрічках: «Пурпурне таксі», «Втеча Мідаса», «Пекло в Піднебесі».

Справжнім хітом стала картина «Великодній хід», у якому Фред підмінив зятятого друга — Джина Келлі, який зламав ногу незадовго до зйомок. Там, у партнерстві із Джуді Гарленд, він знову розкрився як неперевершений комедійний актор.

Свого єдиного Оскара Астер дістав лише в 1949 році за довічний внесок у світовий кінематограф. Його Фредові вручала незмінна партнерка — Джинджер Роджерс.

Марія БОГАТИКОВА

студентка 2 курсу Інституту журналістики КНУ

СПРАВЖНІЙ МЮЗИКА: КЛАСИКА ЧИ СУЧАСНІСТЬ?

Тоді, коли кіно та телебачення заповнили беззмістовні бойовики, награно-драматичні трагедії, неймовірно затягнуті серіали та дурнуваті комедії, які мають неабиякий попит серед типових глядачів, дуже важко повірити в те, що такий складний, багатогранний жанр як мюзикл зможе завоювати прихильність глядачів та зібрати повні зали. Проте одна з останніх прем'єр 2016-го року, творіння Дем'єна Шазелла «Ла-ла-ленд», довела, що мюзиклу у наш час є місце на екранах. Чим відрізняється сучасний мюзикл від його класичного варіанту та чи вмотивованими є прихильність глядачів і всі отримані нагороди – ось питання, які зацікавили мене після перегляду цієї кінострічки. І для пошуків відповідей довелося зануритися в історію.

Історія мюзиклу зародилася ще у 1920-х роках. Цей жанр є поєднанням одразу кількох музично-сценічних виражальних засобів: естрадної та побутової музики, хореографії, опери та драми. Одним зі світових шедеврів, безперечно, є мюзикл «Співаючи під дощем» (1952 р.), поставлений Джином Келлі та Стенлі Донаном. Фільм увібрав у себе всю красу строкатої епохи: красивих і талановитих акторів, доречні жарти та пісні, що стали справжніми музичними хітами. Сюжет фільму може здатися дещо банальним: типова поста-

новка проблеми, передбачувана розв'язка та хеппі-енд, проте все це обіграно з такою виразністю та яскравістю, що глядач уже не звертає увагу на простоту сюжетної основи картини. До того ж, він зосереджується на найяскравіших моментах. Цьому сприяє легка атмосфера мюзиклу та відкритий фінал.

Щодо «Ла-ла-ленду» – тут усе значно складніше. Варто було ажіотажу стихнути, як дали про себе знати критики – і не тільки ті, які присудили фільму численні «Оскари» та «Золоті Глобуси». У відповідь на схвальне «Це шедевр!!!» від глядачів, багато кіно-експертів скептично примружилися і запитали: «І що ж в цьому мюзиклі особливе?». Адже справді, більшість схвальних відгуків стосувалися не ідеї, мотиву, історії, сюжету, операторської роботи, а харизматичного Раяна Гослінга та прекрасної Емми Стоун. У глибших аналізах усі критики вказали на те, що фільм є «танцювально-музичною солянкою з усіх відомих на сьогодні мюзиклів». Хореографію називають «сумішшю «Співаючи під дощем» та «Бердмена»», персонажів – «пересічними й типовими, такими, які не додають нічого нового, не мають оригінальної історії, утілені холодною, беземоційною або недоречно емоційною грою акторів», а сюжет – «стовідсотковою копією тих же «Співаючи...» та багатьох інших кінотворів про роки джазу, музики в цілому, строкатого шику та шаленого кохання». Єдине, що дійсно варте уваги – це музика, написана Джастіном Гурвіцем, яка, без зайвих сумнівів, за кілька років стане такою ж класикою, як і відомі усьому світові саундтреки до інших мюзиклів.

Мої враження від «Співаючи...» та «Ла-ла-ленду» – це щось між захватом та обуренням. «Співаючи під дощем» залишили у серці трепетний слід та з головою занурили в атмосферу джазу й неповторних 30-х років XX століття. «Ла-ла-ленд», безумовно, є «сильнішим» за певними технічними моментами: видовищною операторською роботою, монтажем, декораціями та костюмами. Утім, коли я вийшла з кінотеатру, вже почувши про «особливість» цієї стрічки, дійсно не зрозуміла, чим саме цей мюзикл так вразив моїх друзів. Мюзикл «Ла-ла-ленд» виявився невибагливим, слабшим і простішим за своїх попередників. Знімальна група створила чудову картинку, яка не містила ніякої глибинної суті й дублювала класичні мюзикли.

Утім, у цього жанру є майбутнє, адже, якщо не намагатися порівняти історію та сучасність, світ побачив кінопродукт, в який було вкладено багато зусиль. Можливо, «Ла-ла-ленд» стане першим оновленим мюзиклом, який як жанр уже зовсім скоро захопить кіноекрани. Адже вже взимку 2017 року ми побачили мультиплікаційний мюзикл «Співай!» («Sing!») про тварин, які проходять кастинги та співають у місцевому театрі. Цей мультфільм є навіть дещо багатшим за сенсом, ніж «Ла-ла-ленд». Озвучували ролі героїв та виконували пісні у мультику такі голлівудські зірки як Скарлетт Йогансон, Терон Егертон, Різ Візерспун, Сет МакФарлейн, Дженіфер Гадсон, Меттью Макконахі та інші. Незабаром глядачі побачать також мюзикл-версію відомої діснеєвської казки «Красуня та чудовисько», рімейк видовищної кінострічки «Брудні танці», повнометражний

мультфільм за мотивами дитячого мультсеріалу «My Little Pony» та продовження саги «Ідеальний голос-3». Якщо режисерам вдасться зацікавити глядача таким продуктом, а якість буде покращуватися з кожним фільмом, сучасний мюзикл з оригінальним сценарієм зацікавить глядача не менше, ніж інші кіножанри.

Тетяна КУХНІЮК

студентка з курсу Інституту журналістики КНУ

ТОП-5 УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТИЛІНОВИХ МУЛЬТФІЛЬМІВ

5 місце – «Йшов трамвай дев'ятий номер»

Рік: 2002

Режисер: Степан Коваль

Сценарій: Степан Коваль

Оператор: Олександр Ніколаєнко

Композитор: Ігор Жук

Художник: Степан Коваль

Історія, знайома кожному, хто користується громадським транспортом:

Вранці у переповнений трамвай намагаються зайти якнайбільше людей, які поспішають у своїх справах. У всіх своя історія та причина «влізти» у цей транспорт. Деякі життєві перипетії розкриваються глядачеві: у когось душевна травма, хтось розповідає про свої клопоти з дітьми, а комусь хочеться затіяти сварку. Усі персонажі зображені пластиліновими фігурами, що максимально точно передає хаос.

Утім, мультфільм сприймається важко, оскільки переважають понурі пастельні кольори, що навіюють депресію. Звісно, вони передають емоційний стан більшості людей у шаленому ритмі ранкової поїздки, проте мультфільм залишає надто депресивне враження.

До того ж, іноді мова персонажів настільки швидка, що її майже неможливо розібрати.

Мультфільм було створено за участі студії «УкрАнімаФільм» — першого ліцензійного online каталогу української анімації.

4 місце - Анімаційний проєкт «Моя країна – Україна»

Цей мультфільм заслуговує на увагу хоча б через масштабність проєкту, оскільки складається не з одного відео, а серії замальовок з українського життя на Першому національному.

Прем'єра відбулася 25 червня 2010 року. Режисер мультсеріалу — Степан Коваль. Серіал створює студія НОВАТОРФІЛЬМ за підтримки Державного агентства України з питань кіно. Кожна серія триває 3 хвилини і розповідає відому або забуту казку, історію, легенду з конкретного місця України — великого міста або маленького села, поля або моря. Відмінною рисою цього мультфільму є вдале та виразне почуття гумору.

Мультфільми проєкту брали участь у міжнародному кінофестивалі «Берлінале» 2014 року.

3 місце – «Злидні»

Історія мультфільму викриває людські недоліки: заздрість та підлість, але водночас возвеличує чесний труд та терплячість. Показує українське суспільство у всіх його реальних проявах.

Мультфільм має глибоке смислове навантаження, що не зовсім притаманне формату мультфільмів.

Автор мультфільму – Степан Коваль, який продовжив свою працю роботу після успіху на Берлінале. Цього разу український пластиліновий геній звернувся до теми гуцульської народної казки, за сюжетом якої неприємні створіння злидні оселилися в будинку Петра та Марічки, а господарі ніяк не можуть їх позбутися.

Мультфільм зроблений на замовлення студії «Пілот» у 2005 році і входить до циклу «Гора Самоцвітів», який містить понад півсотні анімаційних фільмів, кожен з яких представляє певну народну казку.

Фільм був представлений на багатьох фестивалях, отримав безліч схвальних відгуків журі, але, на жаль, виявився неформатом для українського телебачення. Мультфільм транслюється одразу з англійськими субтитрами, що свідчить про інтерес до стрічки на інтернаціональному рівні.

2 місце – «Щедрик»

Напередодні Нового року не можна оминати цей різдвяний мультфільм-кліп. Різдвяна колядка у виконанні Олега Скрипки та музикантів з «Le Grand Orchestra» не залишить байдужим нікого.

Сценарій і персонажі вигадав Сашко Лірник, а подальшим втіленням ідеї займався знову ж таки Степан Коваль. Записано в студії на території Києво-Печерської Лаври у 2010 році.

Мультфільм виглядає надзвичайно сучасно: багато персонажів та дій, магічні образи та святкові веселощі – усе це створює новорічний настрій. Проте автори стрічки додають світлій картинці нотку блокбастеру, увівши в сюжет людину, яка проти щастя інших та хоче зіпсувати свято. Загалом картина схожа на динамічний трейлер американського «екшену» із щасливим кінцем.

1 місце – сучасна «Колискова» від звичайних студенток

Студентки Ужгородського коледжу створили чуттєвий кліп на пісню Вів'єн Морт «Колискова». Це історія про хлопчика, який на війні втратив батька. Авторки ідеї кліпу кажуть, що сюжет їм продиктувала сама пісня. Послухавши її, відразу взялися до роботи.

Найперші кроки дівчат у мультиплікаційному мистецтві вже ознаменувалися успіхом та знайшли своїх прихильників. Серед них опинилася і я. Стрічка має надзвичайно потужну силу драматизму та ліризму. Зворушлива мелодія у поєднанні з талановитою роботою створили нехай і короткий, проте дуже емоційний та актуальний ролик, який доторкнеться до кожної небайдужої душі.

Олександра ШМИГА

студентка з курсу спеціальності «видавнича справа та редагування» Інституту журналістики КНУ

«Ми завжди є тими, з ким спілкуємося. Я люблю небанальні думки видатних особистостей. Їхня філософія та досвід допомагають стати краще, формують мене, перш за все, як людину. Жанр інтерв'ю – найбільш надійний для мене шлях до цієї скарбниці ідей та думок».

ЛЮДМИЛА ГУБІАНУРІ: Я НЕ ВІРЮ, ЩО КНИГА ПІДЕ З НАШОГО ЖИТТЯ

Літературно-меморіальний музей М. Булгакова є одним з осередків культури в Україні й Києві та завжди привертає увагу відвідувачів. Тут проводиться робота з популяризації не тільки життя і творчості М.Булгакова, але й літературної творчості загалом. Науковий колектив Будинку-музею широко пропагує книгу, урізноманітнює форми й методи роботи з нею. Особливе місце у цьому колективі займає її талановитий, креативний керівник, справжній знавець своєї справи генеральний директор музею Губіанурі Людмила Вікторівна, інтерв'ю з якою зацікавить багатьох.

– В Інституті журналістики свого часу проходила акція «Книжковий Київ». Один з найулюбленіших музеїв киян – Літературно-меморіальний музей М. Булгакова безпосередньо стосується цієї теми. Студентів цікавить яке місце сьогодні посідає книга в житті міста і містян? Як Ви вважаєте, чи необхідна сьогодні книзі пропаганда, чи кожна людина вирішує це питання самостійно?

– Напевно, однозначної відповіді немає. З одного боку, все, що стосується видавничої справи, неможливо вирішувати в країні без державної підтримки. А ми знаємо, що з українським книговидаванням у нас зовсім погані справи, бо немає державної підтримки. Саме тому в країні мало видавництв. Українська книга, звичайно ж, потребує серйозної підтримки, відповідних державних програм. Але, з іншого боку, кожна людина самостійно визначає місце книги у своєму житті. Під час екскурсії ми розповідаємо, що Михайло Булгаков почав серйозно читати в сім-вісім років, і не лише тому, що, однозначно, він був геніальною дитиною. Такою була абсолютна практика того часу: діти починали читати рано і серйозно. Зараз ситуація дивує ще більше. Сьогодні діти починають читати у три-чотири роки, але в п'ять вже припиняють. І це батьківська провина. Вдома батьки дуже швидко пропонують дітям гаджети, які набагато цікавіші й простіші. Діти, як правило, роблять вибір на користь гаджетів. Звичайно ж, є відповідальність і школи: постає питання про те, як укладені підручники, шкільна програма, наскільки цікавим є підбір літератури. Дуже часто дітям пропонують твори, до засвоєння яких вони абсолютно не готові. Ну не готовий шестикласник до сприйняття «Фауста», тому він, звичайно, ненавидітиме цього «Фауста».

– В епоху Інтернету й гаджетів все ж хочеться взяти книгу до рук, погортати, відчутти її запах. Чи є у Вашому музеї можливість для безпосереднього контакту відвідувачів з книжкою?

— Абсолютно правильне питання щодо музею. Передбачено, що в музеї запропоновані предмети (в нашому випадку книги) повинні експонуватися так, що людина не має права нічого брати в руки. Такий закон музеїв. Цим і відрізняється музей від магазинів. Але, оскільки наша концепція – створення будинку-музею, ми маємо дуже багато експонатів у відкритому доступі і вони без підтекстівок. Є, наприклад, кімната в нашій експозиції, яка була книжковою в «Білій гвардії» і звичайною спальнею в житті Булгакових. У «Білій гвардії» ця кімната була описана так: «Найкращі у світі шафи з книгами, що пахнуть таємничим старовинним шоколадом». Взагалі, це мрія письменника – багато старовинних книг, що пахнуть шоколадом. Булгакови ставилися до книг, як до скарбу. Вони так і говорили «наші скарби», «татові скарби». І це простежується у всіх творах Михайла Опанасовича. Але ми знаємо, що в Булгакових не було такого книжкового царства, як описано в «Білій гвардії», бо в родині було багато дітей. Тому в кімнатах стояли не книжкові шафи, а ліжка. Під час відтворення книжкової, ми помістили в ній саме меморіальні булгаківські книги. Така експозиція тривала у нас досить довго. Але життя підказує якісь нові ходи. Кіра Миколаївна Пітуєва, науковий керівник і автор концепції нашого музею, все-таки вирішила переглянути концепцію книжкової. І цього разу в книжковій у відкритому доступі ми розмістили ті книги, які на сучасному етапі допомогли б нам відповісти на ваші питання. Ми залучили книги, на яких Булгаков виріс, класику, яка була для нього провідною зіркою. Це стосується і російської класики, і зарубіжної. Ми розташували

окремо в шафі і перше видання «Майстра і Маргарити» в журналі «Москва», як знак тридцятирічної порожнечі і заборони Булгакова. І найцікавіше, те, що дуже зворушує відвідувачів, – ми помістили всі переклади Булгакова, які маємо. І відвідувачам – носіям цих мов – ми дозволяємо взяти книги в руки, аби вони бачили, що ці тексти існують, і тактильно контактували з ними. Іноді люди з патріотичних міркувань можуть презентувати нашому музею переклад Булгакова своєю рідною мовою. Ми маємо переклади 36 мовами.

— Звичайно, музей – не бібліотека, але все-таки, яким книжковим фондом володіє музей?

— Напевно, тисячею–двома. І це лише книги. Ще є журнали. Нам, на жаль, недостатньо приміщення. Наша бібліотека пов'язана з булгаківськими виданнями (прижиттєвими, радянськими, перекладами Булгакова) та київською тематикою (Київ булгаківського часу, театр булгаківського часу, музика булгаківського часу, історія країни того часу). Намагаємося укладатися в цю тематику.

— Хто з перекладачів, письменників перекладав М. Булгакова українською мовою?

— Ми маємо переклад «Майстра і Маргарити» Юрія Некрутенка. Він був ученим-ентомологом, захоплювався метеликами. Він також знав багато мов. Нам здається, він дуже добре переклав «Майстра і Маргариту». Є ще одне видання, яке підготувало видавництво «FOLIO». Їхній переклад гірший. Перекладу «Білої гвардії» українською мовою немає. Зараз ми власними силами перекладаємо

цей роман. У нашому музеї працює український драматург Катерина Демчук. Ми довірили їй переклад «Білої гвардії».

— Ви залучаєте своїх відвідувачів до читання української книги?

— Так. У нас багато різних проєктів. У кожного музею є своя місія. Місія нашого – відродження традиції дому та сім'ї. Саме тому, звичайно, читання – це саме та традиція, яку ми відроджуємо. Булгакови, коли жили в цьому будинку, розважалися насамперед читанням. У нас є проєкт, який так і називається, – «Булгаківське збіговисько». Він створений спеціально для дітей. Для них ми запрошуємо українських дитячих письменників. Діти спілкуються з живими письменниками. Це важливо підкреслити. Тому що, як не дивно, часто діти не знають, що взагалі існують живі письменники. А цей проєкт – прекрасна можливість запитати письменника, почитати йому свої вірші. Ми проводимо такий захід щомісяця. Цьому проєкту вже три роки.

— Яких письменників Ви запрошуєте?

— Різних. Наприклад, у нас були Віталій Кириченко, Катерина Штанко, Сашко Дерманський. Зараз ми вперше запрошуємо перекладача, який перекладає українською мовою для дітей англійську, французьку літературу, щоб діти знали, яким чином і хто робить ці дивовижні переклади книг.

— Які ще заходи, окрім дитячих, Ви проводите?

— Журфікси, літературні лекції. Нещодавно почався наш новий проєкт. Він називається «Вхід з веранди». Це літературний

захід вже для дорослих відвідувачів. Вони зустрічають письменників і спілкуються з ними.

— Чи беруть участь співробітники музею в написанні творів про Булгакова, монографій, наукових робіт?

— Незабаром буде Книжковий Арсенал, і ми підготували дуже серйозне видання, яке створювали багато років. Книга називається «Дом Булгакова». Вона розповідає про життя Булгакових у цьому будинку; це біографія самого будинку – від його народження до теперішнього стану музею. Перша частина присвячена Булгаковим у цьому будинку і всім сюжетам, пов'язаним з ними: що вони читали, як виходили заміж, влаштовували особисте життя, як раділи й страждали. Друга частина присвячена тому, як будинок став музеєм і яким є зараз життя музею.

— Чи проводите Ви презентації книг та обговорення новинок літератури?

— Обов'язково проводимо. І презентація книги «Дом Булгакова» теж буде в нас у музеї 15 травня на день народження Булгакова. До цього ми видали книгу «Дачі Булгакових» і презентували її. У музеї все набагато цікавіше, ніж у звичайному житті. У музеї книга, перш ніж стати книгою, проходить певні стадії підготовки. Спочатку потрібно зібрати матеріал. На його основі організовується виставка. А після виставок і обробки матеріалу видається книга, тобто ці матеріали проходять різні метаморфози.

— Чи змінилася якість видань творів Булгакова? Які видання цікавіші: сучасні або попередні?

— Наразі це дуже серйозна проблема, але й у радянські часи з книгами теж було непросто. Коли під час екскурсії я питаю, що було найдефіцитнішим у Радянському Союзі, молодь, вихована бабусями, часто говорить про все, але не про книги. Називають кросівки, цукерки. А я кажу, що, звичайно ж, це книги. Ми по три-чотири години стояли в черзі, щоб тільки зайти в книгарню. Можливо, ти купиш книгу, якщо залишиться, а може й ні. Звичайно, ніякого вибору не було. У радянський час зовнішньо книга була далека від ідеалу. Друк був надзвичайно поганим, але загалом був досить якісний папір, якісною була й підготовка книги, редакторська робота. Видання книг з помилками траплялися вкрай рідко. З цим було дуже строго. А зараз можна видати все, що хочеш. Можна надрукувати хоч три букви і видати це тисячним тиражем – були б гроші. З одного боку, це добре. Але з іншого – таку кількість непрофесійної літератури, яку ми отримуємо, наприклад, про Булгакова, складно уявити. Михайло Опанасович просто в труні перевертається. Нерідко можна зустріти абсолютно неперевірену й ненаукову інформацію. Всі обігрують одні й ті ж теми: жінки, морфії, відьми... Загалом, все те, що лежить на поверхні та є абсолютно піною. Крім того, тепер стало нормою не посылатися на джерела. Я вже не кажу про те, що просто як джерело інформації передруковують Інтернет – ситуація неконтрольована. Коректорські роботи теж дуже слабкі. Мені подобаються видавництва, які мають свою нішу. Вони обрали нішу й зробили її своїм брендом. І цей бренд дозволяє їм стати фахівцями в обраній темі.

— **Які з українських видавництв Вам здаються найбільш професійними?**

— Наприклад, видавництво «ВАРТО». Вони працюють з київською темою. Всі їхні книги пов'язані з історією Києва, автори, з якими співпрацює видавництво, – киевознавці. І, оскільки наша книга теж пов'язана з історією Києва, ми звернулися до цього видавництва, знаючи, що вони, як редактори, знайдуть і помилки, і фахівців-консультантів, які перевірять, чи не помилилися ми з адресами, назвами вулиць, подій. Якщо видавництво вважає, що воно спроможне видавати абсолютно все, то все – це, як правило, ніщо.

— **І, звичайно ж, мене, як майбутнього видавця, цікавить питання: чи є у друкованої книги майбутнє?**

— Авжеж, як залюблена в книгу людина, я не вірю, що вона піде з нашого життя. Мені здається, це якась похмура фантастика, яка ніколи не стане дійсністю. Скажу, що в мене зовсім молода дочка і, безумовно, у неї є всі ці гаджети. Але вона дуже любить читати! Вона любить, щоб вдома були книги. І коли я пропоную їй книгу, вона цьому надзвичайно радіє. Тож я думаю, що книги залишаться в нашому житті й будуть її справжньою окрасою.

АНА МОРЕ (Анастасія АЛЕКСЕЄНКО)

студентка 2 курсу Інституту журналістики КНУ

СТВОРИТИ СЕБЕ. ВОВАВОВА, АБО ІНША ПОЕЗІЯ

Творчість не приносить прибутку. Творчість частіше забирає, ніж дає. Час, кошти, нерви. Ви досі так думаєте? Досі думаєте, що, вміючи писати, малювати, творити (!) варто залишити це і шукати кращого способу для створення успішного «Я»? А от і неправда. Митець має місце для існування. Особливо, якщо ти дійсно митець. Сьогодні ми поспілкувалися з українським молодим поетом Вовавова. І ось що з цього вийшло.

Я би розповів про те, що існує не лише нудна поезія, до якої всі звикли, а й поезія, від якої хочеться сміятись, надриваючи живота, а після – глянути в дзеркало й подумати.

Кулібаба Володимир Олександрович. Місто Київ. “Вовавова” – тому що так вийшло. Втрапив на одне змагання (літературний слем), ну і підписався як усі початківці – що перше в голову прийшло. Але так склалося, що виграв його. Ото й почали усюди так підписувати. А коли кубок України зі слему (того ж таки літературного) виграв, уже й змінювати щось не було сенсу. Пробувати почав років у 16. Ну мабуть, через підліткове бажання як максимум – перевернути світ, як мінімум – сподобатись дівчинці. Почав ходити на літвечори, дізнаючись про них випадково. Іноді навіть намагався щось перелякано побубоніти. А якось прийшов, а мені кажуть: «Тут змагання сьо-

годні. Вхід платний. 20 гривень. Учасникам безкоштовно». Грошей в мене не було. Що поробиш, довелося виступати.

Стиль? Сатиричний. Іноді жорсткий, але завжди правдивий. Подобається, тому що він багатогранний. Ти розкриваєшся і як поет, і як особистість.

Переможець Літературного Слему Києва, Харкова, Тернополя, Фестивалю «Захід 2010». Автор двох книг. Перша книга була чистим самвидавом без реєстрацій. Друга – вже повноцінна зі штрих-кодом, ISBN (International Standard Book Number — міжнародний стандартний номер книги) та рештою хитрих штук як-от захист прав на «Вовувову». Є пропозиції від магазинів, але не певен, що то ефективно. Живі виступи – набагато кращий шлях аби продюсувати книгу. Спонсори? Коли починається спонсорство та продюсерство – закінчуєшся ти.

Виступаю постійно. Іноді щось організовую сам, іноді запрошують, в журі там, як коли.

Краще сказати: поезія ніколи не приходила в моду в принципі. Вона завжди була підбитою качечкою, що намагається злетіти. Зараз майже вся популярність поета зводиться до вміння розкрутити себе в соцмережах. Щодо популяризації... Давати можливість розвиватися в різних жанрах, створювати якісь організації. Щоб це фінансувалося державою. В нас же поки що навпаки: та сама Спілка письменників замість виділення коштів ще й якийсь членський внесок вимагає.

Ви почнете бути поетами чи письменниками в той момент, коли випишетесь настільки, що будете думати про пошук теми, яка б вас зацікавила, а не тому творити, що Маша не дала, а потім ще й кинула, чи Міша «поганий». Коли те, що ви робите, буде вашою зброєю, а не віддзеркаленням вразливої душі.

От тоді й почнетесь Ви.

Марина ДУБИНА

студентка 3 курсу Інституту журналістики КНУ

**«ЗРОБИТИ ЦЕ САМЕ ТАК, ЯК ХОЧЕМО, ВІД ПОЧАТКУ ДО
КІНЦЯ»
– КРЕДО МОЛОДОГО ВИДАВЦЯ**

*Я – вільний, у диму, у мряці фіолетів,
Я – що свердлив щоглом червону твердь небес,
Я – повен ласоців для вибраних поетів:
Серцевих медицин і плястрів синіх плес*

*Артур Рембо, «П'яний корабель»
(переклад Василя Бобинського)*

В Україні з'явилося видавництво, що спеціалізується на декадентській поезії. Двоє молодих людей з Івано-Франківська цього літа заснували «П'яний корабель» саме для того, щоб видавати немейстримну поезію. Мірек Боднар – головний редактор, перекладач і поет, переможець цьогорічного конкурсу «Metafora», Христина Матвійчук – директор видавництва, перекладачка. Вона погодилась коротко розповісти про витоки проекту.

— Як видавництво отримало свою назву?

— Коли ми з Міреком задумали створити власне видавництво, одразу ж знали, що видаватимемо деструктивних «елементів» – бунтарів, пияків, самогубців, визнаних та невизнаних постичних геніїв,

тож назва прийшла якось сама собою, адже вплив Артюра Рембо та його програмного вірша є на всіх тих, кого ми плануємо видати.

— Що виникло першим – видавництво чи його тематичне спрямування?

— Синхронно. У Мірека були готові переклади Джима Моррісона і Рафала Воячека, які він хотів запропонувати декільком видавництвам. Але в якийсь момент ми прозріли і подумали, що можемо видати їх самі. І зробити це саме так, як хочемо, від початку до кінця.

— **Наскільки зараз складно почати власну видавничу справу?**

— Не надто складно – головне мати бажання і терпіння. Та кож нас дуже підтримують друзі та родичі. Серед друзів, які допомагають видавництву, – франківський графік Кірілл Кіріллов, який спільно з Міреком Боднарем працював над першоідеєю видання Джима Моррісона.

Першою книжкою видання стане повна збірка поезій (але не пісень) соліста гурту «The Doors» Джеймса Дагласа «Джима» Моррісона. Усі вірші, що виходили офіційно, українською видадуть в одному томі «Американської молитви» – за назвою поеми 1969 року. Книгу планують презентувати на Книжковому арсеналі–2016.

— **Чому вирішили видати Джима Моррісона найпершим?**

— Переклад Моррісона, як сказано вище, уже був готовий. До того ж, наш друг, івано-франківський графік Кірілл Кіріллов на той

час, коли ми задумали створення видавництва, уже намалював половину ілюстрацій до книжки. Окрім того, ми хочемо, щоб наша перша поетична книжка задала тон усій поетичній серії, а Джим, власне, є втіленням тих цінностей, які домінують у ній.

— **Якими накладками плануєте виходити?**

— Усе залежить від автора. Окрім того, орієнтуватимемося на попит. Але, швидше за все, у середньому буде 1000-2000 примірників.

— **Як ваші книжки знаходитимуть свого читача?**

— Будемо намагатися проводити активні та цікаві піар-кампанії як в Інтернеті, так і в реальному житті. Зокрема, хотіли б зробити кілька презентацій збірки поезій Моррісона з музичним супроводом, на яких наші друзі-музиканти грали б кавери на «The Doors».

— **Хто він – сучасний читач поезії декадансу?**

— Це людина, яка мислить вільно, позбавлена стереотипів, табу і штампів, та, яка не боїться заглядати всередину себе і того, що там побачить. Та людина, яка вслід за Джимом Моррісоном могла б повторити: «Мене цікавить усе, що пов'язане з бунтом, безладом, хаосом, безглуздими на вигляд вчинками. У цьому я вбачаю дорогу до свободи».

Вікторія КРЮКОВА (Київ)

Навчаюся на англomовній магістерській програмі у Інституті журналістики КНУ ім. Шевченка. Паралельно працюю журналістом фрілансером, пишу статті.

Спеціалізуюся на таких темах як культура (література, кіно, музика) та міжнародна політика (особливо, США та Європа).

Найбільше люблю усе що пов'язано з медіа та іноземними мовами.

Захоплююся проектним менеджментом, історією та акторством.

СУЧАСНА МАСОВА ЛІТЕРАТУРА ТА ПРИЧИНИ ЇЇ ПОПУЛЯРНОСТІ

Традиційно ми звикли поділяти літературу на елітарну та масову. Елітарна – це, як-то кажуть, для обраних, а масову можна знайти де завгодно у необмеженій кількості, адже усі книжкові магазини переповнені подібною літературою.

Оскільки мені дуже цікаво, за якими критеріями люди обирають собі книжки, які саме і чому, я захотіла дослідити сьогоденні тенденції у масовій літературі. І, звісно, проілюструвати все це прикладами.

Почати я хочу з поняття самого «бестселера» (bestseller) та його батьківщини – Америки. Власне, у самому слові вже закладена відповідь. Бестселер – це будь-який продукт (термін найчастіше уживаний саме щодо літератури), який неймовірно добре продається.

Популярний, одним словом. Пояснення виникнення бестселера можна отримати від Наталії Олександрівни Висоцької. Щоб зрозуміти, чому масова література виникла саме в США, треба зрозуміти тогочасні реалії: «Специфіка функціонування масової культури (і, зокрема, белетристики) в Америці пов'язана з дією численних чинників, серед яких найсуттєвіші, мабуть, такі: незмірно вищий ступінь суспільного демократизму, порівняно зі старенькою Європою; високий рівень письменності серед населення; змасовішання соціуму, яке відбулося швидкими темпами; раннє усвідомлення фантастичного комерційного зиску від орієнтації на багатотисячну читацьку аудиторію. Дослідники фіксують кілька етапів «видавничої революції» в США – це період між 1840–1860-ми рр., який позначився першими рекордними прибутками від видавництва книжок; виникнення в 1879 р. книг кишенькового формату; розповсюдження на початку ХХ століття видань у паперовій обкладинці». Тож, люди зрозуміли, що на книжках можна добре заробити, та й взялися до справи. Тут усе зрозуміло.

Але все-таки цікаво, які є причини масової популярності певної книжки. Тут, на мою думку, причини варто розділити на суто практичні та психологічні.

Практичні це, насамперед, гарна реклама. Це коли людина чує з радіо або бачить рекламу книги «Фелікс–Австрія» Софії Андрухович і в 7 з 10 випадків піддається бажанню придбати її. Адже, напевно, книга таки цікава, якщо реклама мало не всюди.

А от психологічних причин набагато більше:

- необхідність бути у тренді (твої друзі читають цю книгу, а ти ще ні – треба ж не відставати);
- тематика книги або стиль автора одразу захоплюють;
- особистий інтерес до конкретного автора (пам'ять про його попередні книги та небажання пропустити свіжу роботу, щоб потім зробити власні висновки);
- ви є книгоманом (постійно відвідуєте книжкові крамниці, стежите за новинками і просто не можете пропустити щось нове на полиці).

Але останній пункт порушує питання читацького смаку. Не буде ж книгоман купувати все без розбору. Напевно, у нього також є певні уподобання в літературі. Саме тут, на мою думку, літературу й почали ділити на масову та елітарну. Чому масова література називається масовою? Бо вона популярна серед великої кількості людей. А чому вона серед них популярна? Чому одні книжки купують масово, а інші залишаються у читацькому затінку?

Відповідь, як на мене, така – треба розбирати кожен окремий приклад, кожен окрему книгу, автора і т.д. Немає якоїсь простої формули для усіх. Я, наприклад, не можу сказати, що книжки Умберто Еко, який формально повинен належати до списку елітарних авторів, погано продаються. Навпаки – його романи стають тими ж самими бестселерами. Можливо, його як автора надзвичайно цікаво читати, у його книжках несподівані сюжетні повороти й т.д. Причин може бути безліч. Проте феномен Еко, за визначеннями деяких літе-

ратурознавців, саме у тому, що він, будучи серйозним письменником і теоретиком, використовує у своїх роботах елементи масової літератури. Тому його романи такі популярні. Ще один яскравий приклад – це «Під мережею» Айріс Мердок. Це, так званий, «інтелектуально-філософський роман», але доволі популярний серед загалу. Хоча, знову ж таки, формально цю книгу необхідно віднести до елітарної літератури, бо я щось не бачу її у великій кількості на полицях книгарень. Не бачу, бо немає замовлення на переклад авторки українськими видавництвами через сумніви у тому, що книги Мердок в Україні будуть користуватися попитом. На відміну від того ж Пауло Коельо, якого із задоволенням перекладають, бо люди купують. Отже, він є автором масової літератури. Точніше автором романів, які дуже люблять жінки. У письменника виникає спокуса, коли він спостерігає за популярністю власних робіт, і той, хто добре продається, вимушений знов писати щось схоже. Схоже за тематикою, питаннями, які розглядаються у книзі. Навіть якщо це цілковита банальність. Звичайно ж, є й ті, що не погоджуються на таке. Саме ці письменники й вважаються авторами елітарної літератури. Вони не зраджують собі.

Повертаючись до головної теми мого матеріалу, я хочу розібратися у популярності масової літератури на конкретних прикладах. На книжках, що я прочитала, розібрала й можу судити.

Популярне завжди те, що одночасно стосується багатьох. Люди зазвичай читають про те, що їм близьке й що вони можуть бачити у своєму житті. Або навпаки – зовсім не бачити. Зокрема, йдеться про фантастику як про втечу від реальності. Ось чому цей жанр

(прихильницею якого я теж є) такий популярний у XXI столітті. Саме тому за приклад я взяла літературний бестселер останніх років у жанрі фентезі «Hunger Games» («Голодні ігри») Сьюзен Коллінз.

Я спробую довести, чому ця трилогія усе ж таки трохи відрізняється від стандартного типу масової, тривіальної літератури.

Антиутопічна тематика з'явилася ще в «The brave new world» («Прекрасний новий світ») Олдоса Хакслі. Він першим створив те, що зараз модно називати постапокаліптичним або антиутопічним жанром – коли автора мало хвилює реальність і він створює власний, особливий світ, в якому свої правила та закони. Зазвичай, існування такого світу можливе лише після того як наш, звичайний, буде зруйнований.

Пригодницький, антиутопічний, але й з елементами психологізму та фентезі. Ось у чому, на мою думку, можна простежити різницю між банальною, одноманітною масовою літературою й «Голодними іграми». Для мене банальність закінчується там, де починаються роздуми.

По-перше, провідною темою трилогії Сьюзен Коллінз (особливо третьої книги – «Переспівниця») є революція. Повстання, яке, за всіма відомими канонами, повинне бути проти корупційної влади. Тематика, м'яко кажучи, дуже близька сучасному читачеві. Особливо після «Арабської весни». Жанр трилогії – пригодницький роман, а він завжди був популярним серед читачів, бо змушував їх уважно слідкувати за раптовою, несподіваною зміною сюжету.

По-друге, у романі є знайомий кожному американцю набір з демократії, Капітолію і, врешті, самої Америки. Щоправда, сюжет розгортається в тому, що від неї залишилось.

Проте саме згаданий вище психологізм відрізняє «Голодні ігри» від традиційної масової літератури. Він проявляється в стилі мислення головної героїні. Кітніс Евердін – підліток (перш за все, фентезі популярне серед молоді), але, аби вона мислила як звичайний сучасний підліток, книгу не можна було б відрізнити від іншої масової літератури. Але справа саме в тому, що вона так не мислить. Просто не може. Саме через той світ, що вибудувала Сьюзен Коллінз. Головна героїня вимушена думати, брати на себе ролі (захисниці родини, потім – символу революції), не властиві нормальному підлітку. І те, як вона це робить, з якими емоціями та думками, паралельно відшуковуючи своє «Я», і стало, на мою думку, однією з причин популярності трилогії. Кітніс – це образ молодого, сміливого, харизматичного лідера, здатного впливати, а головне, надихати маси.

Відомо, що герой в чомусь є відображенням нації. Якщо він не відображає цінності, що є важливими для читачів, книга не стане успішною. Недарма ж Супермена вигадали наприкінці 30-х років XX століття. Його сприймали як символ боротьби європейської культури (у широкому сенсі цього слова), усього західного світу проти нацистської Німеччини. І в той же час, за Фрейдом, Супермен був утіленням тої прірви між мріями та їх досягненням усередині американського суспільства.

Варто згадати й екранізації всієї серії книг. Як це було й з іншими фентезі, такими як «Володар перстнів» та «Гаррі Поттер», спочатку вийшли книги, а згодом й екранізації. Одне сприяє популярності іншого. Екранізації виданих книг це взагалі інше дуже цікаве питання. Питання того, що режисер псує на екрані те, що вам так подобалося читати. Найчастіше так воно й буває. Але у випадку з «Голодними іграми» фільми не зіпсували враження від книг, а лише посилили інтерес. Такі книжки самі просяться на екран. Читаючи, ти вже уявляєш собі картинки, сцени в голові та те, як підеш в кінотеатр. «Голодні ігри» стали поштовхом до розвитку цілої імперії подібних за жанром книг та кінострічок: «Дивиргент», «Той, що біжить лабіринтом». Тож можна впевнено сказати, що «бум» на таку масову літературу лише розпочався.

Володимир ГРИСЮК

Народився 28 липня 1993 року у місті Луцьку. Закінчив з відзнакою факультет філології та журналістики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (2011–2015). Юридичний факультет цього ж університету (2011–2016). Навчаюся у магістратурі Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Працював у видавництві «Фоліо», в «Газеті по-українськи», журналі «Країна».

ЛЮБОВ ПРОЙШЛА

Есе

– Ви стоїте у черзі? – питає мене дівчина з кучерявим чорним волоссям, у руках тримає книжку Оксани Забужко «І знов я влізаю у танк...». – Бо я хочу, щоб мені Жадан збірку підписав.

– Ні, – відповідаю. Іронічно посміхаюся і відходжу вбік.

У залі львівського Палацу мистецтв хлопців можна порахувати на пальцях, усі інші – дівчата до 25. Обсіли харківського поета: роблять селфі, обіймаються та цілуються.

Незнайомка виправдовується.

– Ви не подумайте, я не фанатка Жадана, просто мене попросили підписати...

Знизую плечима, кажу, що нічого не маю проти.

Через 15 хвилин знову зустрічаємося поглядами. Дівчина, на вигляд ображена, прямує до виходу.

Питаю, що сталося.

– Ай, тож я дурна, – відповідає. – Дала Жадану підписати книжку Забужко.

Я засміявся. Згадав однокурсницю Олю. Вона мала хобі – колекціонувала книги з автографами. Найбільше полюбила молодого автора-початківця, про якого схвально відгукувались критики. Назбирала купу книг, підписаних ним. Та поки Оля закінчила університет, митець уже спився. Та й сама вона довго не могла знайти роботу. Врешті, влаштувалася касиркою у книжковий магазин. Там же продавала видання зі своєї колекції, бо любов до книг давно пройшла.

Декілька тижнів тому був у неї у гостях. Поки Оля несла до вітальні чай з лимоном, побачив книгу її колись улюбленого прозаїка. Лежала під ніжкою комоду, щоб не гойдався.

ТАЛАНТУ НЕМА

Есе

– Пише як курка лапою, а на журфак поступила, – скаржитися на свою вже колишню подругу абітурієнтка Ілона. Мріє стати диктором на телебаченні. – А я писала-писала той репортаж на творчому конкурсі. В результаті пролетіла, як фанера над Парижем. Моїми ж творами захоплювалась вся дирекція школи! Де справедливість? – питає, розводячи руками.

Слухаю її і згадую, як було в мене.

«Це найгірший твір з усіх» – казала мені вчителька української мови і літератури. У школі мою творчість не любила найбільше.

Низенька блондинка, дружина міліціонера. Вона зачитала мій твір про лірику однієї з сучасних поеток вголос перед усім класом. Хотіла присоромити за невігластво. Вона любила схрещувати ноги і читати каталог косметичної продукції «Оріфлейм».

Бере до рук мій зошит із зображенням корови на обкладинці.

– Тільки послушайте цей перл: «Лірична героїня трохи інфантильна. Вона думала, що то «самотність». А насправді їй просто хотілося цукерок».

Клас зірвався реготом. Вчителька фотографує мою творчість на телефон, щоб зачитати в учительській. Ставить під твором «2» і кидає зошит вбік.

– Краще б ти уже списав!

Всі мої наступні роботи оцінювала не вище трійки. І тільки одного разу поставила чотири з мінусом, бо мала гарний настрій. Чоловік подарував сережки і каблучку із блакитним камінчиком.

– У яке ПТУ ти будеш вступати? – запитає вона у мене за декілька місяців до випускного.

Не почувши відповіді, додає:

– Як хоч, але на журфак не візьмуть точно. Бо ні літературного смаку, ні таланту до слова у тебе нема.

У відповідь я посміхнувся.

– Ти мене зовсім не слухаєш, – повертає до розмови Ілона. – Про щось задумався?

– Та трохи. Згадав, що мушу бігти в редакцію.

ФОРТЕПІАНО І ОЧІ ПАУЛИ БІР

Рецензія на фільм «Франц» кінорежисера Франсуа Озона.

Про сюжет

Німеччина, 1919 рік. Кінець Першої світової. Дівчина Анна втратила на війні свого 23-річного нареченого, скрипаль Франца. Вони з його батьками жили у невеликому німецькому містечку. Закохана пара збиралася одружитися, та не судилося. Після війни Анна доглядала за батьками покійного коханого і відвідувала його могилу. Хоча у цьому немає сенсу – чоловіка поховали анонімно, разом з іншими загиблими, а могила – це тільки символ. Її відвідини – ритуал. У будинку стоїть непробивна жалоба. Кімната Франца лишилася без змін – все так, наче він ще живий. Вкотре прямуючи на кладовище, Анна бачить незнайомця, який поклав квіти на його могилу. Як з'ясувалося, це – Адріан. Француз, який під час військового протистояння був по той бік барикад. Зараз він приїхав з Парижа до Німеччини, щоб розповісти рідним правду. Втім, все вийшло не так, як він планував. Бажання правди перетворилося у велику брехню. А зустріч з коханою загиблого друга, Анною, переросла у дещо більше.

Про задум

Шляхи Божі незбагненні. Режисер намагається з'ясувати, що таке любов. Банально? Може, але. З перших хвилин фільму здається, що «дружба» Франца й Андріана була чимось трохи більшим, аніж «дружбою». Зі слів Андріана, глядач із досвідом перегляду «Горбатого гори» скаже, що аж так побиватися за військовим побратимом — зі слізьми, тремтячими руками і втрачанням свідомості — не зовсім зрозуміло. Сумніви. Сумніви. Сумніви. Цитата з Поля Верлена. Любов до Мане. Лувр. Уже наче все й так зрозуміло. Вже морально підготувався до щирого зізнання. Аж раптом — ні, він не гей. Анна, звісно, цьому безмежно зраділа. Вона з кожним днем усе більше в нього закохується. Це дивно, зважаючи на траурну атмосферу. Чи настільки сильно вона кохала Франца, що заледве познайомившись із його другом, готова піти з ним на танці? А потім і до Парижа поїхати? Цей фільм не в стилі: «На війні помер Франц, помолімося», навпаки: «Так, так, Франц, наш любий Франц помер, але...». Франсуа Озон показує, що після «кінця» і, здавалося б, нестерпного болю завжди є ще якесь «але». Й от воно стукає у двері.

Про акторів

Головного героя (Адріана) грає французький актор П'єр Ніне. Що сказати — вусики зайві. У нього образ швидше шарлатана чи дрібного злодюжки, а не пригніченого лихом приятеля. Німецька акторка Паула Бір зіграла чудово. Тут є все: і типаж, і характер, і стиль. Хочеться дивитися й запам'ятовувати як вона говорить, як ходить і

як робить невдалу спробу самогубства. Це все дуже гарно. До речі, її відзначили премією імені Марчелло Мастоїанні як найкращу молоду актрису. Справедливо відзначили. Німці Ернст Штецнер та Марія Грuber грають батьків Франца. Ну тут просто ідеальна парочка. Типові німецькі предки, так би мовити. Тато – лікар із довгим блідим обличчям, а мати як мати. Великі добрі очі, що готові пробачити тобі навіть злочин проти людства. Ще можна згадати Сиріл Клер. Грає матір Адріана. Актриса непогана, але її героїня... Теж, до речі, французка. Там грати особливо не доводилось. Нудна і формальна до мерзоти. Складається враження, що мета її життя — нести себе світу.

Про режисера і фільм

Франсуа Озон — один із головних французьких режисерів сучасності («8 жінок», «Басейн»), номінант на «Золоту пальмову гілку» Каннського кінофестивалю й володар премій Берлінале та Сан-Себастьяна.

Ця картина є римейком «Недоспіваної колискової» Ернста Любича — антивоєнного фільму початку 30-х років минулого століття. Працюючи над фільмом, Франсуа Озон радив акторам подивитися «Білу стрічку» Міхаеля Ханеке та «Пишність у траві» Еліа Казана. Для перевтілення в Адріана, П'єр Ніне вчився німецької мови, гри на скрипці та вальсуванню.

Зйомки картини відбувалися в маленьких містечках неподалік Берліна, що майже не постраждали від Другої світової війни і зберегли дух епохи, описаної у фільмі Озона.

Про найцікавіше

Найкраще у фільмі — це музика і стиль. У всьому. Фортепіано й очі Паулі Бір. Скрипка й шелест осіннього листя на кладовищі. Потяг і подих. Вірші Поля Верлена французькою й картина «Самогубець» Едуарда Мане 1877 року, яка у фільмі висить у Луврі, а насправді зберігається в колекції Еміля Георга Бюрле в Цюриху. Запам'яталися останні слова Анни про те, що ця картина надихає її на життя.

Стрічку «Франц» можуть побачити глядачі в Києві, Вінниці, Запоріжжі, Дніпрі, Львові, Одесі, Сумах, Ужгороді та Харкові. Подивитися можна в українській озвучці та мовою оригіналу із субтитрами.

«У ВАС ДУШЕВНИЙ ПОРИВ — ЦЕ ДОБРЕ, АЛЕ ХОЧА Б ЗНІМІТЬ ЦЮ ІРЖУ»

Промова-публічне інтерв'ю зі Святославом Вакарчуком

Зустріч із лідером гурту «Океан Ельзи» відбулася 22 серпня 2016 року в київському Музеї історії України. Святослав Вакарчук прийшов на лекцію одягнений класично — у білій сорочці та чор-

них штанях. Став серед експонатів музею — позолочених хрестів, коштовно оздоблених Євангелій, чаш для причастя та архієрейських жезлів. Каже, що не хоче сидіти на одному місці, тому ходитиме довкола столу з мікрофонами.

— Незалежність — це коли народ не може далі терпіти й розуміє, що потрібні зміни, — каже музикант. — Так, нестабільність погіршує добробут людей. Та коли людей доводять до ручки — будь-яка зміна на краще. Приблизно цю ж думку сформулював у преамбулі Декларації про незалежність США президент Томас Джефферсон. Він пояснив, чому 15 колоній хочуть бути незалежними, а не просто констатував факт. Щоб незалежність мала успіх, у громадянському суспільстві має бути еліта. Люди, які знають що робити далі — як, куди й навіщо йти. 1991 року в Україні цю умову не виконали. Були «шістдесятники», але насправді героїчних зусиль було як крапля в морі. Неосвіченість та безвідповідальність еліти привела до стратегічної помилки із самого початку. Почали будувати політичну державу й націю одночасно, а цього не потрібно було робити. Бо формуванням політичної нації займаються митці.

На лекції Святослава Вакарчука сидить переважно молодь — жінки та чоловіки до 30 років. На перших лавах чоловік в окулярах із чорним обрамленням жує жуйку. Назвався Олегом. Питає у Вакарчука про те, що робити у відносинах із Росією.

— Географію ми ніколи не змінимо. Нам не можна мріяти, що колись матимемо інших сусідів. Так було вчора, є сьогодні й буде завтра. Відповідно, потрібно вибудовувати свою прагматичну позицію.

У міждержавній політиці емоціям не місце. Наприклад, Китай не сприймає Тайвань як незалежну територію. Усі ці роки там існував дуже негативний політичний контекст — ворожий. Це їм не завадило останні 30 років мати прекрасні торговельні відносини. Це звучить як абсурд, але це означає, що вам для своєї країни потрібно сидіти з калькулятором і конституцією. Рахувати, що для країни буде краще.

— Через непрості історичні й географічні умови ми не можемо дозволити собі мати слабку армію. Українці приречені, як Південна Корея чи Ізраїль дбати про оборону країни. Тому важливо подолати корупцію в армії. Якщо наслідки корупції в інших сферах видно через два-три кроки, то в армії вже на першому кроці вона створює жахливу ситуацію, що може призвести до втрати незалежності. Думаю, що корупцію в армії слід прирівняти до національної зради або до таких злочинів, як вбивство.

На думку Святослава Вакарчука, найбільш шанованою та високооплачуваною має стати професія вчителя.

— У нас така система освіти, що вчитель завжди правий. Це позбавляє дітей мотивації. Їх не вчать сперечатися та обстоювати власну точку зору. Зі школи вони виходять із думкою, що є начальник, який знає краще. Батькам також потрібно пояснювати своїм дітям, що найважливішою є їхня власна свобода вибору. Дитині можна порадити, допомогти, але вибір за нею. Це формує дуже хорошу рису характеру. По собі знаю, мене дуже важко збити з дороги, яку я для себе обрав. Не думаю, що існує хтось, окрім мене самого й Господа Бога, хто зміг би змінити моє бажання робити або не робити чогось.

— Якщо у XVIII сторіччі інформація це знання, то сьогодні це не так. Є Google — інформація сьогодні коштує нуль. Не потрібно цим напихати голову, вчить дітей аналізувати світ. Вони мають не завчати математичні формули, а розуміти, як користуватися математикою в повсякденному житті. Освіта повинна мати практичну цінність. Навіщо вивчати сотні тисяч дат, не пояснюючи, навіщо вони потрібні. Ми знаємо, що 988 року Україна прийняла християнство, але чому саме візантійське й чи був інший вибір — цього учні не знають. Треба цілий урок говорити про це, а між іншим сказати дату.

— Уроки патріотичного виховання важливі. Але вони нічого не вирішать. Патріотизм не є ефемерним поняттям. Патріотизм — це не кохання. Країну люблять за щось, а не просто так. За родину, яка тебе виростила, за вулицю, якою ти ходив до школи, і яка зробила з тебе людину. За гроші, які не дешевшають кожного дня, за зарплату, за яку ти можеш собі купити якісні речі. Це все є патріотизм. За це люди боротимуться зі зброєю в руках.

— Скажу чесно, мене дратують зовнішні вияви патріотизму. На початку 2014 року почали фарбувати мости й паркани в жовто-блакитний колір — просто по іржавому. Я цього не зрозумів. Так, у вас душевний порив — це добре, але хоча б зніміть цю іржу й охайно пофарбуйте. А ще краще — відремонтуйте той міст. Це дасть значно більше, ніж жовто-блакитний колір на ньому.

«ПОЦІЛУВАЛИСЯ НА ПРОЩАННЯ, А ПОТІМ ВІН ПОМЕР»

Реакція на телепроєкт

— Поцілунок був дуже ніжним, я відчула себе маленькою дівчинкою, яку ще ніколи не торкався хлопець. Шкода, що цілувалися на прощання — він же потім помер. Мені сподобалось, тільки не кажіть нікому, — каже Оксана Данилова у фільмі «День Незалежності. Григорій Піпський». У фільмі вона грає головну героїню — Наташу, яка закохана в гімназиста Грішу, одного з героїв Крут.

Цю стрічку разом із ще з 4 короткометражками знімають до Дня незалежності України в рамках спецпроєкту каналу СТБ.

В Олега Коркушка (він у стрічці грає Грішу) немає дівчини, а в мене — хлопця, тож ми могли б щось закрутити, — продовжує актриса. — Для наших героїв це перше кохання. Вона з багатої російської родини, він — гімназист, що збирається на фронт. Благає його не їхати, бо розуміє — хлопець помре. Деякі актриси, щоби заплакати, згадують особистий біль, а я повністю вжилася в роль і ледь стрималась, щоб не розревітися завчасно. Ще і сукня тисне. Спека, а там п'ять підкладок. Режисер каже — мусиш терпіти, бо на тобі гарно сидить.

Керівник проєкту, продюсерка Тала Оніщук одягнена у футболку з написом «Мій бойфренд кращий, ніж твій». Каже, що це художня стрічка, але заснована на реальних подіях. Фільм триватиме близько 20 хв.

— У центрі сюжету історія самопожертви Григорія Піпського заради ідеї. Хлопець був одним із 4 сотень київських курсантів, які воювали проти 4-тисячного підрозділу Червоної гвардії Михайла Муравйова. Бій відбувся 16 січня 1918 року поблизу залізничної станції Крути. На той момент він вчився у 7-му класі Кирило-Мефодієвської гімназії. Потрапив у полон до більшовиків, під час розстрілу почав співати гімн «Ще не вмерла Україна». Тоді його тільки-но прийняли.

У стрічці ми зосереджуємося на людині, а не на події. Обрала жанр фільму-портрета. Хочу показати простих людей, для яких основне — переконання. Про біографію Григорія Піпського майже нічого не відомо. Цікаво, що в його житті було два розстріли. Першого разу пронесло: коли в село Мальговичі, де він жив, прийшла московська царська армія, Гриша вступився за глухого діда. До того чіплялися офіцери. Щоб покарати хлопця, вони специфічно пожартували — вивели його на розстріл, а рушниці зарядили холостими набоями. Другий розстріл став фатальним.

В одному з епізодів він сам каже, що двічі куля повз цілі не пролетить. Той випадок дуже вплинув на його характер. Це найдорожчий проект з усіх 5 стрічок, які ми запланували зняти. Уявіть собі, у 2016 році треба відтворити події 1917-го в місті, де майже нічого не збереглося.

На знімальному майданчику, у казармах Київського військового ліцею Івана Богуня, йде робота. Знімають сцену прощання головних героїв.

— Гімназисти вирішують допомогти українському загону — збираються воювати. Усі вони молоді романтики. Як тільки взяли до рук рушницю, — уже й очі горять. До них приїхали батьки та рідні, щоб попрощатися, — розповідає режисер стрічки Анатолій Григор'єв, тримаючи дві сигарети одночасно. — У цьому епізоді фільму вривається війна. До казарм з лінії фронту повернулись юнкери — знесилені, брудні та поранені. Просять у хлопців підмоги. Наташа розуміє, що її коханого на війні можуть вбити і впрошує хлопця поїхати в евакуацію. Він мовчить, а потім цілує дівчину. Обое розуміють, що більше не побачаться.

Попереду в нас ще декілька знімальних днів. Зафільмуємо все в Києві, буде тільки одна сцена в Пирогово. Складно, через те відстаємо від графіка. За сюжетом — зима, а тут літо. Треба викошувати і випалювати траву. Дякувати Богу існує штучний сніг.

Історичний реконструктор Андрій Швачко каже, що консультував знімальну групу стосовно тогочасного одягу та змісту політичних гасел. Він розповів, як саме розмовляв Грушевський, підписуючи Третій універсал у Центральній Раді.

— Підбирав форму військових, а також ув'язнених. Виникали питання, як той одяг носили. В одних були погони, а в інші — ні, у когось комірці розстебнутий, а не можна. Цим питанням займаюся з 2008 року, вдома маю зібрані архіви. Брав участь у військово-історичній реконструкції бою під Крутами за часів Ющенка. Режисер питав, які гасла мають висіти в Центральній Раді. Думали, що «Слава Україні», але ні. Це гасло з'явилося пізніше, спершу було «За вільну

Україну». Цей лозунг підкреслював — наша країна має йти самостійним шляхом, а не бути під владою Москви, як того хотіли Грушевський і Винниченко.

«ФОТОГРАФУЮ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ЧИТАЮТЬ У МЕТРО»

Інтерв'ю з блогером

Анастасія Бондаренко веде у «Фейсбуці» сторінку про людей, які читають у метро. Фотографує пасажирів із книгою й записує, що саме читають. За 2 роки назбирала 850 знімків.

— Почала вести «Підземне київське читання» в листопаді 2014-го, — розповідає Анастасія Бондаренко. — Я захоплююсь жанром вуличної фотографії. Мені подобається спостерігати, що читають люди.

— Це була Ваша ідея?

— Схожі сайти є в Нью-Йорку. Там блогери розміщують якісні і продумані фото. У мене знімки прості. Ідея з'явилася років 6 тому. Захотілось робити знімки, у яких відчувався б швидкий темп життя в Києві.

— Люди надсилають свої знімки?

— Спочатку я фотографувала сама. Потім з'ясувалось, що ця тема цікава іншим — на блог підписалися 4351 користувачів. Запропонувала читачам надсилати свої фото. Приходить 2–3 знімки на

тиждень. Це б мені допомогло, якщо я раптом захворіла, або коли б у мене вкрали телефон.

— Якщо людина читає електронну книгу, також фотографуєте?

— Фотографую всіх. Головне, щоб це була книга, а не газета чи конспект з інформатики. Але іноді роблю винятки. Нещодавно дівчина читала англomовний журнал «The New Yorker». Я клацнула, бо це несподівано.

— Спілкуєтесь із людьми, яких фотографуєте?

— Найчастіше питаю про назву книги, якщо не вдається роздивитися. Хоча для цього є спеціальний прийом: я записую невелику цитату і вже по ній в інтернеті знаходжу, що це за книга, і хто автор.

— Чоловіки чи жінки читають більше?

— Думаю, жінки. Я не відстежувала, але до кінця року звезу фото по групах: хто читає, якою мовою, з якого носія.

— Які книги найпопулярніші?

— З останнього що помітила — Харпер Лі «Вбити пересмішника», Франсуаза Барб-Галль «Як розмовляти з дітьми про мистецтво», Джеймс Джойс «Улісс». Часто трапляється роман «Шантарам» австралійського письменника Грегорі Девіда Робертса.

— Чому Ваш фотоблог став популярним?

— Багатьом цікаво підглядати за іншими людьми. Це стосується не тільки книжок. Дехто розглядає, як людина одягнена, її зачіску, образ.

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Світлана Петряєва

студентка 1 курсу ОС «Магістр», за спеціальністю «Журналістика» при кафедрі соціальних комунікацій Маріупольського державного університету.

Натхнення, за її словами, черпає в музиці, природі, близьких і дорогих її серцю людях. Свою творчістю дівчина намагається торкнутися тонких струн душі кожного читача, щоб ніхто з них не залишився байдужим.

«За роки навчання в Маріупольському державному університеті я не тільки досягла успіхів у навчанні (учасниця 2 етапу Всеукраїнської олімпіади з журналістики та реклами і зв'язків з громадськістю, стипендія ректора, диплом «Бакалавра» з відзнакою), а й зросла професійно, морально та духовно завдяки нашим викладачам».

ГЕОРГІЙ ГЕОРГІЙОВИЧ ПОЧЕПЦОВ ПРО ЖУРНАЛІСТИКУ, ПОКОЛІННЯ 2020 ТА МАРІУПОЛЬСЬКЕ КОРІННЯ

Георгій Георгійович Почепцов – доктор філологічних наук, професор Національної академії державного управління при Президентові України та професор Маріупольського державного університету.

Сучасний науковець, відомий спеціаліст в області комунікативних технологій, інформаційних війн та маркетингу. Російський письменник-фантаст і український журналіст. Він є автором багатьох книжок і публікацій. Георгій Георгійович цікавий не лише як викладач, але й як людина. Студенти 2 курсу спеціальності «Журналістика» Маріупольського державного університету поспілкувалися з професором про його викладацьку діяльність та отримали декілька порад.

— Георгію Георгійовичу, нам відомо, що ви неодноразово викладали не тільки в Україні, але й за кордоном, зустрічалися зі студентами з різною підготовкою та рівнем знань. Розкажіть, чи є щось, чому ви можете навчитися у своїх вихованців?

— Так, був такий випадок. У мене був аспірант у Єревані. Він мав інший комплекс знань, інші вміння та інтереси, оскільки пройшов крізь війну – спілкуватися з ним було дуже цікаво. Згодом він став прес-секретарем Президента Вірменії. І от нещодавно він надіслав мені листа: це була реакція на мою останню статтю «Медіа-комунікації як простір для інформаційних та смислових війн». «Я довго чекав від вас такої статті», – написав він. Мені було страшенно приємно.

— Студенти спеціальності «Журналістика» буквально натовпом присутні на ваших лекціях і, напевно, вони неодноразово ставили собі одне важливе запитання. Як Заслужений журналіст України що ви можете порадити студентам спеціальності «Журналістика», щоб у майбутньому вони могли стати майстрами у своїй справі?

— По-перше, ще невідомо, у якій саме сфері вони будуть професіоналами. Оскільки зараз в Україні немає чіткого розмежування між журналістикою та PR. От за кордоном є різниця: «піарщики» просувають бренди та компанії, а журналісти більш схильні до свободи слова.

Точно можу сказати, що більша частина студентів-журналістів не буде працювати за спеціальністю. PR? Так, вони підуть у PR. Швидше за все, вони також будуть працювати в прес-службах якихось міністерств або компаній. Хтось узагалі може стати аналітиком і його тексти будуть друкуватися тиражем у один екземпляр.

По-друге, суттєво зміниться й сама журналістика. Подивіться, яку кількість людей «з'їв» сьогодні інтернет. Це зовсім інший тип журналістики. Телебачення також різко трансформувало те, що ми хочемо бачити.

Мені здається, потрібно розвивати наше мислення. Що поганого в гуманітарній освіті? Те, що вона не розвиває наші мисленнєві можливості. У нашій голові немає ніякої жорсткої матриці, яка б допомогла формулювати наші думки. Чим відрізняються природознав-

ці, ті, хто займаються точними науками, від усіх інших? У них є така матриця, яка дозволяє їм відразу бути в потоці, у них уже є готові відповіді, алгоритми відповідей. Гуманітаріям навпаки доводиться вигадувати все самостійно. Ось я, наприклад, вчився на факультеті кібернетики, і це стало своєрідним фундаментом мого мислення.

На прохання розповісти детальніше, які знання повинен мати кожен журналіст у сфері медіа професор відповів, що медіа – це наука доволі широка, тому перераховувати якісь конкретні поняття не має сенсу. Чим більше знають журналісти, тим краще для них.

— Георгію Георгійовичу, усім відомо, що наразі інновації у сфері медіа грають важливу роль у розвитку сучасного суспільства. Як ви вважаєте, які інновації у сфері медіа допоможуть змінити сучасне суспільство на краще?

— Перш за все, змінюється сама журналістика, адже це практична дисципліна. Тому більшою мірою кіно й телебачення має вплив на суспільство. Сучасні міністерства пропаганди – це міністерства освіти. Саме вони закладають у голову майбутнього громадянина, що таке добре й що таке погано.

— Ми знаємо, що ви писали дитячі книжки в жанрі фентезі, а також наукову літературу. Чи продовжуєте ви писати дитячі книжки?

— Так, продовжую. Але поки що не видаю. Найближче видання – переклад українською серії казок «Країна міст». Це стара книжка, просто вона перевидається українською.

— **Чи ви пам'ятаєте, скільки книжок написали?**

— Скільки книжок написав, напевно, і не згадаю. Знаю тільки, що дитячих книжок близько 20 і ще деякі чекають на своє видання. Зараз працюю над проектом повнометражного мультфільму за однією з моїх нових казок. Останнє московське видання моєї казки «Золота куля» вийшло тиражем у три тисячі, водночас, у радянські часи ця ж казка була видана в тиражі більш, ніж сто тисяч.

— **Ви пишете дитячу фантастику, розповідаєте про розвиток медіа, чи вважаєте ви себе дослідником майбутнього? Якщо так, які із ваших прогнозів справилися?**

— Зараз прогнози робити вкрай легко. Будь-який песимістичний висновок – уже передбачення, яке має всі шанси на втілення.

— **На лекціях ви торкнулися теми покоління 2020. Розкажіть, якими будуть особливості цього покоління?**

— У нього буде дуже багато особливостей. Одна із них – те, що їм все буде необхідно терміново й зараз. Вони не будуть такими,

як ваші батьки: їм обіцяли квартири – і вони чекали. У сприйнятті вони надаватимуть перевагу екранній дійсності, а не реальній.

Зараз, наприклад, американських військових вчать на відеоіграх. Запитали: а чому не на книжках? Відповідь була такою: нашому типовому солдату в Афганістані 23 роки, у нього бакалаврський ступінь, йому монітор комп'ютера ближчий, ніж книжка.

— **Усім відомо, що ви народилися в Закарпатті. Що вас привело до Маріуполя і що вас пов'язує з цим містом?**

— Насправді в Закарпатті я прожив не більше року. Батьки поїхали туди працювати після закінчення університету. А в Маріуполь я приїхав, знайшовши в сімейному архіві фотографії моїх дідуся та бабусі. До революції вони жили саме в Маріуполі.

— **Чи займалися ви дослідженням свого генеалогічного дерева?**

— Ні. Батько займався таким дослідженням, а я ні. Дід був вчителем ремісничої школи при Маріупольському механіко-технічному училищі, до цього брав участь у російсько-японській війні і був георгіївським кавалером. Бабуся мала диплом московської Міської думи, де було сказано, що їй надано право на викладання рукоділля. Цікавою для мене стала червона сургучна печатка на цій грамоті. Виявляється, фотографія з такою печаткою виконувала функцію по-

свідчення особи. Також, знайшов декілька знімків, де написано, що це фотографія маріупольського фотографа, але я не знаю, хто на них відображен. Тому я планую віддати їх до музею.

Узагалі, зв'язок у плані передачі інформації між батьками й дітьми втрачений. Через нестачу часу батьки мало спілкуються зі своїми дітьми, і як наслідок, діти мають погане уявлення про свій родовід.

Також Георгій Георгійович Почепцов розповів нам про те, що його команда була однією з перших, хто відкрив своє українське інформаційне агентство, де він був головним редактором. Це агентство мало перший номер у своїх документах, тобто було першим у незалежній Україні. Щоправда, це агентство існувало зовсім недовго, видавши декілька номерів свого журналу, воно закрилося.

Розмовляли Світлана Петряєва та Сергій Коломоєць

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ЗАПОРІЖЖЯ)

Марія ПІДГРЕБЕЛЬНА

магістрантка Інституту журналістики й масової комунікації КПУ, членкиня творчої майстерні «Фан-зона українського слова», дописувачка інтернет-видань, шукачка підтекстів і прихованих символів у Мегатексті Життя

ДЕНЬ ТРИВАЛІСТЮ В ЖИТТЯ. СПОВІДЬ ПРАПОРА

Сильний вітер, шквали, летиться сильний дощ, по той бік неба чути суворий грім, природа ніби хоче показати свою скорботу, лють, свій важкий характер. А я стою... хоч би що, трохи волого, але то нічого, головне, що тримаюсь. Я блискучий, відважний, одразу можна помітити. На мені яскраво-синє полотно, мов небо, та жовтогогаряча смуга, як жито. На мені висічені гасла нашої боротьби: «Слава Україні! Героям слава!». На мені Молитва, Заповідь, Надія, Віра й Любов: «Мамо, я повернусь живим!». Важко спостерігати за всіма подіями, які відбуваються переді мною: як летиться палка кров мо-

лодих солдатів (вдома їх, напевне, чекають дружини та малі діти), як бійовик зі злобою та жорстокістю в очах калічить дітей (мабуть, своїх ще не має). Але я тримаюсь, мені не страшний сильний буревій, я стою за свою Батьківщину, бо є її обличчям та гордістю. За мене вмирають, мені залишають останні підписи воїни, мене тримають біля серця... Я піднімаюсь над ворогом у часи перемоги!

А от до мене чимчикує злотворний агресор, бачу, що майже знесилений, весь брудний і поранений у плечі, хоче мене зірвати та знищити, мов якусь ганчірку. Але я не здамся, вистою цю битву за свою Вітчизну до кінця, не дам здолати себе ворогу проклятому. Чую постріл, упав, — мене не перемогти! Війна точиться, чутно крики та стогони невинних, сльози ллються, мов із того нескінченного відра, яке не має дна. Гангстери грають без правил, це гра, де життя і смерть ходять поруч.

Вітер вщух, небо заспокоїлось. Тиша. Мене трішки морозить, на мені попів і кров. Проте навколо ніби все спокійно, десь у далечі чую спів якоїсь незрозумілої мені пташки, але співає гарно, пронизує до кожної клітинки-ниточки. Вийшло сонечко, припікає добре, — я вже сухий, та і хвороба минула. Відчуваю спокій та щастя, що все скінчилося. Мабуть, так завжди, після страшною люті настає сонце та спокій, коли душа наповнена щастям і миром.

Сьогодні мене везуть у Музей АТО, сподіваюся, що та Мама, якій я везу послання, прочитає, і в очах задощить від щастя і віри в те, що Він живий!

Марія БОРДЮГ

20 років. Магістрантка Інституту журналістики й масової комунікації, освітня програма «реклама та зв'язки з громадськістю». Член творчої майстерні «Фан-зона українського слова». Вокальна виконавиця на творчих заходах Інституту та міста, зокрема засідань «Літературної кав'ярні». Есе — улюблена форма оздоблення внутрішнього діалогу.

СПОВІДЬ СПАЛЕНОГО БУДИНКУ

Вечір. Притихла від пострілів вулиця. І я стою в кінці дороги та чекаю, коли повернеться моя улюблена родина Степаненків.

Вони покинули рідні пороги не так давно, десь тиждень тому, але я вже за ними скучив... За звиклими для мене сімейними посиденьками вечорами, за дитячим дзвінким сміхом маленької дочки Оленки та сина Петра, а також за сварками дядька Колі та його дружини Ірини. Усе це для мене було таким рідним. А зараз разом із родиною пішов із моїх стін затишок та родинне тепло.

Стою я, зовсім темний та холодний, усіма покинутий, десь здалеку гудуть гармати та чується відлуння пострілів, чомусь я відчуваю, що й мене колись зачепить ворожий снаряд...

А поки що я згадую ті моменти, коли в мені ще кипіло життя. Звичайний день цієї родини починався зі зборів на роботу та в школу, поверталися всі завжди пізно, і мати готувала вечерю. Я й досі пам'ятаю ці смачні та ароматні страви, які майстерно чаклувала біля плити тітка Ірина. Я наповнювався запахами домашніх смако-

ликів. Потім усі сідали вечеряти та ділилися своїми враженнями за день, розповідали плани на завтра. Повечерявши, малі йшли гратися, а Ірина з Колею дивилися випуск новин... Ех, як же все тоді чудово було... Я дихав спокоєм та теплом...

Дуже добре запам'ятався той день, коли вони пішли від мене. Це був суботній ранок, усе було як завжди: усі прокинулися, поснідали та почали збиратися на ранкову прогулянку, але тут до них прийшли сусіди та повідомили, що поблизу нашої вулиці почався обстріл будинків, і моя родина раптово прийняла рішення збирати речі та переїжджати, напевно, до Києва, а там як вийде. Подивилися мені в очі-віконця... У душу — на ікони... Зачинили вони мої двері востаннє десь о дванадцятій.

Перервали мої спогади дивні звуки. Десь по середині вулиці я побачив величезні БТР і мені стало моторошно. Що ж трапиться з нашим селом та сусідніми будинками, де ще живуть люди?

Й ось я бачу, як вулицею йдуть якісь неприємні люди в масках та підпалюють будинки... Невже це все?! Це мої останні враження та подихи, уже ніколи до мене не повернеться моя улюблена родина і я не почую рідних голосів?

За ці короткі моменти, коли в мене промайнули ці думки, я вже був облитий бензином та почув, як палають мої двері... Зовсім скоро мене не стане, але спогади про своє коротке життя, мою улюблену родину залишаться зі мною назавжди. На попелищі... Прощайте...

Анна БАРАНОВА

студентка Інституту журналістики й масової комунікації (освітня програма: «журналістика й соціальні комунікації») Класичного приватного університету (м. Запоріжжя), член творчої майстерні «Фан-зона українського слова». Волонтерка, поетка, фотографиня, яка мистецьки фіксує у своїх поезіях, світлинах та есе неповторні миті життя.

«НЕВИДИМКА-ПОЛОВИНКА... ДРУГЕ ЖИТТЯ ТВОЄ...»

Є цифра, якої Ви насправді боїтесь? Є цифра, яка наводить на Вас справжній жах? Напевно, це Небесна сотня або 1932–33? Задайте собі це запитання. А що ж приходить на думку мені? 6 млн / 20 000. Я поясню: 6 млн на рік, 20 000 щодня – це число вбитих дітей від абортів.

У дитинстві я раптом зрозуміла – існує смерть. Ні, ніхто не помер, і всі домашні тварини були цілі. Я не знайшла у віконній рамі засохлого метелика, просто в мій невеликий, але затишний світ, як війна, прийшла чужа і страшна думка: все смертне. Думка прийшла, і не можна було ввімкнути світло, щоб вона зникла. Тоді я запитала у дорослих, чи так це, чи всі люди вмирають, невже колись помру і я. На що вони мені відповіли: «Ні, вмирають тільки ті, хто захоче цього, а хто не хоче – той живе вічно». Мій дитячий світ зламався, коли я зрозуміла, що кожен день десь вмирає маленька та беззахисна дитина. Та ні для кого не стане відкриттям, що кількість затятих супротивників абортів зростає з кожним днем.

Я проаналізувала усі «за» і «проти», прочитала дуже багато думок на тему «аборт». І прийшла до висновків.

Чому я проти абарту

- Чому, коли вбивають людину, злочинця саджають за ґрати? Чому, коли за вбивство дають 5 років, оточення обурюється? Кричать, сперечаються та говорять, що це несправедливо. А де ж це оточення, коли вбивають ненароджених дітей? Де всі вони? Хіба це не вбивство?!

- Аборт може призвести до серйозних ускладнень, які в подальшому житті можуть обернутися плачевно. Скільки сліз побачили білі стіни лікарень, біля яких гірким дощем плакали жінки, які, зробивши хоч раз аборт, дізнаються, що не можуть більше мати дітей.

- Аборт часто спричиняє виникнення важкого стресу та депресії. Найчастіше тільки після скоєного ми усвідомлюємо наслідки. Розуміння того, що ти своїми руками підписала документ на вбивство дитини, не дасть жінці спокою впродовж усього подальшого життя.

- Чи справедливим є той факт, що величезна кількість жінок моляться Богу, щоб завагітніти, щоб побачити та потримати маленького ангелочка, який ніби ось-ось спустився до нас з неба, але чомусь це чудо дістається тим, хто зовсім цього не заслуговує, хто не має право на те, щоб називатися «мамою»? Чому така несправедливість?!

«За» аборт...?!... Так, як би сумно це не звучало, але такі аргументи існують.

- Переривання вагітності здатне врятувати життя матері, яка за медичними показниками не має можливості виносити і народити. Якщо питання стоїть, так би мовити, ребром, – життя жінки чи дитини, безумовно, врятовують жінку. І мені здається, не треба пояснювати чому...

- Аборт – спосіб вирішення соціальних та економічних проблем родини. Для середньостатистичного громадянина народження третьої або 4-ої дитини – навантаження для сімейного бюджету. Що я можу сказати? Ми сміливо рухаємося у бік Євросоюзу. «Ми, – кричать голосно політики та державні діячі, – зробимо нашу країну найкращою. Ми будемо пишатися Україною!» Та чим тут пишатися, коли кількість абортів перевищує мільйон?! Коли родинам не вистачає грошей на народження дитини?!

- Не можна примушувати жінку виношувати дитину, яка була зачата в результаті насильства, – це тільки посилить її психологічну травму, що може призвести до трагічних наслідків, як для жінки, так і для дитини.

- Доля неповнолітніх матерів складається надзвичайно важко. Майже усі не закінчують навчання і не отримують навіть середньої освіти; вони не можуть розраховувати на нормальну роботу і не можуть створити нормальні умови для дитини, залежать від допомоги соціальних служб; у них з'являються проблеми зі здоров'ям, а їхній шлюб швидко розпадається.

• І ось ми підійшли до аргументу, який я сформулювала сама і якого страшенно перелякалася. Над цим питанням я вперше замислилася, коли була ще маленькою. Ось я, усміхнена та життєрадісна, іду поруч зі своїми батьками, які, на щастя, подарували мені життя. Повз мене проходить жіночка, тримаючи в одній руці сигарету та пляшку алкоголю, а в іншій – малюка, який дихає димом, що випускає його так звана «мати». Далі йде маленький хлопчик, який просить дати на хліб, тому що його батьки мордують його голодом, потопавши в бісівському танку вечірніх пияцтв та розбещеності. Годі й перераховувати жахливі наслідки – суїциди, нервові розлади – у не бажаних батьками дітей. У мене в голові виникло тоді жахливе питання: а, можливо б, краще було цим горе-матерям зробити аборт, щоб не мучити впродовж багатьох років свою дитину?! Але я виросла... Мудрість Творця змінила мою свідомість... Кожна людина має право на життя. У кожного є шанс виправити батьківські помилки і обрати правильний шлях!

Чи має жінка право позбавитися дитини задля кар'єри, задля освіти? Безперечно, бажання розпоряджатися власною долею, вчитися і робити кар'єру можна тільки підтримати. Однак, тут є багато «але». Ціна цього, здавалося б, абсолютно нормального бажання керувати своєю долею, ціна комфорту і спокою жінки – чуже життя. «Ти відповідаєш за тих, кого приручив» – усі колись хоч раз у житті чули ці слова. І усі твердо вірили, що ніколи не зроблять боляче близькій людині і ніколи не виженуть на вулицю собаку.

Тож, якщо Ти вже почула під серцем Інше серце. Подумай...
Він уже є. Він живий.

Хай усі діти будуть щасливі у своїх родинах, а головне, хай вони будуть народжені у вільній щасливій незалежній Україні.

Та береже їх Боженько...

ЗМІСТ

Від редакції. (НА)ГОЛОС(И) ПРОЗОВІ	3
ПРОЗА	5
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА	6
Микола Гуменюк	
ВікнотеRRapія	6
Юлія Колісник	
Зворотний бік медалі	10
Інтермецо	11
Ольга Лук'янчук	
Один танець	12
Там, де багато неба	16
Марія Пасіка	
«Пудрою ляжу на твій фейс..»	20
Світовий MacDONALD»s	21
«Я прочитую тебе як ранкову газету..»	22
«Зробила селфі свого життя..»	23
«Я апелюю до тебе..»	24
Вікторія Кудряшова	
Повзик – вигнанець літляндії	26
«Усім Захисникам Вітчизни...»	29
Алла Кобинець	
Інтерв'ю.	32
Осина талія.	45
Артем Мурадов	
Оверкій і пташка	59
Червона таємниця	61
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ.	64
Олена Федяй	
Біле Воронення	64

Розплющити очі	68
Каріна Хачатар'ян	
Кохання не знає законів	71
Рапсодія «Тричі мені являлася любов...»	74
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ	77
Тетяна Бокотюк	
По лезу ножа	77
ЕСЕ, РЕЦЕНЗІЇ, ІНТЕРВ'Ю	
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРА- СА ШЕВЧЕНКА	82
Алла Кобинець	
«Ніч у музеї: Віднайдені у часі»	82
Вікторія Кудряшова	
Тризуб — сила волі	85
Ганна Кудрявцева	
Екранізації моєї мрії	87
Олександра Хмарна	
Книги, які я хотіла б екранізувати.	91
Ірина Ковалькова	
Топ-5 українських мультфільмів (за версією одного маленького експерта)	97
«Брати» на острові	99
Софія Грицкевич	
«Осягнути своє життя..»	103
До сюжету про мюзикли (Ла-ла-ленд)	106
Моя чарівна леді.	107
Фред Астер.	109
Марія Богатікова	
Справжній мюзикл: Класика чи сучасність?	112

Тетяна Кухнюк

Топ-5 українських пластилінових мультфільмів 116

Олександра Шмига

Людмила Губіанурі: я не вірю, що книга піде з нашого життя . . 120

Ана Море

Створити себе. Вовавова, або інша поезія 128

Марина Дубина

Зробити це саме так, як хочемо, від початку до кінця» - кредо молодого видавця 131

Вікторія Крюкова

Сучасна масова література та причини її популярності 134

Володимир Грисюк

Любов пройшла 141

Таланту нема 142

Фортепіано і очі Паули Бір 144

«У вас душевний порив — це добре, але хоча б зніміть цю іржу» 147

«Поцілувалися на прощання, а потім він помер» 151

«Фотографую людей, які читають у метро» 154

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ. 156

Світлана Петряєва

Георгій Георгійович Почепцов про журналістику, покоління 2020 і маріупольське коріння 156

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м.ЗАПОРІЖЖЯ)

Марія Підгребельна

День тривалістю в життя. Сповідь прапора 163

Марія Бордюг

Сповідь спаленого будинку 165

Анна Баранова

«Невидимка-половинка... Друге життя твоє...» 167

Святий Володимир

Літературно-художній альманах

студентів Інституту журналістики

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

Випуск 20–21, 2016–2017 рр.

Свідоцтво про реєстрацію:
Серія Кі №342 від 30.12.1998 р.

Шеф-редактор
Володимир Різун

Головний редактор
Любов Боярська

Верстка
Юлія Карасенко

Художник
Марія Алетдінова

Формат 60x84 1/16. Друк офсетний.
Папір офсетний.

Поштова адреса редакції: 04119, Київ
Вул. Мельникова 36/1, Інститут журналістики
Кафедра історії журналістики, к. 204
Електронна адреса: kafhisjourn@ukr.net

